Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta

#DUNAJ

Zuzana Karlíková

Teoretická bakalářská práce
2022

#DUNAJ Zuzana Karlíková
#DANUBE

TEORETICKÁ BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

obor: Tvůrčí fotografie

vedoucí bakalářské práce: doc. Mgr. Josef Moucha

Opava 2022

Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě

SLEZSKÁ UNIVERZITA
FILOZOFICKO-PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA V OPAVĚ

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Akademický rok: 2021/2022

Zadávající ústav: Institut tvůrčí fotografie

Studentka: Mgr. Zuzana Karlíková

UČO: 46013

Program: Filmové, televizní a fotografické umění a nová média

Obor: Tvůrčí fotografie

Téma práce: T: #Dunaj

Téma práce anglicky: T: #Danube

Zadání: Esej o motivu řeky Dunaje od Černého lesa po Černé moře v tvůrčích fotografických projektech, v beletristických obrazech a v mé vlastní fotografické tvorbě.

Literatura:
Flusser, Vilém, Za filosofii fotografie, Praha: fra, 2013.
Magris, Claudio, Dunaj, Praha: Odeon, 1992.
Wittgenstein, Ludwig, Tractatus logico-philosophicus, Praha: OIKOYMENH, 2017.
Morath, Inge, Donau, Salzburg/Wien: Otto Müller Verlag, 1995.
Kuneš, Aleš – Pospěch, Tomáš, Teorie fotografie, Opava: Institut tvůrčí fotografie, 2003.
Berger, John, O pohledu, Praha: fra, 2009.
Müller-Pohle, Andreas, The Danube River Project, Berlin: Peperoni Books, 2007.
Musil, Robert, Muž bez vlastností, Praha: Argo, 2008.

Vedoucí práce: doc. Mgr. Josef Moucha

Datum zadání práce: 21. 3. 2021

Souhlasím se zadáním (podpis, datum):

.....
prof. PhDr. Vladimír Birgus
vedoucí ústavu

ABSTRAKT / ABSTRACT

Tato esej slouží k uspořádání mých vlastních úvah o přístupu k fotografii jako prostředku komunikace. Vybrala jsem si k tomu jedno ústřední téma, řeku Dunaj. Reflexe rozličných přístupů několika vybraných autorů mě nasměrovala k vlastní cestě. Fotografie z této cesty esej obrazově doplňují.

This essay serves to think about an approach to photography as a means of communication. I chose the Danube River as the central theme. Reflections on the different attitudes of several selected authors assured me on my way. Photos from my journey complement the essay visually.

KLÍČOVÁ SLOVA / KEY WORDS

Dunaj, Claudio Magris, Inge Morath, Magnum Photos, Inge Morath Award, Andreas Müller-Pohle, vizualismus, facebook, tag, mapa, písmo, obraz, jazyk, svoboda

Danube, Claudio Magris, Inge Morath, Magnum Photos, Inge Morath Award, Andreas Müller-Pohle, visualism, facebook, tag, map, writting, picture, language, freedom

Zuzana Karlíková, ve Zlíně 9. dubna 2022

© Zuzana Karlíková, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jsem pouze citované zdroje, které uvádím v bibliografických odkazech.

SOUHLAS SE ZVEŘEJNĚNÍM

Souhlasím, aby tato bakalářská práce byla zařazena do Univerzitní knihovny Slezské univerzity v Opavě, do knihovny Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a zveřejněna na internetových stránkách Institutu tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě.

PODĚKOVÁNÍ

Díky Josefovi jsem dokázala věřit ve smysl této práce, díky Markétě jsem dokázala po prvních neuspokojivých verzích textu stále věřit ve smysl této práce, díky Davidovi jsem mohla snadno realizovat své představy o podobě této práce, díky Otovi jsem své představy o podobě upravila ku prospěchu celé práce. Srdečně děkuji.

Děkuji Rampovi, že se mnou putuje.

Život je řeka.

Voda v korytě se vlní a čeří, šplouchá o břehy.
Když se z břehů vylije, vsákne se do půdy nebo vypaří.
Do moří donese vodu jen silný proud.
Tak přemýšlím o řece já.

Řeka je život.

Když teče řeka pomalu a máme k dispozici dobré kolo nebo koně,
je možné do stejné řeky vstoupit dvakrát
(nebo dokonce třikrát, podle individuálních hygienických potřeb).
Tak přemýšlí o řece Augusto Monterroso[1]

OBSAH

17 Úvod

Část, ve které položím a zodpovím otázky, jak jsem dospěla k fotografickému námětu řeky a proč je tou řekou Dunaj.

26 Claudio

Část, ve které požádám Claudia Magrise o osobní fotografii z putování podél Dunaje a smeknu před jeho literárním obrazem řeky.

34 Inge

Část, ve které si prohlížím fotografickou esej Donau od Inge Morath vytvořenou z lásky k vodě, z lásky k legendám a z lásky k putování.

60 Osm žen

Část, ve které osm žen vezou fotografie zpět k lidem.

96 Andreas

Část, ve které prostřednictvím vizualismu z fotografií Andrease Müller-Pohleho šplouchá voda.

106 Masa a Dunaj

Část, ve které mapové zobrazení využívá fotografické zobrazení.

120 Atlas

Část mapová, zobrazující působení vody v prostoru Dunaje společně s fotografiemi, které nevidíme.

138 Závěr

Už vím, proč fotím (Dunaj).

146 Seznam vyobrazení

147 Užitá literatura

147 Poznámky

151 Jmenný rejstřík

ÚVOD

K Dunaji mě přivedla Vltava. Geografický paradox, který je současně pravdivým tvrzením. Veřejnoprávní rozhlasová stanice Vltava, tradiční garant šíření kultury éterem, nese krásné jméno po české národní řece. V roce 2017 připravovala cyklus pořadů *Rakouský rok* věnovaných rakouské kultuře. Měla jsem možnost poslouchat sobotní dopolední příspěvky, ve kterých Martin C. Putna nezřídka citoval z díla Claudia Magrise. Osudová setkání mají tisíce podob. Byl červenec a já jsem poprvé otevřela Magrisovu knihu *Dunaj*. Vypůjčila jsem si ji ve zlínské knihovně, protože druhé vydání českého překladu z roku 2010 bylo dávno beznadějně vyprodáno. Literární cestopis řeky! Má dobrodružná povaha posílená o akademické vzdělání v oblasti geografie a kartografie, víra ve schopnost literatury pozitivně usměrňovat vývoj lidstva a posedlost obrazy dostaly nový podnět. Za pár dní se ukázalo, že přečíst Magrisův *Dunaj* je pro mě obtížné. Moje představivost vířila neutěšeně nad všemi těmi fakty a Magrisovými úvahami jako vrtulníček se semínkem javoru zvolna se snášející ke svému cíli, brzděný neznalostí spousty jmen, které Magris do podunajského prostoru zasadil a s jejichž pomocí nakreslil obraz střední Evropy a historie jejích národů. S přestávkami na život jsem se knihou prokousávala další dva roky, zaměstnávala přitom webové vyhledávače a svoji imaginaci. V červenci roku 2019 na střední Evropu padla vlna veder, vzduch v kanceláři se stal nedýchatelným a nedostatek kyslíku občas popožene dlouho odkládaná rozhodnutí. Nastal čas koupit jízdenku na vlak a odcestovat do Černého lesa. Do míst, kde pramení Dunaj, vidět prostor řeky na vlastní oči. V podvědomí jemně svrběla zvědavost, nakolik bude mé vidění ovlivňovat počáteční impulz Magrisovy knihy.

Několik dní jsem se toulala v oblasti zrodu Dunaje, věnovala pozornost všem místům považovaným za pramen řeky, neboť korektnost je moderní. Ty dny se staly začátkem nové reality, která bude

naplňovat po neurčitelný čas můj život. Zakrátko po návratu zpět do reality rytmu, domu, kanceláře, pravidelné teplé stravy, peřin, čajů a hovorů se známými lidmi se totiž přihlásila dost hlasitě o slovo objevená realita řeky, pěší cesty, absolutní svobody, samoty s pouhopouhou blízkostí mého psa, nepravidelné stravy ze supermarketů, západů a východů slunce nad řekou a hovorů s neznámými lidmi. A tak teď jezdím k řece. Až jednou dojdu k Černému moři, v duši zůstane z cesty obraz.

Existuje něco jako „obraz řeky"? Jaký přístup v oblasti média fotografie dokáže zpracovat záhadu smyslu viditelnosti? Pokusím se otázku prozkoumat a budu se držet pouze Dunaje. Kdo a jak sledoval tuto řeku pomocí fotografie přede mnou? Fenomén Magrisova cestopisu nepřehlédnutelně vyčnívá mezi literárními díly, která se drží linie řeky. Obdobně bylo podél této linie pořízeno četné množství fotografických záběrů, ať s uměleckým záměrem, přírodovědného nebo dokumentárního charakteru, nejvíce těch pro zachycení osobních zážitků. Do kulturní historie řeky se ale významně zapsaly tři fotografické projekty. Stejně jako slavný rodák z Terstu vykreslují její obraz souvisle od pramene až po vyústění do moře. Dunaj byl prostorem celoživotních návratů Inge Morath, aktérem zkoumání využití média fotografie v konceptuálním projektu Andrease Müllera-Pohleho a červenou nití propojující fotografickou tvorbu osmi žen, pro které se stala fotografie náplní života.

Já osobně se do světa Dunaje nořím pomalou chůzí po březích, pozorováním okolí a jeho citováním v obrazech. Putuji podél řeky vždy jen tolik dní, kolik chci. Vracím se vždy tam, kde jsem dříve skončila. Dvě reality od sebe odděluje jen pár hodin cesty vlakem. V realitě s naprosto odlišně plynoucím časem musí nutně fungovat odlišně i vidění. Vidění zaznamenám fotoaparátem. Snímky vyseknu z prostoru a času pomocí přírodní linie, která je zároveň součástí nekonečného koloběhu. Budu loupat slupky viditelného světa ležící na kilometrech přede mnou, postupně, po proudu, metodikou Magrisem

citovaného profesora Gottfrieda Benna z Tübingenu, připomínajícího Hegelovu myšlenku, že metoda je konstrukce zkušenosti.[2] Budu si s tou myšlenkou hrát jako kočka s myší, s naivním dětským zápalem ze hry, bez jakékoliv potřeby myš usmrtit. Na cestu jsem se vydala s hypotézou, že metoda je konstrukce fotografie. Prozkoumám ji na vlastních snímcích, porovnám ji s přístupy autorů tří zmiňovaných projektů a vytvořím díky ní obraz fotografií shromažďovaných ve virtuálním prostoru internetu – slepou mapu zobrazující snímky, které neuvidíme.

Na metodu nebudu nahlížet ve smyslu technologického řešení vzniku (výběr média pro zaznamenání obrazu, výběr fotoaparátu, parametry objektivu, závislost na světelných podmínkách, způsob snímání, zpracování syrového obrazového záznamu). Má rozvaha nad metodou nespočívá v parametrech, s jejichž pomocí fotograf fyzicky stvoří výřez reality pro sdílení s dalšími lidmi, tak jako malíř zaplní své „bílé“ plátno vybranou technikou ke sdělení své iluze. Uvažovaná metoda jako konstrukce fotografie je souborem způsobů chování, přemýšlení a tvoření předcházejících samotnému otevření závěrky. Tak se může stát, že fotografie vzniká „zvolna, zvolna, třeba kolik měsíců, třeba kolik let,“ jak trefně popsal František Drtikol.[3]

DS
DS

CLAUDIO

Vážený pane Magrisi,

po dlouhé rozvaze jsem se rozhodla požádat Vás o jednu osobní fotografii z Vašeho putování kolem Dunaje.

Nejprve se představím. Jmenuji se Zuzana Karlíková, pocházím z České republiky, z města Zlína, které leží na východě Moravy, protéká jím řeka Dřevnice a ve světě ho proslavila rodina Baťů. Povoláním jsem kartografka. Komunikace pomocí technického obrazu, pozorování světa a snaha jej vizualizovat mě poutá také k fotografii.

Váš výjimečný cestopis o Dunaji vzbudil před pár lety mou touhu prohlédnout si tento lán světa osobně. Odjela jsem k pramenům a nyní už třetím rokem kráčím podél řeky. Řeka se do mě otiskuje a já to zrcadlím do fotografií. Napadlo mě totiž, jak by taková literární esej, která zároveň zrcadlí autora a zobrazuje události navštívených míst – to jsou Vaše slova, vypadala ve vizuálním pojetí. Čím déle jsem na cestě, tím víc souzním s vyjádřením Diotimi, že „světové události jsou jen trochou povyku kolem naší duše“[4] a v tomto rozpoložení fotografuji.

Když jsem se pustila do dobrodružství cesty, zajímaly mě také fotografické projekty, jejichž ústředním motivem se stal Dunaj. Takové, které se zabývaly celou řekou od pramene k ústí. Tři mě zaujaly natolik, že o jejich příbězích píšu esej. Možná je znáte, neboť Vaše kniha byla u zrodu každého

z nich. Inge Morath popsala svou lásku k řece klasickou dokumentární fotografií, Andreas Müller-Pohle použil osobitý konceptuální přístup a projekt *Danube Revisited* jako kolektivní dílo autorek z agentury Magnum je reprezentantem soudobé snahy propojení uměleckých procesů s veřejným prostorem. Ty tři projekty vystihují vývoj přístupu k fotografickému obrazu na konci 20. století a počátku století následujícího a v jeho středu leží Dunaj.

Chtěla bych se Vás zeptat na spoustu věcí týkajících se Vašeho putování (a teď mám na mysli samotný průběh cestování kolem Dunaje), ale neudělám to. Přála bych si znát odpověď na jedinou otázku: fotografoval jste cestou?

Pokud ano, mohl byste mi dle vlastního uvážení jednu fotografii z dunajského alba poskytnout, abych ji použila jako ilustraci k první části mé eseje, která se zabývá Vaším textem? Žádám Vás o výběr takové, která je pro Vás nějakým způsobem zásadní, rád se k ní vracíte, prohlížíte si ji a, tak jak to s osobními obrazy bývá, vyvolá emoce spojené s Dunajem. John Berger ve svém pojednání k funkcím fotografie říká, že „v soukromém využívání fotografie je kontext zaznamenaného okamžiku zachován a snímek tak žije ve spleti trvajících souvislostí.“[5] Uvedením Vaší soukromé fotografie mohu tu myšlenku podpořit.

Esej je mou závěrečnou prací v bakalářském studiu fotografie na Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě. Pomůžete mi, prosím?

Odesláno na domovskou adresu Claudia Magrise 29. 9. 2021. Odpověď nedorazila.

Úvaha o fotografických putováních podél Dunaje začíná v literatuře kvůli souvislostem, kterými esej *Dunaj* napsaný Claudio Magrisem v polovině 80. let 20. století provázal mnou zkoumané fotografické projekty vytvořené na břehu hlavní středoevropské řeky.

Claudio se stal díky habilitačnímu eseji *Habsburský mýtus v moderní rakouské literatuře* sám mýtem. Napsat knihu o řece jej napadlo při návštěvě Slovenska. Popisuje ten okamžik jako „vskutku nádherný den, řeka se blyštila tak, že nebyl vidět její konec, panovala atmosféra naprosté odevzdanosti a radost z přítomnosti přátel." Tehdy narazil na malé Muzeum Dunaje na rakouských hranicích, dostal chuť doplout po řece až do Černého moře a své putování otisknout do textu. To ještě netušil, jakou formu textu dá. Jak uvádí, esejista si svou cestu vytváří při aktu psaní a své téma znovu objevuje.[6] Na Dunaji začal postupovat z říše historie do říše beletrie vytvořením originální literární formy na pomezí eseje, románu, deníku, cestopisu. Připomíná mi to Aristotelovo tvrzení, že umělecké líčení historie se jeví pronikavějším než exaktní dějepisectví. „Básnické umění jde totiž na kořen a podstatu věci, kdežto exaktní popis řadí jen jednotlivosti jednu za druhou."[7] Jaká je analogie k fotografickému vyprávění?

Magris vytvořil psychologický rozbor míst propojených tokem řeky a stal se postmodernistou. Autorem naplňujícím svým dílem smysl tohoto označení. Postmoderna je mnohoznačnost. Text o Dunaji je jejím obrazem. Prvně svojí formou: rám je vyroben fyzicko-geografickým vymezením prostoru, základní skicu utváří zásadní události historického vývoje, vlastní děj rozehrávají skutečné životní příběhy, nálada je dokreslována osudy fiktivních postav literárních děl a bohaté polotóny, které výslednému obrazu vtiskly charakter, se přelévají do textu z pisatelova niterného vnímání světa. Za druhé svým obsahem: postavy a události defilují čtenáři před očima. Podle vlastní erudice vzniká osobitý

vjem. Magris protíná reality, aby mohl objevit podstatu života v nejvšednějších každodennostech. Jeho poselství je obdobou poselství výstavy *Lidská rodina* z roku 1955, nejznámější fotografické výstavy v dějinách vůbec. Edvard Steichen pomocí fotografií sesbíraných po celém poválečném světě zobrazil lidstvo jako jednu velkou rodinu. Výsledek však působil sentimentálně. Opomenul fakt, že většina fotografií, na kterých vystupují lidé, poukazuje na utrpení, a to utrpení je plodem lidských skutků.[8] Magris před podivnostmi lidského rodu oči nezavírá.

Po přečtení poslední řádky a zaklapnutí knihy mě napadá, že tíha nesmyslných krutostí se dá kompenzovat teplem doteku, který ovšem musí hřát, nikoliv spalovat. Claudio Magris cestou formuloval myšlenku, že izolace a svébytnost jednotlivých národů je dlouhodobě neudržitelný stav. Dunajská půda, na které k mísení různě horké krve dochází už celá staletí, je příkladným územím, kde se tento vývoj dal pozorovat a popsat. Plynoucí čas mu stále dává za pravdu. Postmodernista, který klasickým příkladem analogie řeky a života poukázal na fakt, že svět se sice vyvíjí, ale zároveň opakuje v pozměněných cyklech. Aby tuto myšlenku náležitě formuloval, převyprávěl historická fakta, roztavil je v jednom kotli s vlastními pocity i příběhy literárních postav a vytvořil babylón bytí. Ponaučení z dějin a dřívějších životů Magris konfrontuje s prožitky lidí v jeho okolí a snaží se sám pro sebe najít návod na život. „Nakonec nezbyde než příběh, tajemství, a ten je čistý a pravdivý jako pohádka, která nemá žádné vedlejší záměry, chce pouze vyprávět.“[9]

www.heigheck.de

INGE

Láska k vodě (přesněji k proudící vodě), láska k legendám a láska k putování.[10] Tímto vyznáním začíná Inge Morath v závěru své knihy *Donau* zamyšlení nad vztahem k fotografické eseji o této řece. Inge byla ženou, která intuitivně následovala záblesky svých rozhodnutí. Každému člověku je dána v počátku jeho procitnutí do dění schopnost vidět, slyšet a cítit. Během celoživotního vývoje svých já lidé schopnosti ztrácí kvůli oslepujícím, ohlušujícím a emočním vlivům. Když se však silná odolnost proti životní erozi nesená atraktivním tělem, ženským tělem, vyvíjí uprostřed extrémně dravého proudu dějin, svět dostává do své kolektivní paměti bytost, která má schopnost umělecky ztvárnit to, co vnímá.

Inge Morath svůj potenciál rozvinula psaním žurnalistických příspěvků do poválečných periodik. Vyjadřování pohledu textem nikdy neopustila a s citem pro neformální popis událostí s podmanivou jiskrou naplnila deníky, které si celý život vedla. Žila s láskou k umění, obdařena talentem k cizím řečem. Žurnalistická praxe ji přivedla k fotografii, a tím objevila jazyk nový. Naučila se jím mluvit. Našla ve fotografii využití své schopnosti vidět, fotografie jí vracely poznání, že díky nim si svou schopnost může plně uvědomovat a radovat se z ní. Fotografie jí nabídly svět.

Budu o fotografii přemýšlet jako o jazyku, protože dnes je fotografie základní univerzální jednotkou lidské komunikace. Zkusím do ní promítnout úvahu o jazyku, kterou se zabýval Ludwig Wittgenstein. Podle něj tvoří jazyk „obrázky“ světa řídící se pravidly logiky, logické syntaxe.[11]

Wittgenstein hledal hranice našeho myšlení a domníval se, že je lze vymezit pouze v jazyce. „Hranice mého jazyka znamenají hranice mého světa.“[12] Pokusil se proto definovat ideální jazyk, takový, který by se řídil logikou. Na rozdíl od něj totiž přirozený jazyk hovoří nejasně, a tím vznikají omyly. Fotografie je v tomto směru jazykem přirozeným. Má však potenciál komunikovat smysluplně, stát se jazykem ideálním a rozšiřovat hranice světa. Jak toho dosáhnout?

Inge začala ve svém životě fotografovat až ve chvíli, kdy se ocitla přímo v samém středu říše fotografie. Když začala žurnalistickou kariéru, střetla se s fotkou z důvodů zajišťování obrazové přílohy k publikovaným textům. Na této cestě se setkala s Ernstem Haasem a jejich úspěšná spolupráce oba přivedla do agentury Magnum. Fotografická agentura přivítala schopnosti fotografa, ale nenabízela dostatečné využití schopností talentované novinářky. Na Inge zbyla pozice asistentky, k jejímž úkolům kromě administrativního zajišťování běhu agentury patřila také práce na editaci fotografií – zkoumání, posuzování, vybírání. Začala si uvědomovat, že jí to ze všech svěřených úkolů baví nejvíc. Ale k naplnění potřeby vyjadřování to nestačilo.[13] Hledala se, prošla jedním nevydařeným manželstvím, a nakonec se osmělila vzít také do rukou fotoaparát.

Přemýšlím o vzniku osobnosti fotografa v souvislostech teoretické úvahy Johna Bergera Primitiv a profesionál.[14] Berger v ní rozlišuje na půdě výtvarného umění dvě, respektive tři oblasti tvorby. Profesionály vidí jako umělce s odborným výcvikem, díky kterému si osvojili konvenčně vymezené dovednosti a patří k „vládnoucí“ vrstvě. Amatér pochází (většinou také) z kultivovaných vrstev a z podstaty věci se drží příkladu profesionálů. Třetí je primitiv, který „začíná v osamění – není dědicem žádné praxe […] neužívá obrazovou abecedu tradice, a je tedy negramotný. Neosvojil si technické dovednosti, jak se vyvinuly současně s konvencemi, a je tedy naivní […] jeho vlastní žitá zkušenost,

ta, která ho žene k umělecké tvorbě, nemá v této tradici místa“.[15] Bergrovu úvahu lze v přeneseném smyslu aplikovat na fotografy. Konvence přijala dávno fotografii do světa umění, hranice mezi uměleckou a „ostatní“ fotografií je rýsována profesionály. Je to ale hranice účelová, nikdo není povinen ji respektovat. Mně definice profesionála a primitiva dobře poslouží pro charakteristiku vztahu Inge Morath k jejímu projektu *Donau*.

Jakmile Inge vzala do rukou fotoaparát, stala se profesionálem. Propojila svou schopnost vidět s dovedností umět si pro fotku zajít, vyhledat ji a počkat si. Pomohl jí s tím Simon Guttmann, zakladatel fotografických agentur Dephot a Report, u kterého byla rok v učení. Tehdy žila v Londýně s prvním manželem Lionelem Birchem. Studovala také u dobrých učitelů na půdě agentury Magnum. Agentura se stala na čas její rodinou a Inge se v ní postupně fotograficky rozmluvila. Jak to bývá, od každého člena rodiny si vzala něco, ale nejvýrazněji ji do umění vizuálního zachycení děje zasvětil Henri Cartier-Bresson. Ovlivnil Inge nejen jako důsledný učitel, který se s ní otevřeně dělil o své zkušenosti, ale byl také jejím dobrým přítelem a občasným milencem. Fotografie naplňovala tou dobou všechny oblasti jejího života. Inge přeskočila fázi samostudia techniky, stejně jako fázi hledajícího se amatéra, nebyla ani primitivem. Začala jako profesionál, kterého neutkala umělecká škola, ale samotná praxe provozovaná nejlepšími profesionálními fotografy pohybujícími se v oblasti reportážní a dokumentární fotografie. Když jí Robert Capa s křehkou důvěrou svěřil první zakázku, nezklamala a píšící Inge ustoupila Inge fotografující. Významná periodika tehdejšího světa (Holiday magazin, Life) otiskla její první fotoreportáže.

Myšlenka cesty sledující tok Dunaje od jeho pramenů k vyústění do moře přišla jednoho dne uprostřed května v roce 1958. Inge věděla, že už nezmizí a že podvědomě se na toto putování připravuje

celý život.[16] Bylo jí 35 let, byla nezávislá žena, jedna z takových, co svým osobním příkladem bez jakékoliv angažovanosti ve feministických hnutích posunují vývoj k rovnoprávnému vnímání lidí na světě. Již tři roky byla členkou v zásadě mužské agentury Magnum. Její první dlouhé putování ale proběhlo koncem druhé světové války a zažila při něm osudové drama.

K cestě z Berlína, kde během války žila, za rodiči do Salcburku, se rozhodla v jednom okamžiku při bombardování města v dubnu 1945. Cestou ji obrovské utrpení přivedlo k zoufalému rozhodnutí vše ukončit skokem z mostu do řeky. V tu chvíli se objevil jednonohý voják a její odchod z tohoto světa zmařil. Byl pro Inge záhadnou osudovou postavou. Došli společně až do cíle. V Salcburku zůstal s Inge, dokud nenašli dům jejích rodičů, a potom navždy zmizel.[17] Taková zkušenost posiluje víru v život. Inge ji pak už nikdy neztratila, stejně tak ani víru ve své rodiče, i když se v době nacistické třetí říše odklonila od jejich vnímání světa. Vybudovala si své vlastní a s vášní jej svěřovala textům a fotografiím.

Metoda: Etnografická ilustrace

Inge Morath se u Dunaje nenarodila. Na břehu řeky začala žít na konci 40. let. Místem setkání se stala Vídeň. Doputovala tam s Americkou informační službou, pro kterou tou dobou pracovala. Třicetileté výročí zániku rakousko-uherské monarchie zastihlo bývalou metropoli v troskách. Energie vlnění světových dějin se tady právě odrážela ode dna a hybnou silou byli mladí lidé toužící zanechat bolest druhé světové války minulosti. Břehy řeky nabídly prostory k zapomínání a novému životu. Inge podnikala s přáteli výlety k vodě. „Jezdila jsem do Lobau plavat, jíst ryby, za romantickými procházkami […] v Hainburgu jsme prohlíželi zbytky římských staveb, z vrcholu Braunsbergu jsme pozorovali trojmezí Rakouska, Maďarska a Československa.“[18]

obr. 3

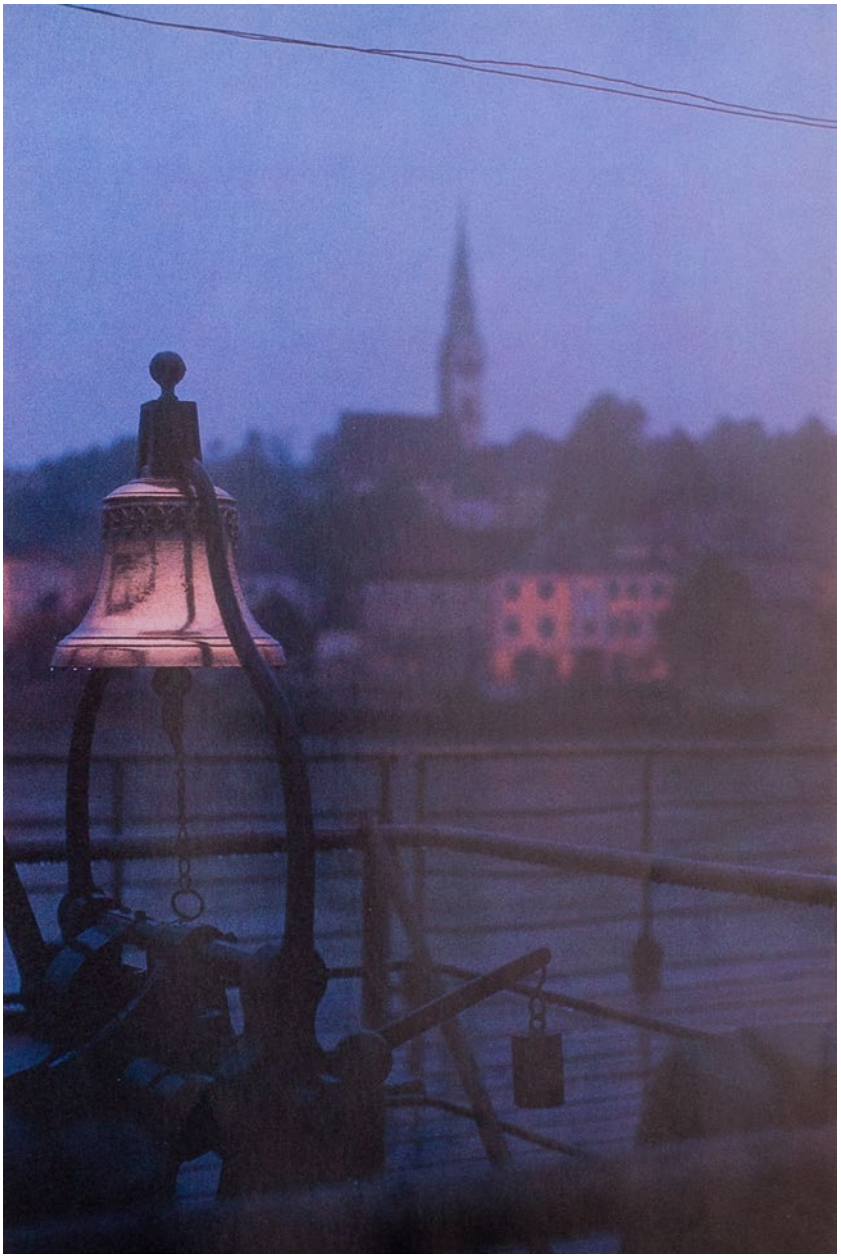

obr. 4

Právě tehdy začal prostor kolem Dunaje vytvářet magnet, který fotografku po deseti letech přitáhl. Bujará uvolněnost tryskající z touhy žít, radost, co se objeví, jakmile duše vyjde z tmavého tunelu na světlo. Inge poválečné přívaly kladné energie prožívala tady u vody. **(obr. 3)** Dunaj vytvořil silné plus.

Trauma z prožité války však nikdy nezmizí. Každá žitá zkušenost se ukládá, bolesti zavíráme do krabic a zasouváme je pod postel, kde, když máme štěstí, zůstanou a lapají prach, který je časem udusí. Ale jsou tam. A někdy se duši připomenou díky sdíleným zážitkům čteným v románech či v novinách, viděným na obrazech, ve filmech nebo fotografiích, poslouchaných v písních. Inge se paměť války u Dunaje připomínala na přívozu nedaleko bývalého koncentračního tábora v Mauthausenu, při četbě autobiografie *Větší naděje* vídeňské židovské spisovatelky Ilse Aichinger. Vnímala, že břehy Dunaje si do sebe uložily spousty bolesti. **(obr. 4)**

V podvědomí řeka probouzela silné, kladné i záporné, emoce. Do magnetu je propojil její rodinný původ zasahující širší prostor Dunaje. Inge se narodila pět let po rozpadu monarchie, její kořeny prorůstaly od Rakouska do dnešního Slovinska a Maďarska. V roce 1958 již žitá zkušenost fotografky obsahovala záznamy z různých koutů světa, uměla vyprávět slovem i obrazem a věřila tomu. Přejmenovala se z Mörath na Morath, což nebyla natolik drastická změna jako u jejích přátel fotografů pocházejících ze střední a východní Evropy, ale stejně jako u nich praktická pro užívání v anglickém prostředí. Formálně tím opustila svůj germánský původ a přijala Evropanství.[19] Pocitově byla její rodnou vlastí střední Evropa, proto o ní zatoužila vyprávět. Byl to její prostor, její zájem, její posedlost. Žádná zakázka. Dunaj. Ten, kdo se dívá, hledá, co bude pozorovat. Osudový magnet přitáhl její pozornost.

Držím v rukou knihu *Donau* vydanou v roce 1995 nakladatelstvím Otto Müller Verlag. O dva roky dříve nabídli Inge Kurt Kaindl s Brigitte Blüml, kurátoři salcburské galerie Fotohof, upořádání výstavy jejích fotografií od Dunaje. Oslovili ji s myšlenkou propojit obrazově celý dunajský prostor. Obdobně jako to provedl Claudio Magris pomocí historických či literárních postav a událostí. Začít vyprávění u pramene a skončit v Černém moři. Kurt Kaindl právě Magrisův cestopis navrhl jako předlohu pro tento projekt a s Brigitte Blüml se společně postarali o finanční zajištění realizace.[20] Sedmdesátiletá Inge, žena s věčnou touhou objevovat svět a držet v rukou fotoaparát, příležitost přivítala. Šlo o srdeční záležitost. Claudio Magris v zastoupení Kurta Kaindla ovlivnil završení dlouhodobého projektu, který začala fotografovat před více než třiceti lety z podvědomého nutkání a z osobní posedlosti svobodná žena bez valných finančních prostředků, ale s o to větší mírou intuitivní přirozenosti.

Na první „dunajskou" cestu se vypravila 16. května 1958.[21] Metoda přístupu odrážela zkušenosti z její dosavadní fotografické praxe dokumentárního charakteru. Inge před každou zakázkou věnovala pečlivou pozornost přípravě. Nastudovala si dostupné informace k tématu, seznamovala se s životy portrétovaných osobností, učila se jazykům zemí, kde fotografovala. Byla profesionál. Proto první kroky k Dunaji zacílila na Rumunsko. Bukurešť totiž dobře znala, strávila zde rok na univerzitních studiích, ovládala rumunštinu, měla povědomí o rumunské kultuře a literatuře. A dostala vízum (což nebyla v jiných komunistických zemích u Dunaje samozřejmost). Teoreticky tedy mohla vyhledávat fotografie navyklým způsobem. Jenže realita východní Evropy sešněrovaná dohledem komunistických vlád nastavila jejímu přístupu nepřekonatelná omezení. Dostávala přiděleny tlumočníky. Průvodci zároveň dohlíželi na její pohyb. Prozrazují to zápisy z cestovních deníků.[22] Později však v textu ke knize *Donau* popsala Inge své počáteční hledání cesty k metodě fotografování řeky jinak. Přiznává

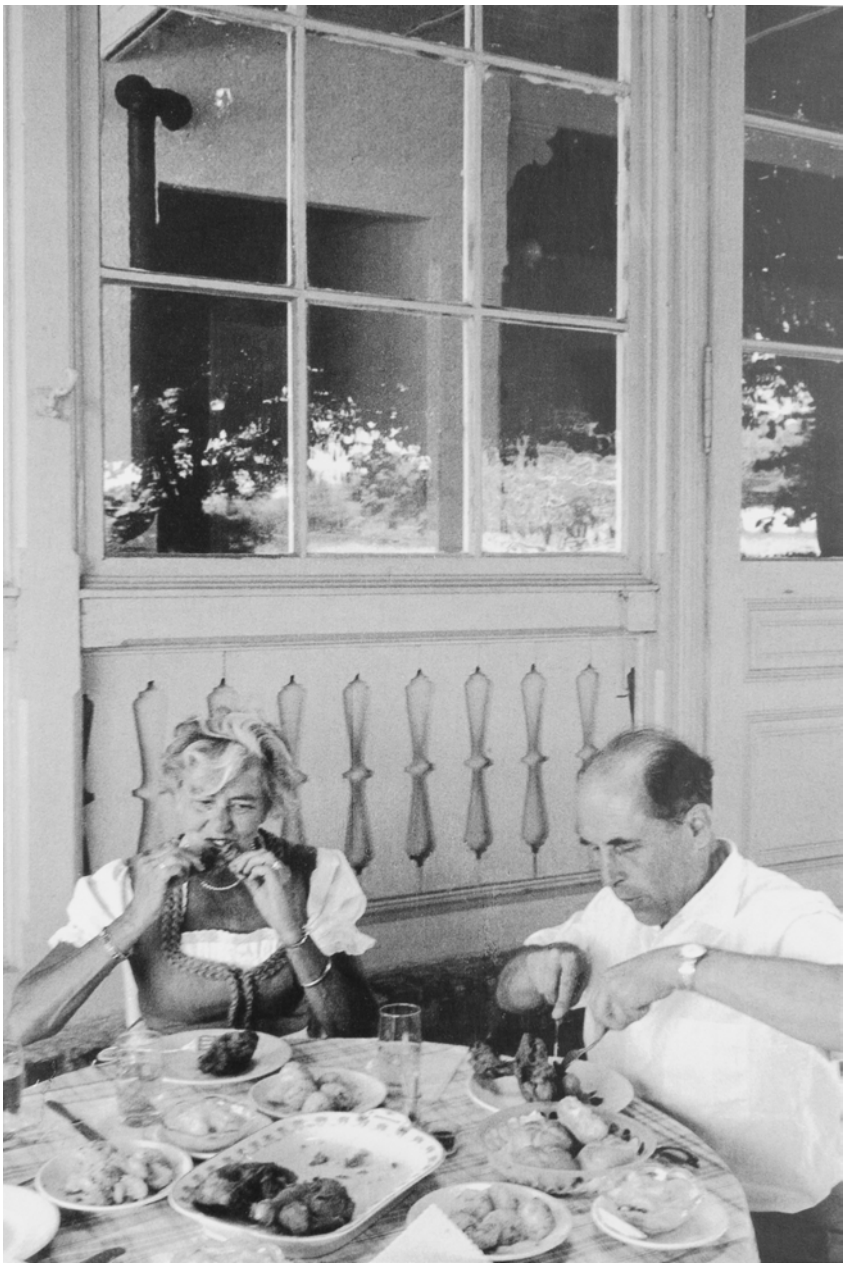

obr. 5

obr. 6

zde otevřeně znepokojení: „How will I photograph this river?“, které ji zachvátilo cestou k pramenům v Donaueschingen. Vzápětí si vysvětlila, že řeka je víc než jen voda a břehy řeky do sebe vsákly příběhy generací. Profesionál v ní se rozhodl ponořit do zachycování obrazu etnografické rozmanitosti četných regionů, kterými nejdelší evropská řeka protéká.

Pokud Inge podle deníků na první cestu vyrazila do Bukurešti, je v nejistotě otázky na cestě k pramenu řeky, položené v závěrečném textu knihy jako prvotní úvaha nad metodou, cítit rozpor. Rozpor, který potvrzuje, že Inge k Dunaji od počátku přistupovala, i když připravena, spíše nekonzistentně. Pocitově. Dunaj v ní probudil primitiva čerpajícího z žité zkušenosti. Konstatování v doslovu knihy je účelové, aby připomnělo počáteční tápání tvůrce, který živelně naskočí do své práce a bez předem narýsované přesné konstrukce se nechá unášet proudem urputnosti svého tvoření, nechá se otisknout do projektu. Připomíná to konstatování Claudia Magrise, jak se řeka otiskla do stylu jeho psaní a vznikl těžko zařaditelný literární útvar.

Nakonec je vždy důležitý pouze výsledek. Výsledek fotografického projektu má mnoho podob. Pro autora je to pocit z prožité zkušenosti. Je nejcennější, jednoho dne však zmizí spolu s jeho bytostí. Pokud k sobě autor zůstane upřímný, získá ryzí zkušenost, a ta je potom ve viditelném výsledku jeho díla uložena. Dílo Dunaj od Inge Morath bylo prezentováno v esejích otištěných v časopisech (první vyšla v roce 1959 ve francouzském Paris Match)[23], na řadě výstav po celém světě. Trvalým výsledkem projektu je kniha *Donau*.

O knize

Nechala jsem si ji poslat před dvěma lety k Vánocům. Když byla doručena, vyprostila jsem ji z přepravních kartonů a s velikým očekáváním, které často doprovází zadržování dechu a tím ovlivní první

dojem, ji otevřela. Úvodní esej „Die Lehre der Donau“ nebo také „The Teaching of the Danube“ napsanou Karlem-Markusem Gaußem si přečtu později, v němčině jí totiž neporozumím a na angličtinu potřebuji více klidu. Netrpělivě se nořím přímo do eseje fotografické. Univerzální jazyk. Doposud neznám správné slovo, jak tehdejší prvotní zážitek nazvat. Byla jsem nadšená? Ne. Byla jsem zklamaná? Snad. K té knize mě něco přitahuje a něco mi v ní chybí. Protože hledám cestu, jak vytvořit „obraz řeky“, musím najít odpověď, co to je a proč tomu tak je.

Vydavatelství Fotohof připravilo z díla Inge Morath čtyři fotografické publikace, o kterých Linda Gordon v biografii fotografky napsala, že právě ony patří mezi množstvím jejích knih ke kurátorsky a esteticky nejlépe připraveným.[24] Hodnocení designu knihy podléhá subjektivnímu názoru, v případě fotografických publikací ale můžeme vnímat, nakolik estetická stránka podpoří výsledný vjem, chuť ulpívající po prolistování v myšlenkách čtenáře. Vjem vytváří obrazové vyprávění, o které usiluje kurátorský přístup výběrem a rozmístěním fotografií. Fotografická esej *Donau* je předkládána čtenáři žurnalistickým stylem. V tomto duchu její design souzní s kurátorským záměrem dobře. Příčina mého neuspokojení z knihy spočívá jinde. Něco mi říká, že klíč k záhadě skrývají deníky fotografky.

Karl-Markus Gauß napsal efektní úvodní text, filozoficky nahlížející na historii a geografii prostoru řeky. Skvělý žurnalistický pohled, který se publikovaných fotografií nedotýká. Myslím, že zdárně koresponduje s jedním z aspektů kurátorského výběru – se zobrazením zkušenosti nastudované, načtené. Aspekt vlastivědné popisnosti. Filozofické zkoumání fotografie Rolandem Barthesem tento aspekt nazývá studium: „studium […] znamená pozornost k něčemu […] jakýsi všeobecný zájem, který je sice starostlivý, ale nikterak akutní“.[25] Druhým aspektem, který se objevuje, jsou obrazy z osobní prožité zkušenosti Inge. Koresponduje s tím, co Barthes nazývá punctum: „tento prvek studium vyostřuje.

obr. 7

obr. 8

Teď jej nevyhledávám, ale tento prvek je sám součástí scény, je jako šíp, který mě zasahuje“.[26] Po bližším prozkoumání datace fotografií jsem objevila skutečnost, že většina z těch, které pro mě vyzařují ono punctum, byla vyfotografována v první fázi projektu, kdy Inge z vlastních vnitřních pohnutek začala podnikat cesty k Dunaji. Záběry byly viděny okem primitivního fotografa, který přesně neví, co hledá, nechává se vést intuicí a svou schopností vidět.

Kniha je poskládána z fotografií pocházejících ze dvou časových období: z let 1958–1959 (45 fotografií) a z let 1993–1995 (80 fotografií). Další 2 jsou z roku 1961, 2 z roku 1975 a 2 z roku 1980. Jejich řazení sleduje místopis po proudu, posloupnost ale není striktně dodržena. V Německu se rázem cestou po řece vrátíme o pár desítek kilometrů zpět. Tuto skutečnost zachytí pouze čtenář obeznámený s podrobnou geografií Dunaje. Čtenář znalý Magrisova Dunaje si ale nemůže nepovšimnout velmi podobného schématu. Jde o výběr některých (Magrisem) popisovaných – (Inge) fotografovaných míst. Cestou na východ, po vstupu na území bývalé Jugoslávie, se ve fotografické eseji dostáváme chvílemi daleko, daleko od Dunaje. Magrisovo rozšíření dunajského prostoru na podstatnou část východní Evropy není dozajista patentem, ale pro kurátory mohlo být inspirativní.

Kniha je založená na textu. Fotografie jsou řazeny na dvoustrany tematicky, u každé z nich je uvedeno místo (státní území, název obce), rok vzniku, s doplněním historického, místopisného nebo etnografického popisu, u portrétů najdeme jména. Pár fotografií doprovází příběh z pozadí dané fotografické situace. Jeho čtení mě často zaujme více než popisovaný snímek. Inge nikdy nepřestala být novinářkou, a proto ani Dunaj není svým provedením výjimečný mezi jejími ostatními knihami. Koncept rozložení informace do textů a fotografií používala velmi často, stejně jako kombinaci černobílých a barevných fotek. Díky textům a záměru ukázat se stejnou pozorností všechny oblasti kolem řeky

má kniha cennou esteticko-informační hodnotu. Když se však zaměřím na samotné fotografie, cítím jakýsi nesoulad. Kniha v sobě totiž spojuje dvě odlišné metody přístupu, kdy by se pozorný čtenář/divák mohl zeptat: fotografoval jen jeden autor? Ano. Jenže projekt vznikal třicet let a nebyla to kontinuální práce. Může být příčinnou odlišného působení fotografií z konce 50. let ve srovnání s většinou fotografií z let 90. jakási změna vidění?

Za výjimečnou považuji její knihu *In the country*, kterou připravili společně s Arthurem Millerem. Oba vlastním, fotografickým a literárním, vyjádřením pocitů k domovu sestavili neuvěřitelně poutavý, zábavný a melancholický obraz Connecticutu. Je vyprávěna soukromými fotografiemi, kde kontext zaznamenaného okamžiku zůstal zachován. Snímky jsou proto dodnes pro čtenáře živé.

Inge po prvních dvou letech práce na tomto tématu odvál osud do Ameriky, kde potkala svého životního partnera. Nebránila se, když láska nasměrovala celou její energii do společného života po boku manžela Arthura Millera. Usadili se na farmě v Roxbury, odkud podnikali společné pracovní cesty. On kvůli svým divadelním hrám, ona jej provázela jako fotografka. Do Evropy se vraceli často. Do dunajské eseje je zařazeno několik fotografií z let mimo dvě stěžejní období projektu (1961, 1975, 1980). Všechny pochází z okolí Vídně. Kvůli jejich datu a obsahu mě napadá, že nebyly pořízeny cíleně pro dunajský projekt. Dokumentují čas návštěv u rodičů či přátel. V eseji na mě působí jako živá voda. **(obr. 5)** Mají v sobě ono punctum, co mě zasahuje a vtáhne do děje, kterého jsem se nezúčastnila. Jde převážně o momentky z prožívané situace, nejsou výsledkem úsilí, jsou výsledkem vidění: rodiče v Maria Lanzendorf na předměstí Vídně, práce na vinici, vídeňský drožkář, pohled do tanečního sálu vídeňské radnice při plese Concordia, zpívající herečka Erika Pluhar, památník Heldenberg. Posledně zmíněná fotografie byla zařazena na tematickou dvoustranu spolu s fotografií ze hřbitova bezejmenných, kterou

obr. 9

obr. 10

obr. 11

obr. 12

vidím (stejně jako fotografii rodičů pojídajících vídeňské smažené kuře) jako jednu z nejsilnějších v celém příběhu. Fotografie místa, kde jsou pohřbeni lidé utonulí v Dunaji, mi dokáže zprostředkovat bezejmennost mrtvých. Inge tam fotila v roce 1959. Hřbitovu věnoval kapitolu i Claudio Magris. **(obr. 6)**

Snímky z počátku projektu (1958–1959) jsou v knize zastoupeny slabší polovinou, objevují se na území Německa, Rakouska, dnešního Srbska, Kosova a Rumunska. Inge už tou dobou pracovala s barevnými filmy a stejně jako v jejích předchozích knihách, ani zde je neváhala použít k doplnění většiny černobílých záběrů. Žádná z vybraných barevných fotografií není v knize nepostradatelná. Zdá se, že většina z nich nepříjemně tříští vjem z plynutí převážně černobílého obrazu. Jen jedna z té doby mě více zaujme, vytváří totiž pohádkovou dvoustranu: zobrazuje krajinářskou scénu s památníkem Walhalla na pozadí, společně s černobílou, až divadelně působící fotografií z interiéru Befreiungshalle u Kelheimu. **(obr. 7, obr. 8)** Další černobílé fotografie z tohoto období mají v sobě zvláštní živost. Jistě musím zvážit fakt, že delší časový odstup úměrně zvyšuje atraktivitu dobového záznamu, ale v tomto případě vnímám v obsahu fotografií ještě jeden zásadní, pro výsledný snímek podstatnější faktor. Je jím svobodný pohled fotografky nezakalený představou finální podoby projektu. Inge tehdy cestovala sama, jak to jen šlo: pěšky, autem, stopem, vlaky, přívozy, parníky, na lodích…[27] Itinerář jejího focení podléhal jejímu entuziasmu, entuziasmus usměrnil energii vidění a okolní realita se odkrývala v zajímavých souvislostech. Inge potkávala pro své fotografie správná místa ve správný čas, se správnými lidmi a jejich příběhy. Vznikaly fotografie, které čtenáře zasahují. Inge je totiž odžila. Nepřemýšlela tehdy nad profesionálním vytěžením příběhu, chtěla poznávat. **(obr. 9, obr. 10)**

Fotografie z let 1993–1995 vznikaly v jiném myšlenkovém zázemí. Jednak impulz znovu procestovat místa kolem Dunaje přišel zvenku. Inge byla k focení vyzvána. Společně s lidmi, kteří se stali

jejími nejbližšími přáteli, podnikla opět s velkou dávkou entuziasmu novou cestu. Jenže ta cesta měla pevný řád, knižní předlohu a záměr její finální prezentace. Inge nikdy nepřestala vidět, což dokládá spousta fotografií z této etapy, nicméně do knihy byly zřejmě na základě počáteční kurátorské představy zařazeny fotografie, které jsou jen obrazovým popisem, studiem. Svým obsahem vystačí jen s několika náměty: po Bělehrad jsou to přívozy, parníky, obsluha v pohostinstvích, interiéry kostelů, sochy, portréty osobností, ve východní části povodí se objevuje více krajiny. Magris je tu pro mě chvílemi velmi zřetelný. Dokazuje to fotografie z Györu (která je zároveň dobrým příkladem pouhé obrazové ilustrace) na dvoustraně s fotografií zavařenin pořízené na maďarských hranicích. Tvoří spolu vtipný a barevně propojený vjem „žluté". Barvou zdejší typické barokní architektury, žlutou, vykreslil Maďarsko také Magris. **(obr. 11, obr. 12)**

Čím více knihu prohlížím a přemýšlím nad ní, uvědomuji si, že kdyby mě osobně nehnaly toulavé boty pravidelně k Dunaji, asi bych jí věnovala jedno prolistování. Jenže toto téma mě nechce opustit, proto ani já nemohu jen tak knihu odložit. Po hodinách prohlížení a přemýšlení jsem si k ní cestu našla. Chtěla jsem. Tomuto příběhu by ale slušelo vystavět jej poutavěji. Archiv fotografky obsahuje značné množství snímků, jenže jejich výběr do knihy nebyl proveden šťastnou rukou. Můj vnitřní pocit mluví o vstupu spolupracujících editorů do projektu, který začal jako ryze osobní cesta. Je to nepodložená smyšlenka, o těch se nedá mluvit. Přikláním se opět k Wittgensteinovi. „O čem se nedá mluvit, o tom se musí mlčet."[28] Osobnost autora je stejně důležitá jako jeho práce. Inge Morath byla upřímnou autorkou a pro fotografii důležitou ženou. Její energie se neztratila. Vrátila se v odkazu jejího dunajského díla po několika letech zpátky k řece.

OSM ŽEN

https://www.facebook.com/danuberevisited

„As I continued taking photographs, I grew happier. I knew I could express the things I wanted to say by giving them form through my eyes. /Fotografováním jsem se stávala šťastnější. To, co jsem chtěla říct, jsem dokázala vyjádřit, zarámovat svým pohledem." Bílý text na černém pozadí uvádí desetiminutovou slideshow *Danube Revisited Night Projection*.[29]

Pochází z deníků Inge Morath, které se v projektu *Danube Revisited* staly základním studijním materiálem pro osm žen. Jsou fotografkami. Nebo se patří napsat fotografy? Získaly cenu Inge Morath Award. Oficiální text na webových stránkách www.ingemorath.org odůvodňující ocenění uvádí, že cena je určena ženám ve věku do třiceti let, aby podpořila dokončení jejich dlouhodobého dokumentárního projektu. Angličtina upřesňuje cílovou skupinu jako „a woman or nonbinary photographer."[30] A to proto, že angličtina sama o sobě neřeší gender rozlišováním statusů lidí na ženský a mužský rod. Důraz na označení mladých talentových žen a nebinárních fotografů je přímým pokračováním životního postoje Inge Morath. Její odkaz patří k těm, co směřují k širokému uvědomění, že v prvním řádu je každý z nás člověk. Až v druhém se dále měníme na ženy nebo muže nebo jedince s přechodnou formou vnímání své osobnosti. Inge vždy směřovala ke světu, ve kterém záleží na tom, jak se dokáže člověk prosadit mezi lidmi, ne jak se dokáže žena prosadit mezi muži.

Danube Revisited. Od chvíle, kdy jsem se poprvé setkala s tímto fotografickým projektem, mluvím o něm a nazývám jej jeho anglickým jménem. Uvážím-li jeho podstatu, název přeložen do českého jazyka zní: „Zpět u Dunaje." Inge se k Dunaji vrátila fotografovat devět let před svou smrtí. Když v lednu roku 2002 zemřela, agentura Magnum se rozhodla uctít památku Inge, vůbec první ženy, která

do rodiny agentury neodmyslitelně patřila. Poté uplynulo v řece vody jako za deset let a Emily, Lurdes a Olivia, mladé fotografky podpořené cenou Inge Morath Award, zahájily v galerii Fotohof v Salcburku výstavu svých oceněných fotografických prací. Byl duben 2012. Výstava zprostředkovala jejich osobní setkání, na kterém zjistily, že si báječně rozumí. Začaly se společně zabývat ženou, která je sem přivedla. Od Kurta a Brigitte se dozvěděly, že pro Inge byl Dunaj milovaným tématem. Kurátoři jim vyprávěli její příběhy od řeky. Nabídli mladým ženám k nahlédnutí soukromé deníky Inge. Společně si uvědomili, že lidé z komunit, které Inge fotografovala, často neměli nikdy možnost vidět snímky prezentované na četných výstavách.[31]

Tak se zrodil nápad. Myšlenka vrátit se k řece, vrátit k ní fotografie Inge, uspořádat mobilní výstavu v galerii, která přijede za lidmi. Oslavit ženskou perspektivu ve fotografii. Fotografovat společně u Dunaje. Objevit práce současných fotografek žijících u Dunaje. Propojit svou tvorbu s jejich a s tvorbou ženy, která podporovala mladé umělce, měla ráda fotografii, měla ráda lidi. Uctít její odkaz tím, co osobně milovala. Tak se zrodil nápad.

Fotograf často bývá osamělou postavou. I když současný svět nabízí díky komunikačním technologiím možnost sdílení všeho, co kdo sdílet chce, přesto, nebo spíše právě proto získávají osobní setkání na ceně. Olivia, Emily a Lurdes oslovily ostatní laureátky s návrhem podniknout dohromady fotografický projekt. Představa společného dobrodružství spojeného s originálním výrazem pocty je nadchla, na pomoc s přípravami se okamžitě přidala Claire. Než se všechny konečně setkaly, a to na palubě nákladního auta, které proměnily v pojízdnou galerii, uběhly dva roky. Během nich čtyři ženy intenzivně telefonovaly a psaly emaily mezi třemi kontinenty, snažily se ze základního kamene nejrůznějších nápadů vybrousit výsledný drahokam jejich projektu. Ten drahokam má jméno spolupráce.

Klade na účastníky jiné nároky než práce samostatná, přináší spousty rozdílných názorů, termínů, komplikací. Na oplátku nabízí sdílené zážitky, pro fotografky možnost okamžité interakce nad vznikajícími snímky. Aby poukázaly na fakt, že profesionální fotografie nemusí být nutně doménou mužů, rozhodly se v projektu skloubit fotografování s rodinnými aspekty ženského života, vzít na cestu děti a najmout chůvu. Entusiasmus Inge Morath je zkrátka nakažlivý. Ženy se jím nakazily při četbě jejích deníků. Díky nim se mohly velmi důvěrně sblížit s osobností fotografky, která in memoriam zajistila průlom v jejich profesních kariérách.[32]

Organizátorky Olivia, Emily, Lurdes a Claire dva roky vyjednávaly se sponzory, partnery projektu, institucemi, místními obyvateli, vymyslely a zajistily speciálně upravený nákladní automobil. Dne 9. května 2014 vypustily do světa kampaň na serveru Kickstarter, ve které požádaly veřejnost o příspěvek na realizaci vytouženého projektu. Každý dolar se počítá. Za deset dolarů pojede jméno přispěvatele s výpravou, zapsáno na korbě kamionu, resp. na venkovní stěně mobilní galerie. Kdo chtěl víc, než jen nechat cestovat své jméno, mohl si objednat polaroidový snímek z expedice. Lurdes a Olivia při přípravách projektu zpracovaly cestovní deníky Inge do podoby výstřižků z textů zapisovaných při jejích putováních po USA, Číně i kolem Dunaje a vybraly k nim fotografie. Kniha *History travels badly* se stala třetí komoditou nabízenou při propagaci projektu. Dne 9. června 2014 dosáhly vytouženého cíle – 59 563 dolarů. Galerie mohla vyrazit na cestu po řece z Černého lesa k Černému moři.

Protože v počátcích mé vlastní cesty stojí *Dunaj* Claudia Magrise, napadla mě otázka, jestli se o tuto knihu před cestou zajímaly také účastnice projektu. Poslala jsem otázku fotografkám emailem, odpověď dorazila od Lurdes a Claire. Lurdes přiznala, že knihu sice začala číst, ale pro nedostatek času při plánování projektu a při cestě samotné ji musela po pár stránkách odložit. Také Claire

s politováním konstatovala, že se k četbě Magrisovy knihy nedostala. Připomněla však, jak zásadní pro ni bylo přečíst deníky Inge. Vím, jak dlouhý čas jsem nad knihou strávila já, a tento dlouhý čas na čtení se zdánlivě promítá i do mého rozvláčného přístupu k putování. Zato *Danube Revisited* byl dynamickou akcí, od počátku prezentovanou veřejnosti pomocí současných komunikačních kanálů sociálních sítí. Jeho „deník" je veřejným záznamem, můžeme ho číst ve fotografiích doplněných svižnými informacemi na platformách Facebooku, Instagramu, Twitteru a Tumbrl. Profesionální fotografky pocházející z různých koutů světa získávaly znalosti kulturně-historického povědomí o podunajském území praktickým způsobem, a to díky pomoci mladého bulharského spisovatele a novináře Dimitera Kenarova. Dimiter doprovázel cestou ženy na jejich fotografických výpravách, často byl jejich prostředníkem při komunikaci s místním obyvatelstvem. Svým uměleckým líčením sepsaným v eseji[33] nabídl pohled do zákulisí fotografování.

„Dunaj ve skutečnosti není řeka, ale spíše tepna představivosti." Tou myšlenkou se Dimiter zaobíral na soutoku zdrojnic řeky v Donaueschingen, zatímco Kathryn Cook procházela Černým lesem poblíž pramene Bregu u Martinskapelle, v závěsu se svými dvěma malými dětmi, aby se pokusila zachytit atmosféru Grimmových pohádek. „Neboť není nakonec všechno umění jen pokusem vidět svět očima našich bývalých, mladších, kouzelnějších já?"

V Řezně se Dimiter pohyboval s Lurdes Basoli po nábřeží a sledovali luxusní výletní lodě. Lurdes zajímal neautentický, konzumní a anonymně zaměnitelný svět. „Láká mě neromantická strana Dunaje, místa, která jsou neosobní, a chtěla bych, aby divák nepoznal, kde je snímek pořízen. Chci fotografovat lidi, kteří ztratili spojení s řekou a pohybují se její setrvačností."

Navštívit bývalý koncentrační tábor Mauthausen zajel Dimiter s Emily Schiffer, její dcerou Lolou a její bývalou studentkou Jessie. Otřesení, které na tomto místě čeká na každého z nás, nejvíce zasáhlo Jessie Carlson. Pochází z rezervace Cheyenne River, její paměť nese stopy masakru u Wounded Knee, kde americká armáda zabila stovky Lakotů. „V lakotštině existuje slovo wanagi, kdy jste v přítomnosti duchů a máte husí kůži. Právě teď se cítím wanagi."

S Olivií Arthur se Dimiter vypravil z Budapešti do Zebegény. Maďarská dokumentární fotografka Zsófia Pályi se chystala ke svatbě a pozvala Olivii, aby její obřad na břehu Dunaje při dokonalém světle západu slunce zachytila na svůj velkoformátový fotoaparát.

Společně s Claire Martin dostal Dimiter pozvání na palačinky s meruňkovým džemem. Hostitelem byl Mile Jovanović, který žije v Šangaji, čtvrti na severním břehu Dunaje ve městě Novy Sad. Většina obyvatel Šangaje jsou Romové a nepotýkají se zde s žádnými rasovými problémy. Zatímco fotografka a novinář oddechovali ve stínu cypřiše, Mile jim vyprávěl, jak přišel v roce 1991 o svou levou nohu při občanské válce v Jugoslávii. „Nic. Nemělo to žádný význam. Bojovali jsme s našimi bratry kvůli ničemu."

Dimiter s Ami Vitale stanuli na břehu řeky v Dolnim Vadinu asi měsíc poté, co 29. června na Den Dunaje zorganizoval rybář Ludmil se svými přáteli úklidovou akci řeky. Znečištění je tady veliké a zabilo spolu s přehradami většinu ryb. Ludmil byl vůči našim protagonistům zpočátku nedůvěřivý, ale brzy začal mluvit o životě a ukazovat jim loď. „Miluji to tady. Nevím, co bych bez řeky dělal. Rybařil jsem i na jiných místech, ale nic mi nepřipadá jako Dunaj."

Claudia a Dimiter v Belene, na bulharském břehu Dunaje, povečeřeli s Raychem. Potkali se nedaleko za městem, kde Raycho jako jediný vězeň sám hlídá opuštěné vězení, komplex polorozpadlých

budov za železným plotem. Nepřízeň jeho osudu mu ve třiceti letech odebrala svobodu, Raycho se však rozhodl napravit, stal se vzorným vězněm a nakonec byl pověřen střežit opuštěný areál vlastního vězení. Po večeři uklidil ze stolu a Claudia ho začala fotit. Byl přirozený. Než ho cestovatelé opustili, požádal o „nějaký tabák a papírky. Mýdlo by bylo také hezké. A sadu na holení. Rád bych si představil, že na mě někdo myslí."

Sulina je poslední zastávka Dunaje před splynutím vody řeky s vodou moře. „Tyhle přírodní věci mě nezajímají" řekla Jessica Dimmock Dimiterovi, když dorazili do Suliny. Výlet lodí po močálech delty ji nudí. Ale když se s Dimiterem vypravila navštívit starou opuštěnou kovovýrobu u loděnic, byla fascinována prostorem hřbitova strojů. Všude se v něm válel koňský trus. Za rozpadlou budovou objevili na poli desetičlenné stádo divokých koní. Jessica začala fotografovat, koně však vycítili nebezpečí a začali cválat pryč podél břehu Dunaje.

Ami Vitale, US

Zdá se, že podle charakteristiky napsané jejími spolucestujícími dělá Ami čest svému jménu. Tým *Danube Revisited* tvrdí, že je ze všeho bezmezně nadšená, a to i přesto, že flámuje do čtyř do rána. U Dunaje nafotografovala soubor s názvem *In Motion*. O čem je? Přeformulováno z tiskové zprávy pro nadaci Telefónica[34] – její fotografie jsou jednoduše o přírodě a lidech. O tom, jak člověk ovlivňuje přírodu a příroda člověka. Tak pozorovala také svět na březích Dunaje.

Byla první, kdo dostal cenu. V roce 2002 ji obdržela za dokumentární soubor o proměně pohádkového Kašmíru ve válečnou zónu. Je fotoreportérkou a filmařkou.

Claudia Guadarrama, Mexiko

Tým *Danube Revisited* tvrdí, že Claudia je ráno první na nohou. Nikdy ji nic nevykolejí. Leda snídaně. U Dunaje vytvořila soubor *Entre lo sólido i lo efímero / Mezi pevným a pomíjivým*. Za fotografováním jezdila na kole. Přeformulováno z tiskové zprávy pro nadaci Telefónica[35] – zaměřila se na nedokonalosti objevované cestou kolem legendární dopravní tepny Dunaje. Zachytila zbytky civilizací, ať už plastové židle či středověké hradby.

Byla druhou oceněnou fotografkou. Cenu Inge dostala v roce 2004 za práci *Before the Limit*, sociologický dokument o ilegálních přistěhovalcích na jižní hranici Mexika. Je fotoreportérkou.

Jessica Dimmock, US

Jessica se připojila k cestě v samém závěru a fotografovala u Černého moře. Když chybí čas, je důležité zúčastnit se alespoň závěrečného večírku. Soubor jejích fotografií zůstal nenazván, respektive má název *Untitled*. Obsahuje portréty vytvořené na břehu moře. Ve svém podtextu zachycují jemné napětí mladých dívek mířících ve svých snech k mladým mužům a korespondují s mládím účastnic projektu.

Jessica je laureátkou za rok 2006. Její vítězný soubor *The Ninth Floor* nafotila během tří let v New Yorku, kde na Manhattanu na 5. avenue žila v jedné budově s lidmi závislými na heroinu. Kromě fotografování se věnuje úspěšně tvorbě videa.

Olivia Arthur, UK

Tým *Danube Revisited* ji označil za pilíř projektu vystavěný z tvrdé práce od brzkého rána do pozdních nocí. Málem by tak všichni zapomněli, že je těhotná. „Dunaj nám dal osvobozující dar, který nás nakonec všechny svedl dohromady.“[36] Během cesty fotografovala soubor *In and out of love*, o příbězích lásek nalezených, ztracených a hledaných u Dunaje.

Olivia získala ocenění v roce 2007 za soubor *The Middle Distance*, ve kterém nahlíží do životů žen žijících v oblastech na pomezí Evropy a Asie. Nezávislá fotografka je od roku 2020 prezidentkou agentury Magnum.

Kathryn Cook, EEUU

Tým *Danube Revisited* považuje Kathryn za osobou magickou a inspirativní, tedy přesně takovou, jaké jsou její fotografie. I její snímky od Dunaje odráží mystiku řeky. Soubor nese název *The Black Forest / Černý les* podle místa vzniku. Kathryn experimentovala v oblasti pramenů řeky s oblíbenou vícenásobnou expozicí, špatnými světelnými podmínkami a zásahy bleskem. Čas fotografování trávila v přítomnosti svých malých dětí a pohádkovou atmosféru jejich vnímání světa přetlumočila ve svých záběrech.

Kathryn byla cena Inge udělena *v roce 2008 za soubor Memory Denied: Turkey and the Armenian Genocide.* Kathryn je nezávislou fotografkou.

Emily Schiffer, US

Tým *Danube Revisited* považuje Emily za inspiraci pro všechny matky, neboť celé putování měla při sobě malou dcerku Lolu. U Dunaje s ní v náručí nafotografovala soubor *Carrying History*. Zkoumá pomocí vizuálního výrazu pořízeného telefonem a středoformátovým fotoaparátem, jak obyčejní lidé s sebou životem nesou složité příběhy.

Emily obdržela cenu v roce 2009 za projekt *Cheyenne River*. V průběhu čtyř let nejen fotografovala, ale také učila fotografovat děti v indiánské rezervaci. Společně pak pomocí fotografie zdokumentovali vztahy mezi sebou a s jejich zemí. Emily je nezávislou fotografkou.

Claire Martin, Australia

Claire vdechla do projektu australský vánek, který udržoval všem členům výpravy úsměv na rtech. Pro ni samotnou reflexe dunajské cesty přinesla nový způsob vnímání její práce, větší touhu po vytváření vlastních příležitostí. Rozhodla se spojit tyto pocity se zkoumáním maskulinity v romské komunitě v souboru *River Boys*. Fotila na březích řeky, často v noci, momenty nevinnosti, síly, nejistoty, strachu nebo radosti, které zažila s lidmi, jež tam potkala.

Mladou fotografku ocenila agentura Magnum v roce 2010 za fotografie *Selections from The Downtown East Side and Slab City*. Claire je nezávislou fotografkou se zaměřením na sociální témata.

Lurdes R. Basolí, Spain

Pro tým *Danube Revisited* se Lurdes stala duší celého projektu. Své fotografie od Dunaje nazvala jednoduše *My Danube*. Cesta pro ni znamenala nalezení smyslu jejího ženství. Sebeuvědomění jí Dunaj pomohl vnímat s jistým odstupem a zobrazit je fotograficky pomocí alegorií.

Lurdes dostala cenu Inge Morath společně s Claire v roce 2010, neboť obě ukázaly mimořádně kvalitní práce. Ta její měla název *Caracas, The City of Lost Bullets*. Projekt, který vytváří černobílý rentgenový snímek nekonečné války. Život ve Venezuele má totiž cenu kulky a příběh Lurdes vypráví o rozbité budoucnosti. Lurdes je fotoreportérkou.

Kdyby jí nebylo, všichni by byli ztraceni.

Maria Bayer

Skutečně Nej! řidička kamionu v Evropě.

Chiara Fox Fossati

Mužská buňka výpravy.

Javi a Lucas

Anna Gormley

Koordinovala všemožné nápady.

Jess Thee Bess

Lakotská dívka. Pomáhala hlídat děti.

Dimiter Kenarov

Novinář. Jedním slovem Poklad.

Ami Vitale

Claire Martin

Kathryn Cook

Jessica Dimmock

Emily Shiffer

Claudia Guadarrama

Olivia Arthur

Lurdes R. Basolí

Metoda: Cesta napříč generacemi od fotografie zpět k lidem

Cesta byla cíl. *Danube Revisited* byl moderní, profesionální, dobře promyšlený a zajištěný umělecký projekt. Jeho počáteční myšlenkou byla putovní výstava. Samotné zrealizování záměru naplnilo ryzí podstatu umění, jak by mohla být současným světem chápána. Má protínat opakující se každodenní realitu, měnící lidem život do všednosti, rozmanitými impulsy, které inspirují a znovu přivolávají do života radosti a zájem. Galerie, která přijíždí k lidem, aby nabídla pohled na jim známý prostor prostřednictvím fotografických snímků z historického projektu a také ze současné tvorby lokálně tvořících fotografek. Eugena Maximovae, Bianka Schumann, Vesselina Nikolaeva, Sanja Jovanovic, Zsófia Pályi, Boryana Katsarova jsou ženy, fotografky, které reagovaly na výzvu představit svou tvorbu v rámci projektu. Jejich práce organizátorky zařadily do desetiminutové slideshow *Danube Revisited Night Projection*.[37] Ta byla pravidelnou součástí programu, který ženy z kamionu přivážely na předem naplánovaná místa setkání s veřejností. Noční projekce doprovázela volná debata s fotografkami, přednášky, pro zájemce hodnocení jejich přinesených portfolií a samozřejmě volný vstup do nákladního, tedy v našem případě galerijního prostoru kamionu, kde byl nainstalován výběr fotografií z cesty po Dunaji od Inge Morath. Metodou projektu je zkrátka osobní setkání. Nenahraditelný zážitek. Osobní setkání a spolupráce oceněných fotografek, osobní setkání fotografujících profesionálů, amatérů, primitivů, osobní setkání přístupu současné generace s přístupem našich předků, osobní setkání lidí, kteří si mají o čem povídat.

Pro samotnou realizaci projektu si osm žen napsalo čtrnáct zásad, které chtěly dodržovat: náš kamion si řídíme samy – sdílíme společně hotelové pokoje – pokud to jde, spíme v hostelu – utrácíme, co nejmíň to jde – jedeme v létě, kdy noci jsou dlouhé a lidé bývají venku – cestu urazíme za 35 dní,

které každý z účastníků dokáže vyšetřit ze svého pracovního programu – na večer otevřeme veřejnosti expozici v naší mobilní galerii, na plachtu nákladáku budeme promítat slideshow – s lokálními fotografickými kluby a organizátory uspořádáme večerní prohlídky portfolií – každý den budeme na cestě – každý den budeme fotografovat – vyzveme k zapojení fotografky působící v místech naší cesty – ve slideshow budeme prezentovat vlastní fotografické práce společně s jejich – bereme jednoho asistenta, který zajistí logistiku a koordinaci celé cesty – až dorazíme k Černému moři, bude večírek!

Deník cesty byl publikován příspěvky na Facebooku. 8. 7. 2014 – den 0: cesta oficiálně začala, první fotografky dorazily s kamionem k pramenu do Černého lesa, den 1: galerie v kamionu otevírá poprvé výstavu, den 2: první setkání v Ulmu, den 3: Regensburg, portfolio review, otevřená galerie, prudký déšť, den 4: Regensburg, voda všude kolem, déšť, den 5: končí Regensburg, začíná Passau, do kamionu přichází zpěvačka Barbara Dorsch, kterou fotografovala na Dunaji Inge, den 6: Passau, celý den fotografujeme, přijíždí Claire, déšť končí, aby umožnil první večerní venkovní projekci, den 7: překročily jsme poprvé hranice, Německo – Rakousko, začíná zastavení v Linci, den 8: návštěva koncentračních táborů Mauthausen a Gusen, večerní projekce v Tabakfabrik, den 9: odjíždíme do Křemže, Lurdes zůstává v Linci a fotografuje průmyslové plochy u řeky, den 10: v Křemži udeřilo horko, celý den fotografujeme, den 11: přijíždíme do Vídně, první večerní projekce tady ve Westlicht Gallery, den 12: Vídeň je pastvou pro oči, objevujeme město, večerní projekce probíhá v Ostlicht Gallery, den 13: výprava překročila druhou hranici a vstoupila na Slovensko, večerní projekce proběhla v Bratislavě ve Photoport Gallery, den 14: Zsófia Pályi se jako první přidružená fotografka připojuje k výpravě, den 15: opouštíme Bratislavu, přijíždíme do Ostřihomi, zaparkujeme přímo před katedrálou, objevujeme město, den 16: první ráno v Maďarsku, Claire fotí cikány, den 17: Eugenia Maximova a Boryana Katsarova se připojují v Budapešti k výpravě, den 18: před cestou na východ brzká ranní lázeň

v Budapešti, den 19: další zemí je Chorvatsko, portfolio review a filmová noc v Kazamatu, Osijek, den 20: rozloučení s Osijekem, příjezd do Srbska, den 21: na Bělehrad, den 22: v Bělehradu se připojila Ami Vitale, večerní program s Lurdes a Emily v U10 Gallery, den 23: Ami a Emily odjely do malé srbské vesnice fotografovat rodinu žijící na farmě, pozdě v noci přijíždí kamion do Bulharska, do Vidinu, silnice jsou kvůli záplavám pod vodou, den 24: Claire a Lurdes fotografují krajinu mezi Srbskem a Bulharskem, den 25: Amy fotografuje ve Vidinu východ slunce nad řekou, Javi a Lucas při tom natáčejí, den 26: cikánský koňský trh cestou z Vidinu do Ruse, den 27: tým je konečně úplný, v Ruse se připojila Jessica Dimmock a bulharská fotografka Vesselina Nikolaeva, den 28: Amy a Olivia fotografují v bulharské mešitě, den 29: výprava dorazila do Rumunska, do Bukurešti, Olivia a Lurdes fotografují v Control Clubu, den 30: Amy zůstává v Bulharsku a užívá života na březích Dunaje, den 31: kamion s galerií přijíždí do cílové destinace, Tulcea, den 32: brzy ráno v deltě Dunaje dochází k setkání s Černým mořem, den 33: po pěti týdnech na cestě se celý tým koupe v Černém moři, díky všem za splnění snu, den 34: večírek na rozloučenou… 26. 5. 2016 byla zahájena velká výstava *Danube Revisited "In the footsteps of Inge Morath"* v Madridu, v Espacio Fundación Telefónica.

Projekt je pryč, dobrodružství skončilo. Ale zapsalo se do kolektivního vědomí. Byl podniknut ze spousty důvodů, za všemi těmi důvody stojí v pozadí fotografie. Lidé se kvůli ní sešli, aby se viděli.

DONAUESCHINGEN
Germany · 1995

DANUBE
REVISITED

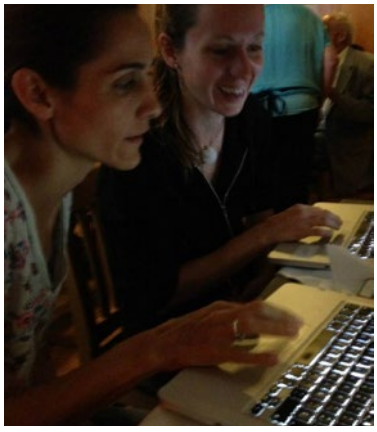

DANUBE
REVISITED

PASSAU

ASTA

Ein Bild von einer Ausstellung

Fotos der Magnum-Fotografin Inge Morath steht heute noch am Nibelung

Morath (v.l.): Chiara Fossati, Fotografin aus Italien und Truck-Fahrerin, Anna Gormley, Contentmanagerin a
s Spanien, Maria Bayer (Organisation) sowie Claudia Guadarrama, Fotografin aus Mexiko.

atz vor dem ute noch der Fotografinnen g der Donau em Sommer wgs auf den orath (1923 –

Die Magnum-Fotografin ist Namensgeberin des Preises, den alle neun Teilnehmerinnen bereits erhalten haben. Sie wollen mit ihren unterwegs entstehenden Fotos und in Gesprächen mit dem Publikum die Arbeit Moraths neu aufle-

rie enthält Bilder, mit denen Morath das Leben entlang der Donau dokumentiert hat, vor und nach dem Fall des Eisernen Vorhangs. Die Reiseroute führt vom Schwarzwald zum Schwarzen Meer.

Hochschulgi Lichtgestalt die Fotogra jekten in Pa gestalt" Ing den Fotogr auf den Lau

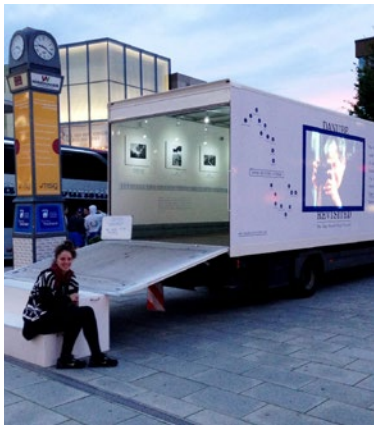

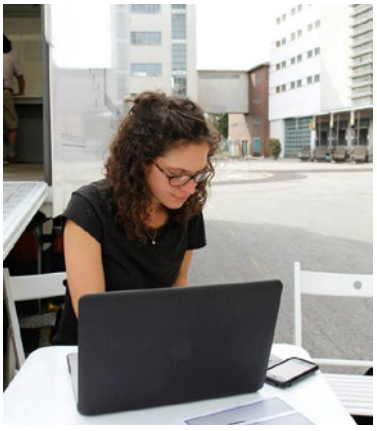

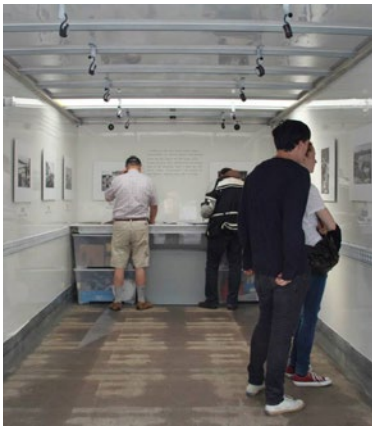

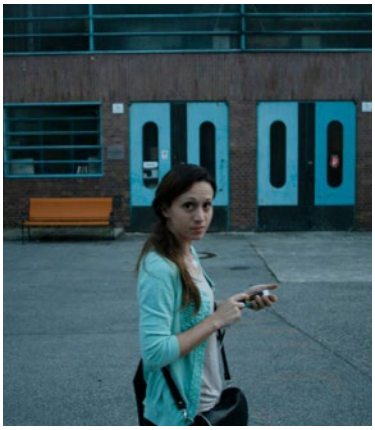

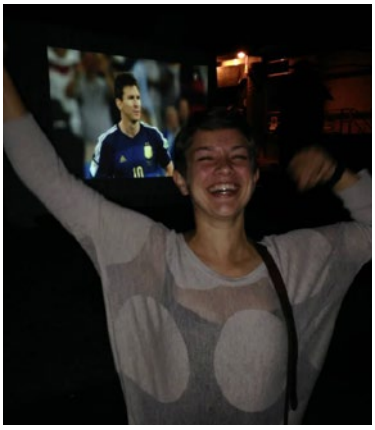

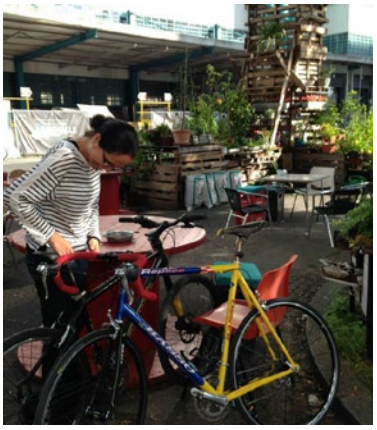

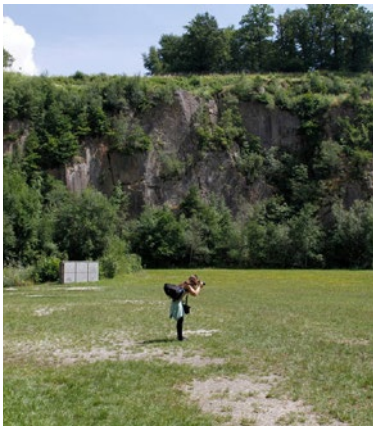

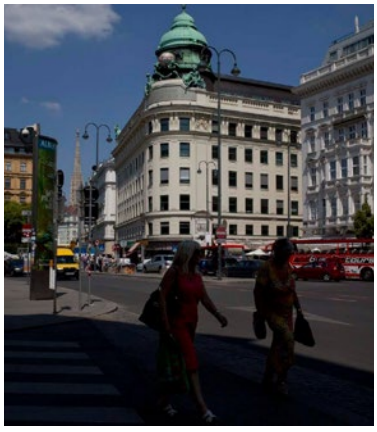

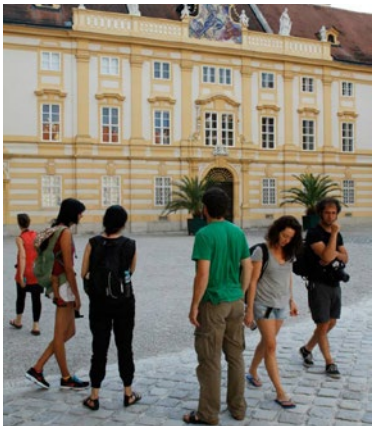

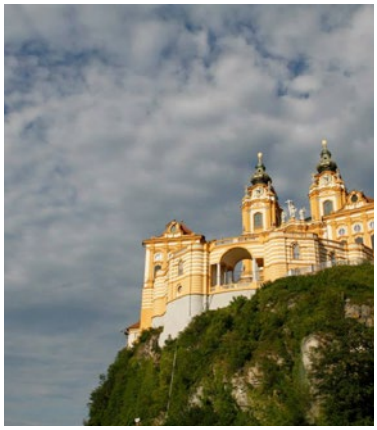

Cafe
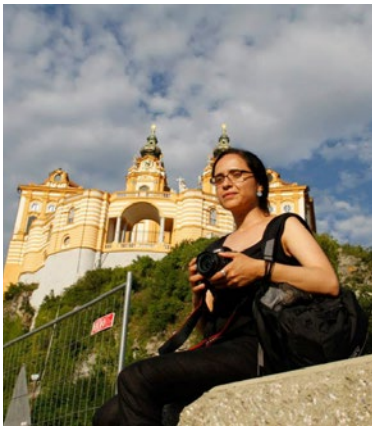

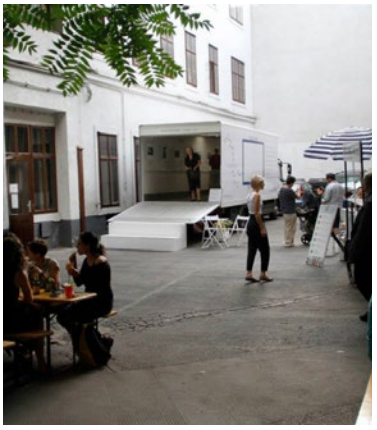

ROLLING ROLLS
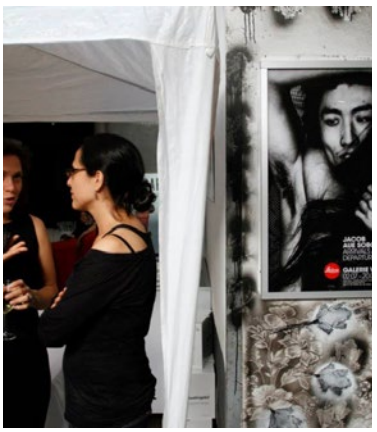

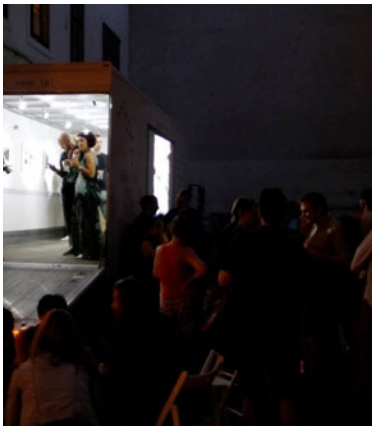

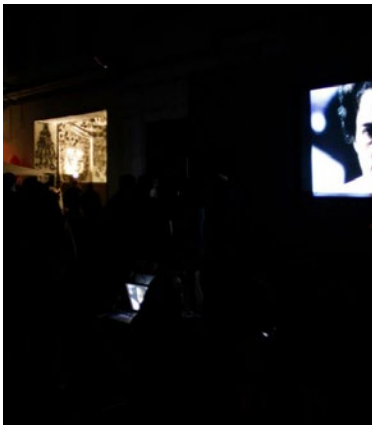

Westlicht.Schauplatz für Fotografie

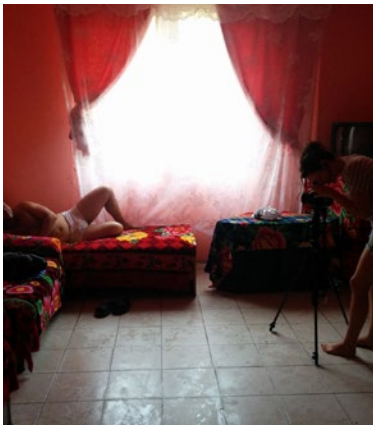

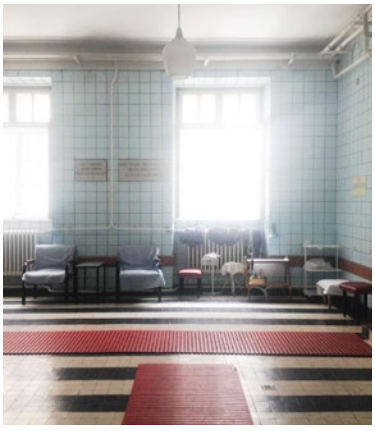

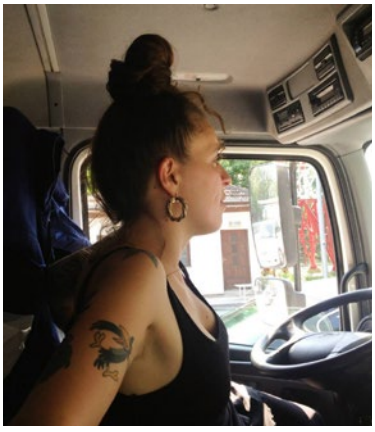

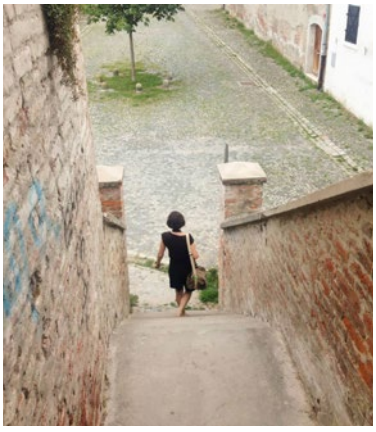

COLLODION
COLLODION
COLLODION
COLLODION
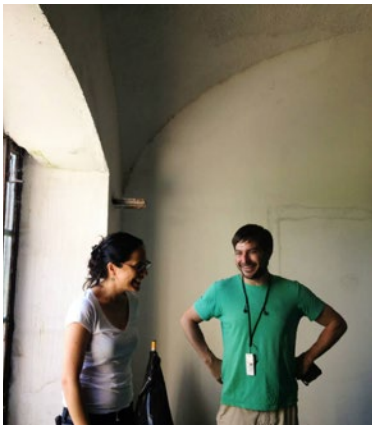

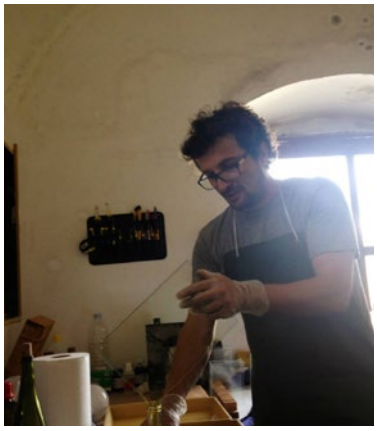
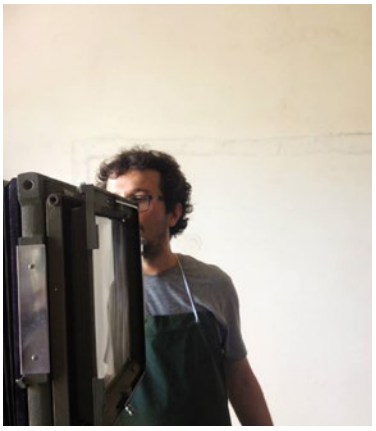

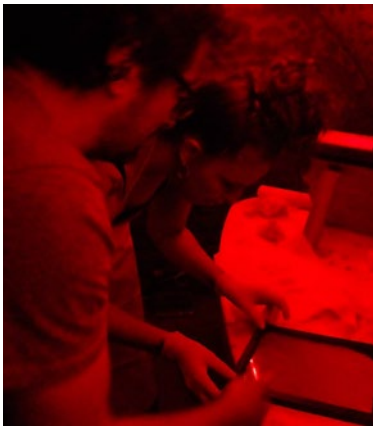

DUTY

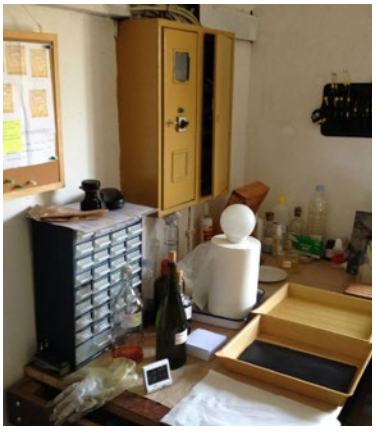

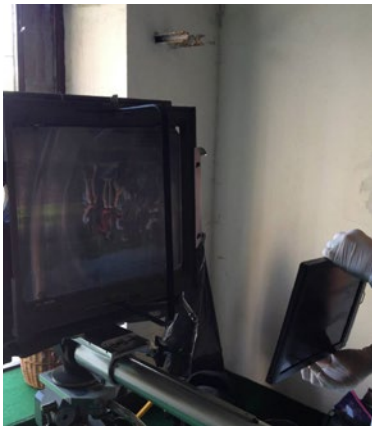

Castrol
MOTOR OIL

VISITED

Exhibition, come in!

PHOTOP

DANUBE

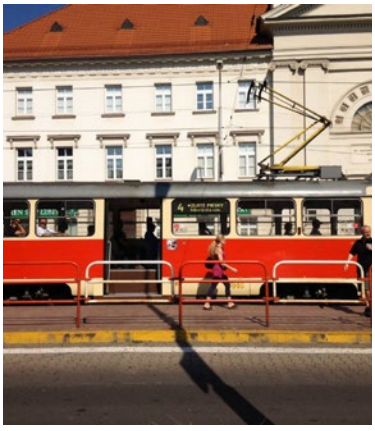

Coca-Cola
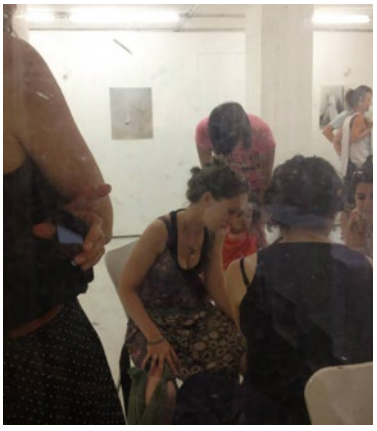

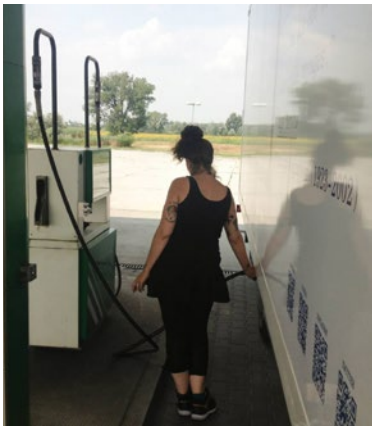

DANUBE
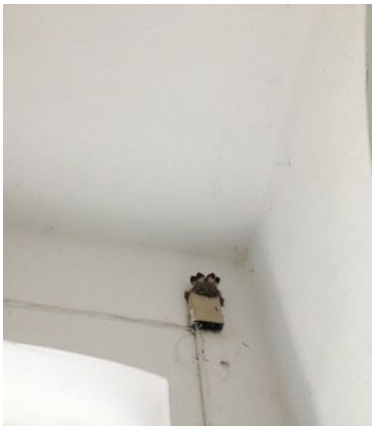

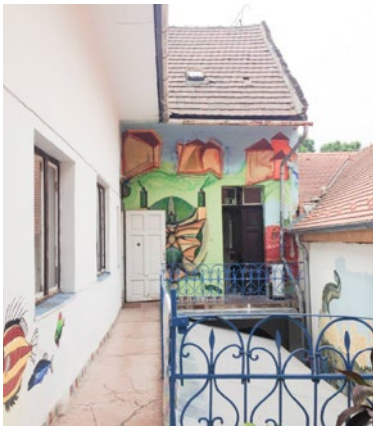

CAPUT, MATER ET MAGISTRA ECCLESIARUM

Robert
Capa
Kortárs
Fotográfiai
Központ

ERNST MUSEUM
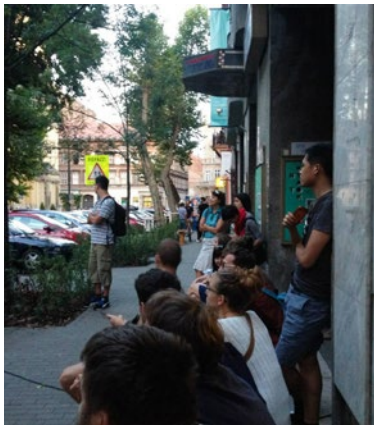

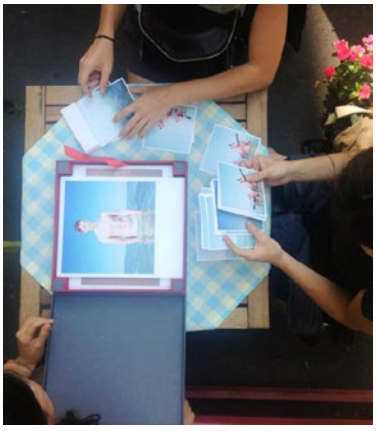

DANUBE

PREDAJ A DOVOZ ZEM
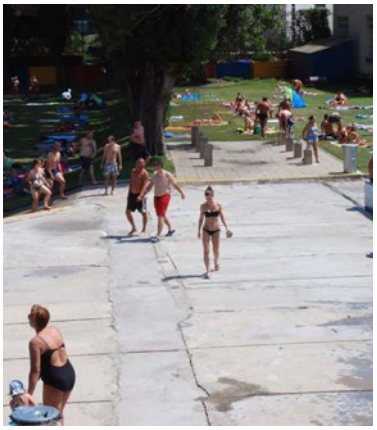

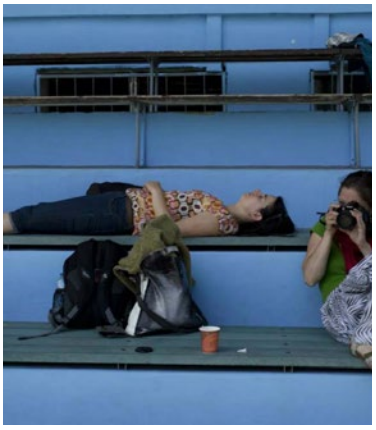
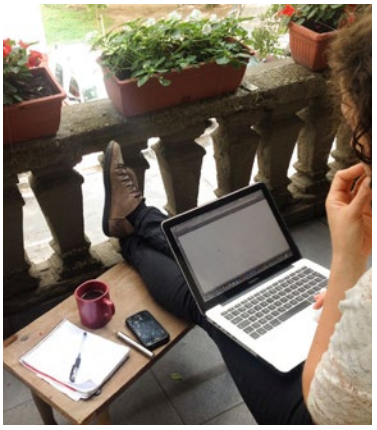

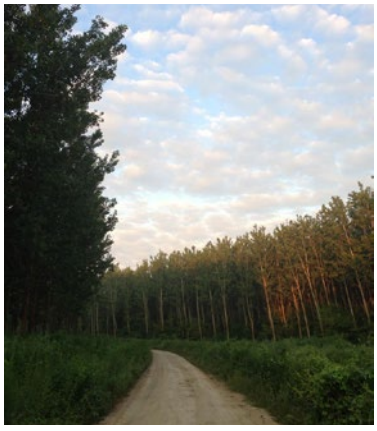
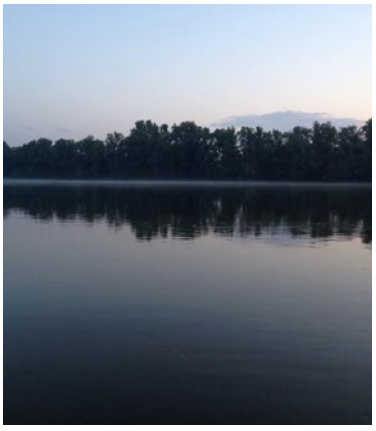
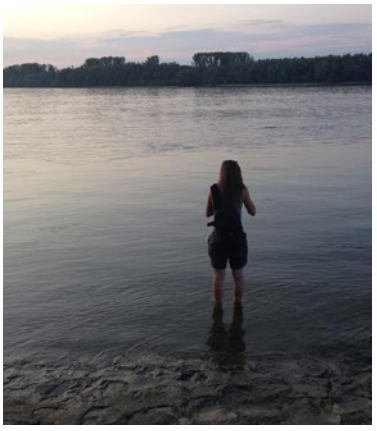
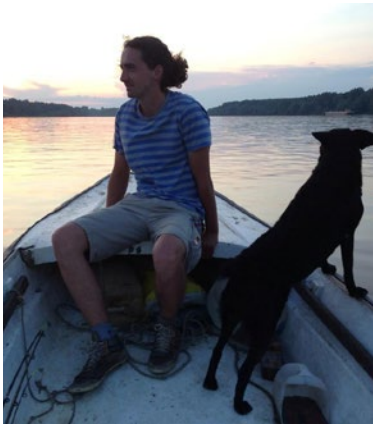

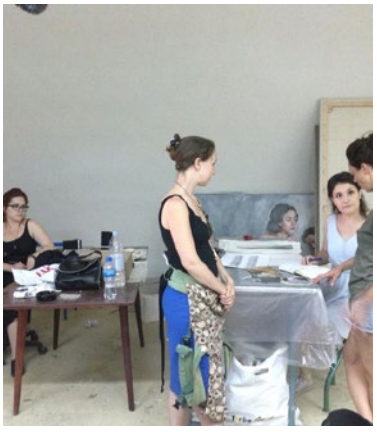

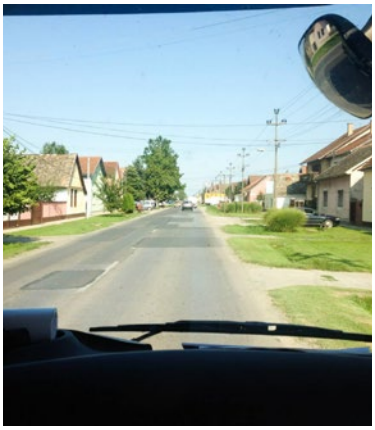
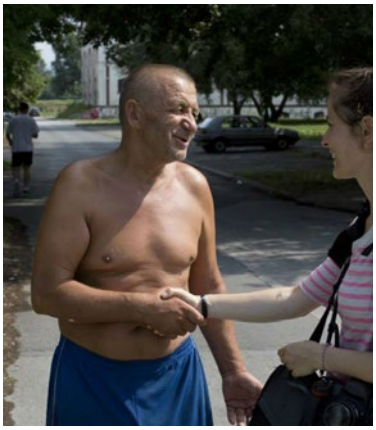

PETAK 25.JUL
SAŠA
SUBOTA 26. JUL
DANIJELA VRANIĆ
CRISTAL
INDIAN CUISINE
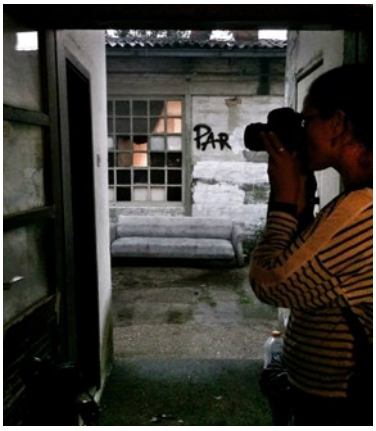
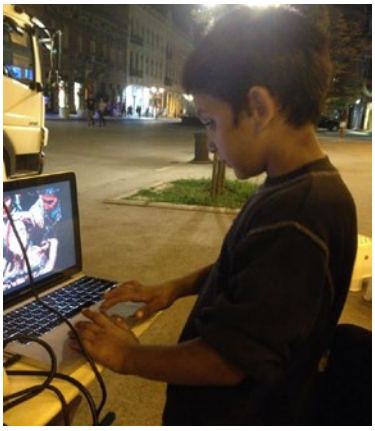

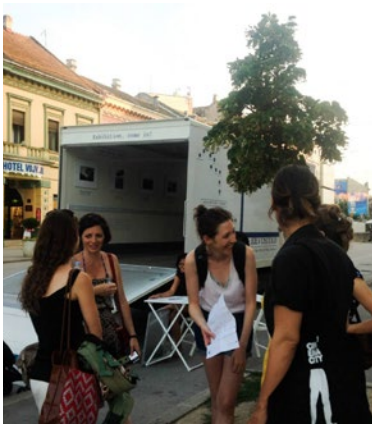
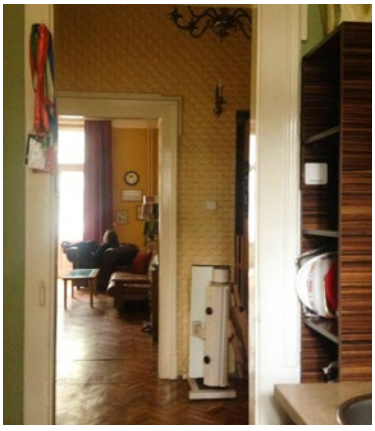

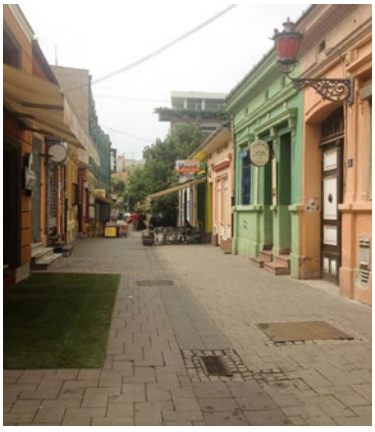
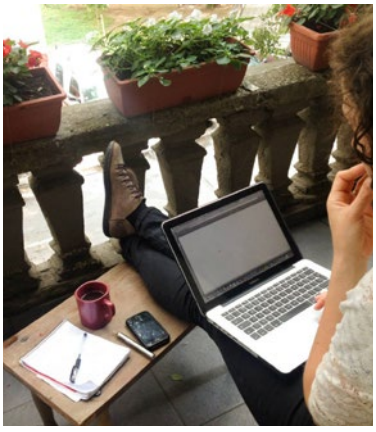

JEDAN VOZ ZA
DVE BITANGE
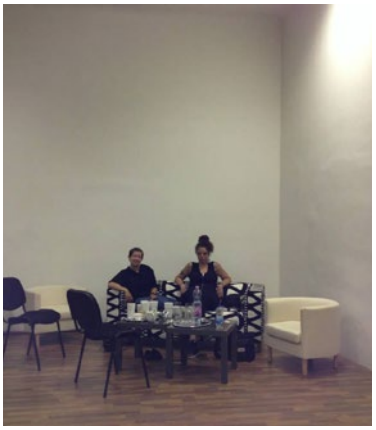

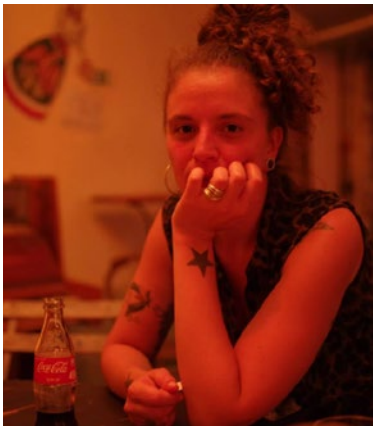

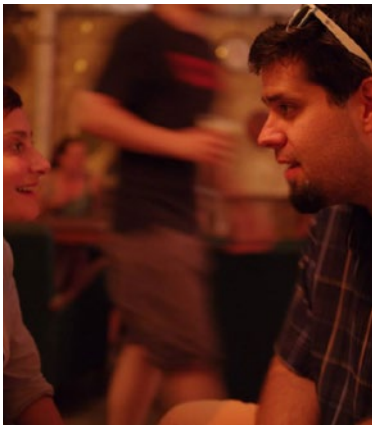
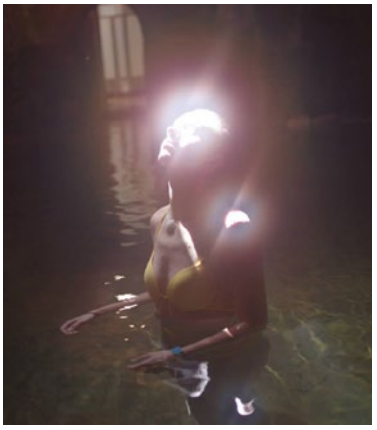
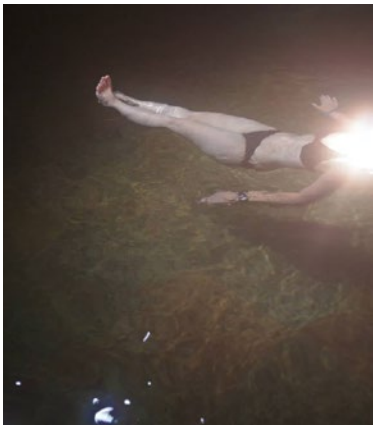

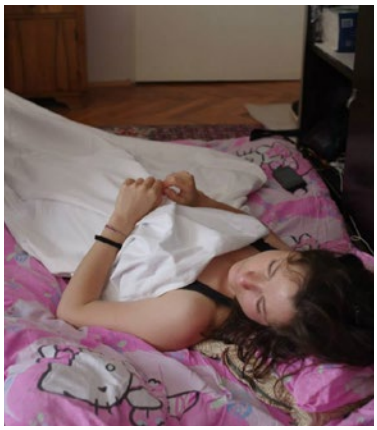

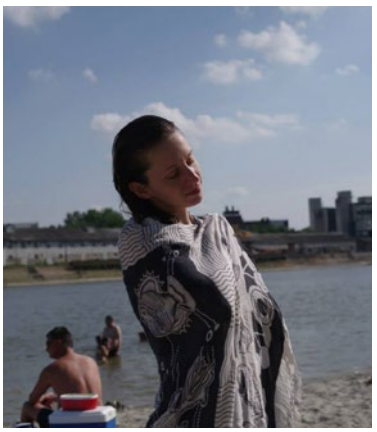
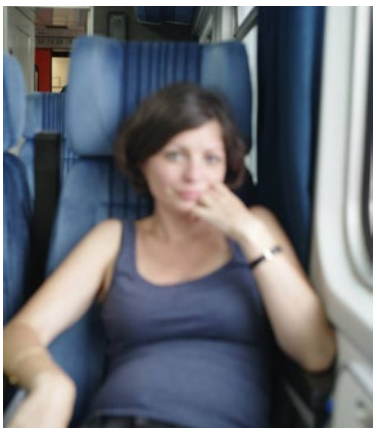

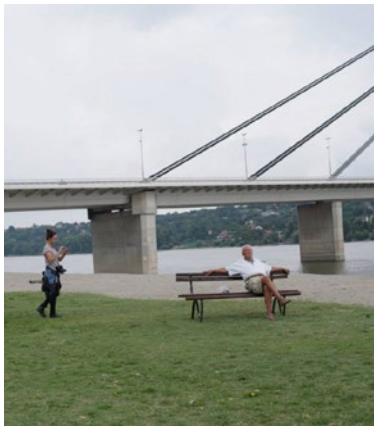

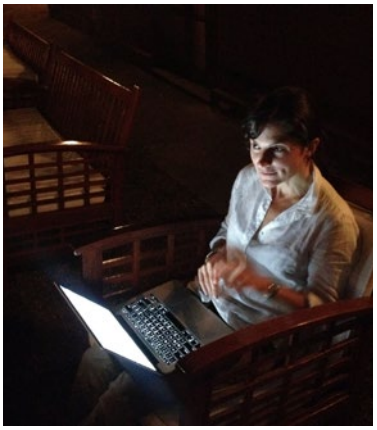

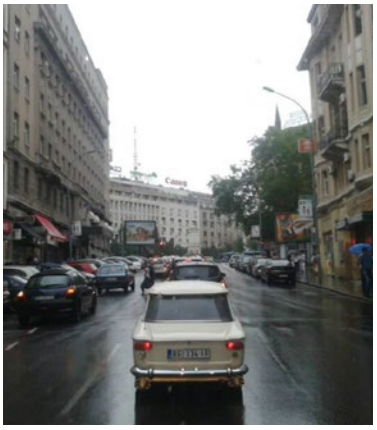

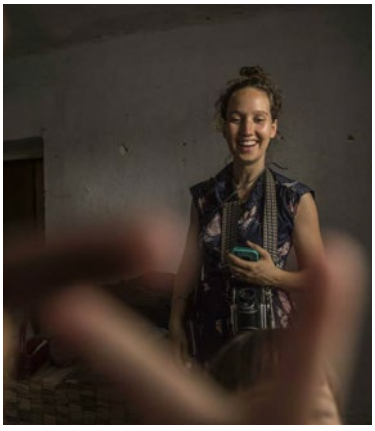

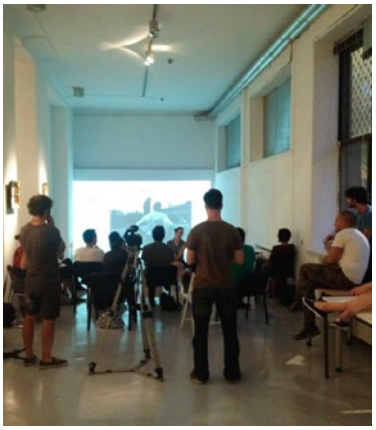

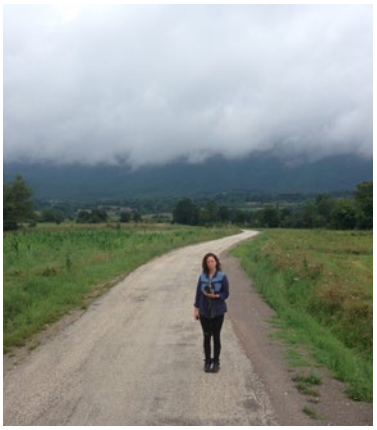
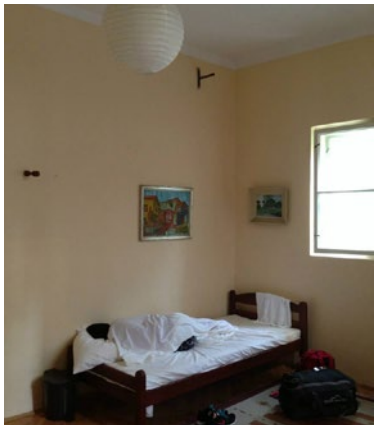
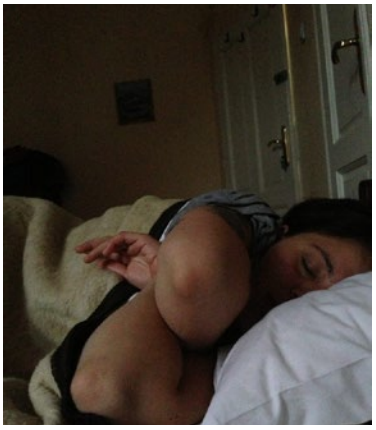
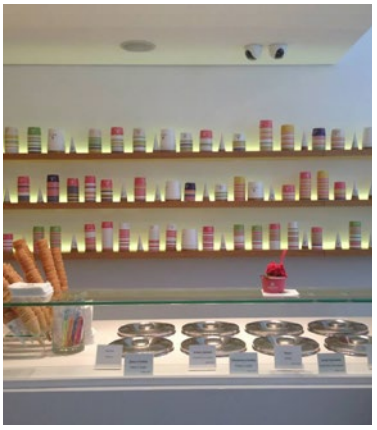

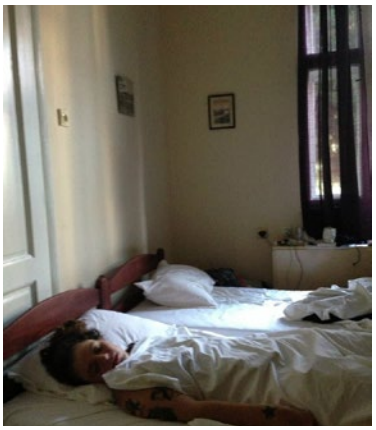

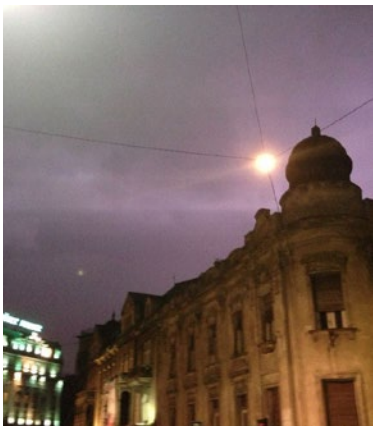
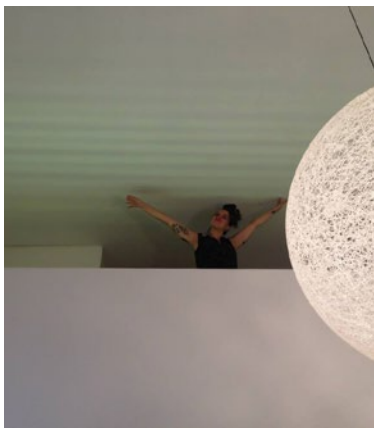
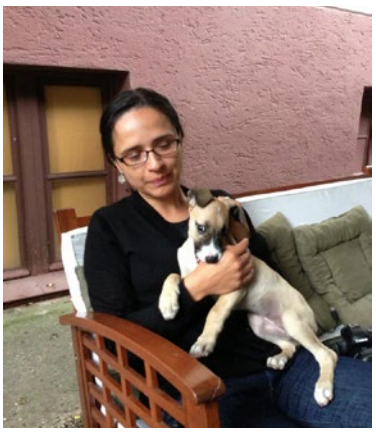

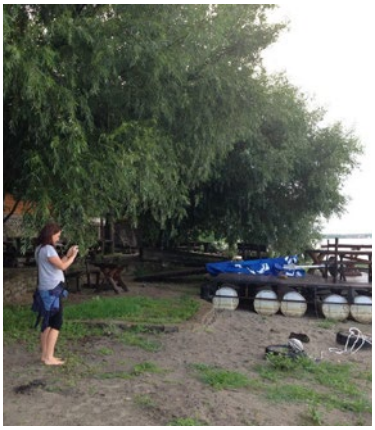

M 1615 AH

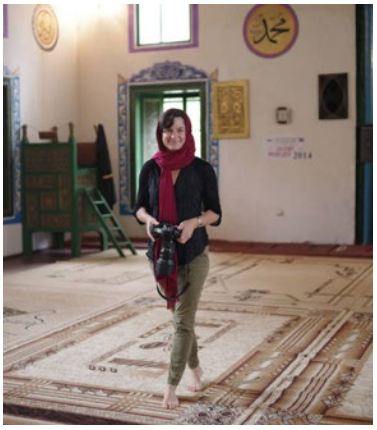

GREEN PEACE

M 1615 AH

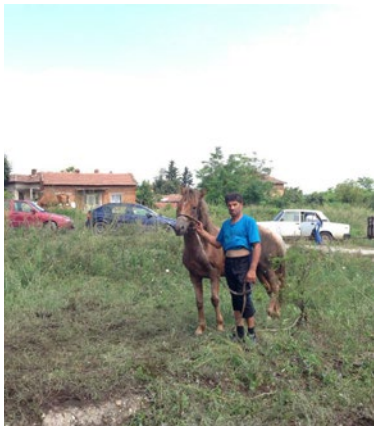
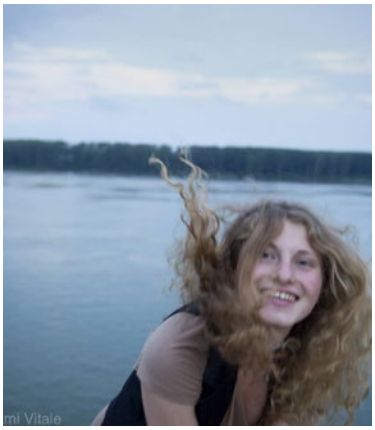

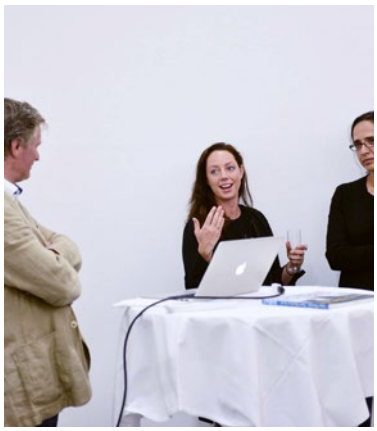

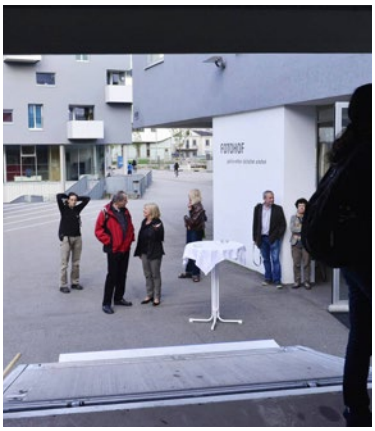

DANUBE
We LOVE U
PATRICK

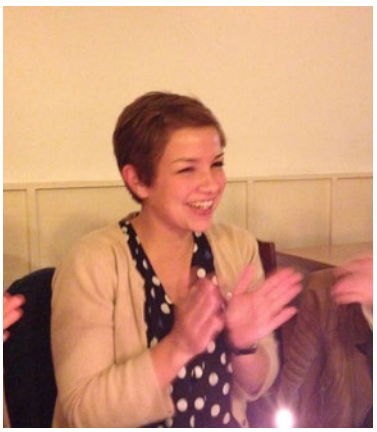

SH BAR

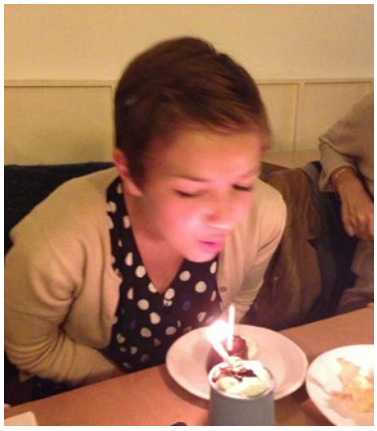

1995, 'Donau' book
DONAU
Inge Morath

2014, Crowdfunding Video
Author: David Linuwes / Apple Media

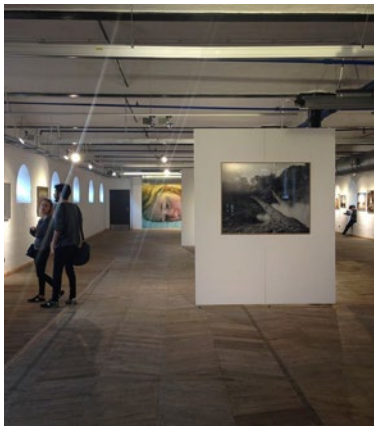

MILA 23

FISHBAR BOOKS

Alberto Corazón

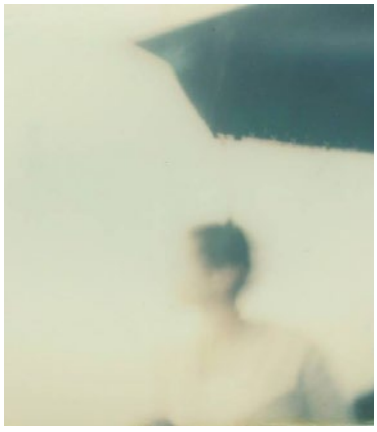

HARMONY S

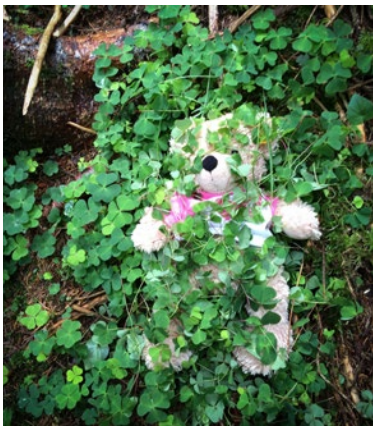
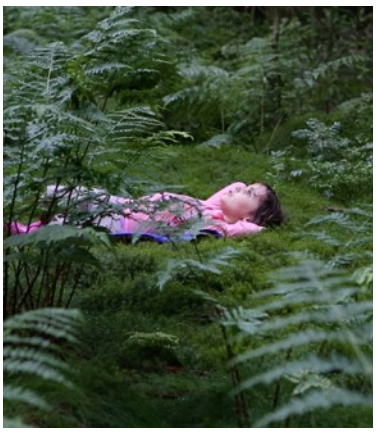

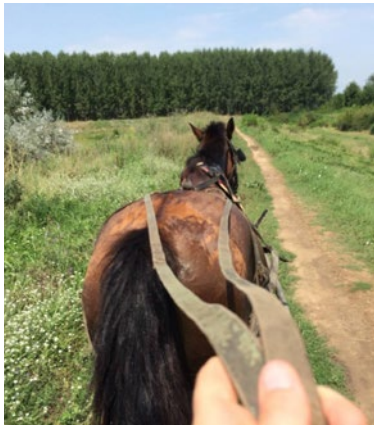

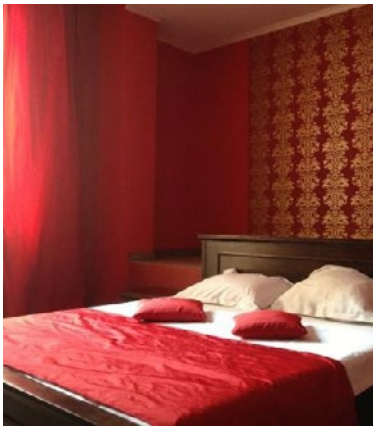

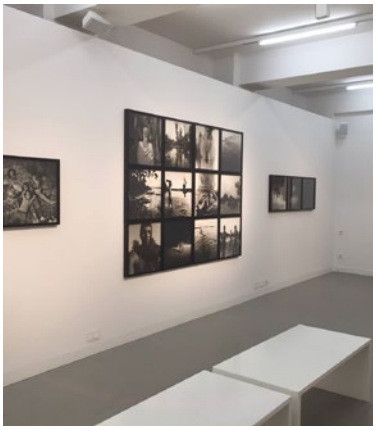

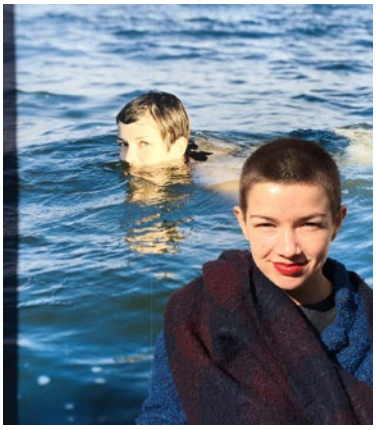

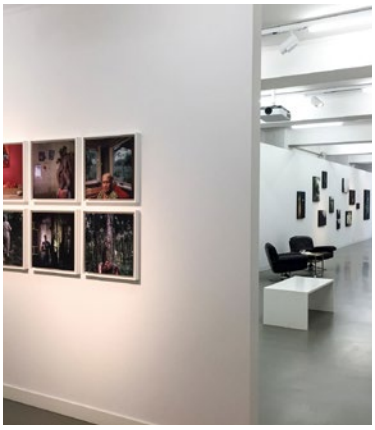

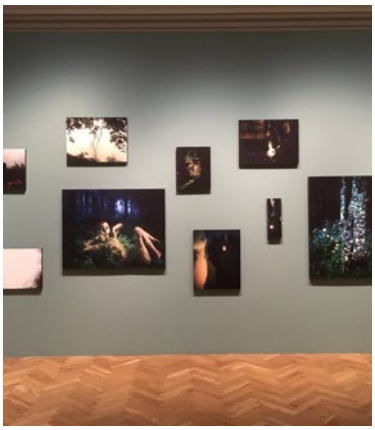

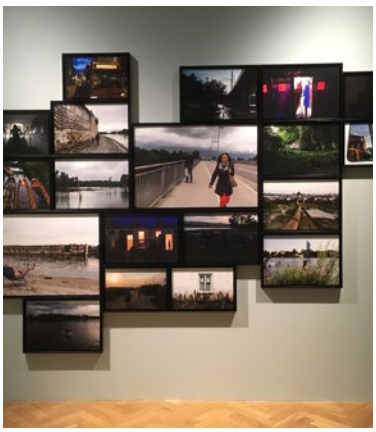

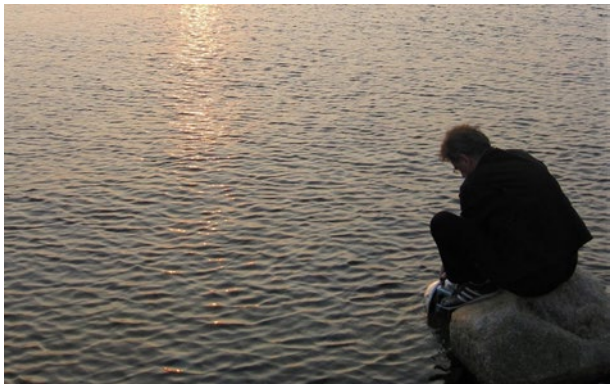

ANDREAS

Total organic carbon. Parametr, zapisovaný pod zkratkou TOC nespecificky vypovídá o kvalitě vody na základě celkového množství organických látek přítomných ve zkoumaném vzorku. Konduktivita neboli vodivost odhaduje celkové množství ve vodě rozpuštěných minerálních látek. Dusičnany jsou soli kyseliny dusičné často využívané v zemědělství na výrobu hnojiv.[38] Fosfáty způsobují nepřirozené, nadměrné obohacování vod o živiny.[39] Draslík je kov stříbřitě bílé barvy zapisovaný značkou K, ve vodě nestálý, vyskytující se jen ve sloučeninách. Měkký a lehce tavitelný kov kadmium se ukládá v tělech, je toxický, do vody uniká z průmyslových výrob. Rtuť je nápadně těžký kapalný kov, který se v zemské kůře téměř nevyskytuje a je vysoce jedovatý.[40] Olovo negativně působí na nervovou soustavu, způsobuje poruchy chování či snižování intelektu, mezi hlavní zdroje příjmu olova patří v Evropě voda a potraviny.[41]

Andreas žije v Berlíně. Svět fotografie ho nasál z oblasti ekonomie a komunikačních studií, ve které se v 70. letech akademicky vzdělával. Rozmanitost zahrnutá pod hlavičku „komunikační studia" v sobě prolíná disciplíny sociologie, psychologie či politologie, s tvůrčími obory z oblasti literatury, televize, filmu a nových médií. Samotná média jako komunikační prostředek či nástroj jsou středobodem těchto průsečíků.[42] V době studií se Andreas potkal v kruhu svých přátel s fotografií. Začal

se seznamovat s technikou fotografování a objevil možnost reflektovat svůj přístup ke světu postavený na pilířích zvědavosti, kreativity a touhy po svobodě.[43]

Text o dunajské cestě Andrease Müllera-Pohleho jsem začala legendou. Nejde o legendu literární, ale legendu vysvětlující souvislosti k textovým prvkům napsaným na jeho fotografiích Dunaje. Pro *The Danube River Project* je to příznačné, protože svou metodou připomíná kartografické mapování. Správně zhotovená mapa předává informace pomocí autorsky definovaných prvků, které je vždy potřeba legendou vysvětlit. Andreas je uvedl v doslovu knihy, kterou, stejně jako Inge, završil svůj fotografický projekt. Fotografický soubor tady označil jako „krevní obraz" a „obrazový atlas" řeky, jako stručnou sbírku informací podanou poeticky a vědecky.[44] Krásná definice. Každý autor, kterému se podaří slovy pojmenovat obsah svých obrazů, pojmenovat myšlenku tak, že divák se stane současně chápajícím čtenářem, dosáhne na nejvyšší metu tvorby. Vytvoří vzájemné porozumění mezi vlastní vizí a divákovým vjemem. Čím jednoduší je podstata záměru, tím jednodušší je definice, čím upřímnější je autorské zpracování, tím snazší je čitelnost. Na zadní straně přebalu knihy se jako tečka ukončující celý fotografický příběh odvíjí citace z cestopisu Claudia Magrise: „The Breg – or the Danube? – Is a bronze band, a vivid brown, that flows… /Breg – nebo Dunaj? – Bronzový pás, živoucí hnědá, co plyne…"

Andreas pozvolna vtiskl do dunajského projektu své teoretické úvahy poté, co nejprve na univerzitní půdě v Kjótu vystoupil s příspěvkem zkoumajícím námět vody v současné evropské fotografii. Bylo to v říjnu 2002. Když v roce 2004 spolupracoval s pořadateli FotoFestu v Houstonu na zpracování tématu vody propojením uměleckých, vědeckých a politických aspektů, otisk jeho úvah do vlastního projektu nabyl konkrétních obrysů.[45] Jakmile je myšlenka na světě, zvědavý a tvůrčí člověk jí chce

vdechnout život. Andreas vymyslel způsob, jak vytvořit čitelný obraz řeky a zároveň do něj zakomponovat všechny tři zmíněné funkce – uměleckou, vědeckou i politickou. Na pozadí kontextu fotografií se odvíjí autorova definice vizualismu ve fotografii, dále jeho úvaha o fotografických dimenzích a v neposlední řadě filozofie fotografie, jak o ní uvažoval Vilém Flusser. Andreasův přístup k fotografii není pocitový, ale přemýšlivý. Není fotografem vedeným touhou pouze vykreslovat svět pomocí světla. Chce pomocí fotografie komunikovat. Proč tedy použil pro svou metodu přístupu k fotografii název vizualismus? Pojem, který definoval zdánlivě širokým teoretických obsahem?

Metoda: Vizualismus

Unikátním propojením teoretické podstaty s vtipně a kreativně pojatým praktickým řešením vytváří *The Danube River Project* působivý vizuální zážitek. Projekt má základní stavební kámen – fotografický snímek, který vznikne při exponování fotoaparátem částečně zanořeným pod hladinu řeky. V záběru se objeví více prostorů navrstvených sendvičově nad sebou: svět pod hladinou, jehož čitelnost závisí na míře zakalení vody, rovina vodní hladiny, čitelná podle stavu rozbouřenosti řeky, prostor nad hladinou s vystupujícími objekty v blízkosti objektivu, vzdálený horizont břehu a širé nebe. Takto vystavěný snímek byl předpokladem poetického podání informace. Jediný neustále se opakující princip záběru netříští pozornost a dává prostor k vyniknutí nejpodstatnějšího, vodě. Voda je na fotografiích postavou, dějem, cítím to mokro na dně snímku, cítím chuť dotknout se neuchopitelného skupenství, dotknout se tváří a nechat přitom oči otevřené.

Vědecký obsah obrazu zajistí hodnoty sledovaných ukazatelů kvality vody zapsané ve spodní části každé fotografie. V tomto prvku můžeme číst Andreasovu úvahu o fotografických dimenzích. „Politický význam fotografie vyplývá na jedné straně z její estetické struktury a na straně druhé

z kontextu […] text a číslo redukují široké množství možných interpretací, které jsou snímku vlastní, na lineární, a tedy politický rozměr.“[46] Ukazatele kvality vody měřené na každém stanovišti fotografování posouvají kontext fotografií do stylu jakési obrazové dokumentace k vědeckému projektu, zároveň se jednotlivé fotografie významem vážou k přesnému místu jejich vzniku. Co je polohově přesně lokalizováno, je zmapováno. Nad jeho fotografiemi se člověk může rozhodnout, bude-li divákem nebo čtenářem, projekt má potenciál oslovovat oba okruhy zájemců. Nakonec ale zjistí, že se přirozeně stává obojím.

Jakmile Andreas vymyslel princip obsahu projektu, začal po počátečních testech na řece Sprévě realizovat vlastní obrazové a chemické zmapování Dunaje. Během léta a podzimu roku 2005 podnikl celkem čtyři cesty za sběrem dat – technické obrazy můžeme v tomto případě považovat skutečně za jakási data. Začal postupovat od pramene, respektive od místa počátku označení řeky jako Dunaj v Donaueschingen. Nejprve pořídil snímky v Německu, Rakousku a na Slovensku. Následovala cesta do Maďarska, poté do Srbska a Chorvatska, poslední do Bulharska a Rumunska. Sebraný fotografický materiál doplnil o videozáběry a v deltě Dunaje zaznamenal zvukový projev vody, která doputovala k cíli své cesty.

„Technický obraz“ je pojem pocházející od Viléma Flussera. Vilém se přátelil s Andreasem, který jeho filozofické úvahy zabývající se komunikací, jazykem i obrazy popularizoval v německojazyčném prostředí. V úvodu jeho pojednání *Za filosofii fotografie* Flusser nabízí své definice jako pracovní hypotézy pro ty, kteří je chtějí dále rozvíjet.[47] V jeho úvaze je vývojová linka komunikačních prostředků člověka následující: obrazy – texty – vědecké texty – technické obrazy. „Obrazy prostředkují mezi světem a člověkem. […] Kdykoliv to ovšem činí, staví se mezi svět a člověka. […] Místo aby svět představovaly,

zakrývají ho, až člověk nakonec začíná žít ve funkci obrazů, které sám vytvořil."[48] S takovou situací se člověk vyrovnal tak, že vymyslel lineární písmo: „v průběhu druhého tisíciletí př. Kr. nabylo odcizení člověka od jeho obrazů kritických dimenzí. Proto se někteří lidé pokusili upamatovat na to, jaký byl původní záměr obrazů. […] Vynalezli lineární písmo."[49] Písmo přetvořilo cyklický čas magie, tedy obrazů, do lineárně plynoucího času historie, dějinného myšlení. Dalo vzniknout myšlení v pojmech. Jenže texty neznamenají svět, ale zase jen obrazy, které vysvětlují. Jelikož se vše točí v cyklech, texty se časem staly natolik složitými, že bylo nemožné si za nimi nějaký obraz představit. Patří k nim vědecké texty, které přinesly průmyslovou revoluci a vznik přístrojů. Obrazy vytvořené přístroji nazval Flusser technickými obrazy. „Dějiny jsou vlastně postupným překódováním obrazů v pojmy, postupným vysvětlováním představ, postupným od-magičtěním, postupným procesem chápání. Stanou-li se však texty nepředstavitelnými, pak už není co vysvětlovat a dějiny jsou u konce. V této krizi textů byly vynalezeny technické obrazy: Aby učinily texty opět představitelnými, aby jim dodaly magický náboj – aby překonaly krizi dějin."[50] A aby postupem času vyvolaly novou.

Andreas dokázal dobře pojmenovat svůj postoj k vnímání komunikační hodnoty fotografie v úvaze o fotografickém vizualismu publikované v roce 1980 na stránkách časopisu *European Photography*. Vizualismus definoval široce, což v následujících letech dalo vzniknout široké škále interpretací, jak v teoretických pracích, tak ve fotografických cyklech. V samém počátku úvahy označil reflexi média za poslední zásadní vývojový krok v celé jeho historii. Estetika fotografie je dávno naplněna, rozvoj spočívá v hloubce obsahu. U hledání podstaty hloubky fotografie přitom nejde o nalézání konkrétního východiska, ale o proces vidění, které předchází stisknutí závěrky fotoaparátu. Vizualismus označil jednoduše jako přístup ke zviditelnění viditelného.

Andreas se soustředil především na umělcovo základní pojetí reality jako kritéria, tedy kdy je pro něj realita rozhodující. „Vizualismus je pojetím reality, které zahrnuje vše, co je fotografickému oku bez omezení přístupné." Toto konstatování v šíři jeho definice těžko kdo překoná. Svůj originální přístup k metodě vizualismu ve fotografii (neboť koncept vizualismu již existoval) se snažil vysvětlit prostřednictvím porovnání a vymezení vůči jiným fotografickým přístupům a směrům, zvažoval cíle dokumentární fotografie či principy surrealismu a konceptuální fotografie.

Fotografie je jazyk. S tou myšlenkou se v textu o vizualismu prolnul i Andreas: „Impulsem vizuální fotografie je prozkoumání vizuálního světa, impulsem dokumentární fotografie je vizuální inventura světa. Když byla ve 20. letech 20. století dokončena fotografická inventarizace předmětů v jejich konvenčním typu významu, fotografická slovní zásoba byla naplněna svými slovy." V analogii s jazykovou vědou bych tato slova zařadila v kategorizaci slovních druhů mezi podstatná jména a slovesa. Všechna hlavní umělecká hnutí té doby (20. let 20. století) se zaměřila na zkoumání a rozšiřování tradičního pojetí reality. Směry jako Nová věcnost nebo surrealismus zkoumaly vizuální svět, který se vymezoval vůči starému, postavenému na konvencích. Fotografická slovní zásoba se rozšířila o další slovní druhy. Jazyk se citově zabarvil.

„Obvykle vizuální svět nevidíme – pohybujeme se v něm. Je to spíše referenční rámec pro řešení každodenních životních potřeb než objekt našeho vnímání." Úkolem vizualismu je podle Andrease prolomit konvenční vnímání věcí a událostí ve smyslu jejich předpokládaných použití a funkcí, jejich významu. Vizualismus však k ignorování významových konvencí používá na rozdíl např. od surrealismu a jeho inspirace ve snech jednoduchého nástroje – bystrého oka. Vizuální fotografie je založena na vyváženém vztahu mezi reprezentací známého a jeho současným narušením a odcizením.

Míra případné abstrakce tedy nesmí úplně eliminovat realitu významu, jinak nám rozpor přestane fungovat. Přes příklady z dějin fotografie dospěl Andreas v teorii vizualismu k definování nejdůležitější formy přístupu, k otevřenému konceptu. Od konceptuální fotografie se odlišuje tím, že není definován výsledek a jeho předem promyšlený efekt, ale rámec, oblast pozornosti a zkoumání, kde je to právě nápad, který vede k výsledku.

Andreasův *The Danube River Project* ukázal praktický příklad výsledku originálního nápadu. A já jsem pochopila, že vizualismus je přiléhavý název pro jazyk fotografie.

TOC 2.97 - CONDUCTIVITY 362 - NITRATE 5.39 - PHOSPHATE 0.16 - POTASSIUM 2.54 - CADMIUM 0.08 - MERCURY 0.07 - LEAD 0.09

obr. 464

TOC 4.20 - CONDUCTIVITY 389 - NITRATE 6.44 - PHOSPHATE 0.24 - POTASSIUM 2.26 - CADMIUM 0.04 - MERCURY 0.13 - LEAD 1.30

obr. 465

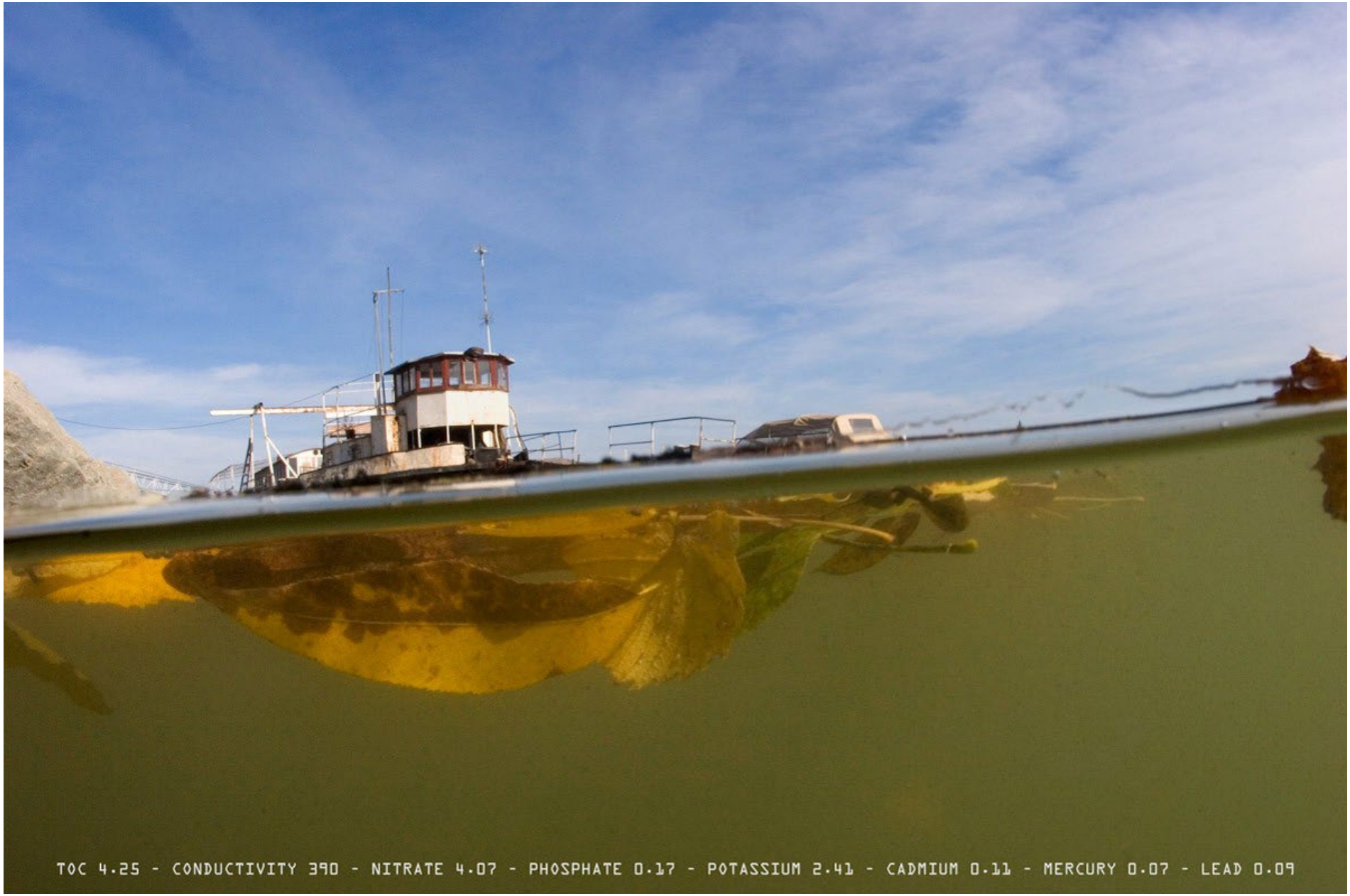
TOC 4.25 - CONDUCTIVITY 390 - NITRATE 4.07 - PHOSPHATE 0.17 - POTASSIUM 2.41 - CADMIUM 0.11 - MERCURY 0.07 - LEAD 0.09

obr. 466

MASA A DUNAJ

0002 – danubecruise
0004 – birds
0006 – lifestyle
0008 – outdoor
0009 – summer
0013 – lumina
0015 – apa
0016 – press
0018 – pike
0022 – water
0023 – ultimafrontiera
0025 – avenirclimat
0026 – radreise
0033 – cormorani
0035 – roadtrip
0036 – sudulbasarabiei
0037 – portraitvoyage
0039 – taxonomy: binominal=ardeoralalloides
0042 – conference
0043 – boat
0044 – septembrie
0045 – waves
0046 – freizeit
0047 – green
0049 – unescoworldheritage
0051 – mongolrally2011
0052 – woman
0053 – peaceful
0054 – reflection
0055 – reservation
0056 – bike
0058 – mygearandme
0059 – clouds
0063 – forest
0064 – vacation
0067 – abandoned
0071 – peintre
0072 – blog
0079 – instagramapp
0081 – mood
0083 – trees
0085 – nino
0087 – pastor
0090 – mercedes
0092 – monastery
0093 – goldenglobe
0097 – christianity
0099 – frog
0100 – mosaic
0102 – cocos
0103 – blue
0107 – ocell
0108 – lepra
0109 – reed
0110 – sunset
0113 – cycling
0114 – patience
0123 – docks
0127 – sunset
0128 – industrial
0131 – accordion
0132 – guardposts
0134 – spirit
0140 – archaeology
0141 – stillife
0143 – wagon
0147 – trambahn
0151 – art
0152 – fotograf
0154 – buildings
0155 – chorus
0161 – helicopter
0163 – shanty
0166 – drama
0167 – spring
0169 – wildbirds
0170 – night
0173 – parc
0175 – tram
0176 – salt
0180 – abstract
0181 – tatra
0184 – fontana
0190 – port
0203 – sonnar
0211 – caritas
0221 – portfolio1
0233 – train
0238 – brenizer
0244 – transromaniarun2011etapa2
0249 – foraje
0252 – royalcrown
0258 – dream
0261 – portrait
0263 – oil
0269 – drilling
0278 – telescope
0289 – clouds
0292 – stork
0293 – purple
0294 – single
0295 – engineerdriver
0296 – newlife
0298 – bridge
0299 – savethedogs
0301 – strays
0302 – puppy
0304 – windfarm
0312 – rod
0314 – moto
0317 – reed
0321 – redsun
0326 – ice
0331 – orthodoxwedding
0332 – papaver
0334 – gemüseverkäuferin
0336 – climbingplants
0351 – composer
0359 – cetate
0361 – soare
0362 – centifolia
0365 – ostrov
0368 – gens
0369 – deadpeople
0370 – fog
0374 – ferry
0375 – pinto
0376 – history
0378 – avalon
0381 – kelvin
0389 – lepus
0393 – beauty
0395 – juni
0402 – ski
0412 – earlymorning
0413 – agriculture
0416 – trees
0427 – violinist
0428 – biserica
0429 – sunset
0431 – beam
0433 – museum
0438 – weltreise
0444 – sparrow
0446 – preparing
0449 – blossom
0456 – earlybird
0464 – planetearth
0468 – onedayatwork
0469 – silk
0470 – love
0479 – modeling
0481 – easter
0482 – lights
0485 – forest
0487 – streetdogs
0490 – trolleybus
0492 – vagonerale
0495 – design
0497 – sky
0498 – swimming
0499 – airborne
0502 – marathon
0503 – history
0506 – roadtocommunism
0508 – familyalbum
0510 – sky
0513 – camping
0516 – tramonto
0521 – snowflakes
0522 – dusk
0527 – touring
0531 – 1442mm
0532 – furrows
0542 – optical
0549 – near
0550 – heidenstrom
0551 – pollution
0552 – wolf
0555 – gözmozdony
0557 – project365
0565 – reader
0569 – street
0571 – ulita
0572 – ontspannenaanboord
0575 – theshirt
0576 – beautiful
0577 – untrevelledpath
0578 – happycaveman
0579 – glens
0596 – newspaper
0598 – troja
0599 – frozen
0601 – class10
0602 – puturi
0603 – donkey
0606 – flowers
0610 – callme
0621 – black
0626 – moon
0629 – border
0631 – thirdcontact
0633 – departure
0644 – delfin
0659 – sonnenuntergang
0678 – fairytail
0680 – relax
0684 – czechs
0687 – khurlec
0695 – boat
0697 – alone
0699 – sherylady
0701 – cool
0702 – outofbusiness
0703 – botev
0707 – montana
0721 – girl
0732 – duqueiros
0737 – commonkestrel
0739 – sunset
0740 – is
0742 – camping
0745 – transport
0754 – urgenza3
0757 – sup
0760 – forgetmenot
0770 – dinner
0781 – saab
0784 – roadtrip
0786 – decisivemoment
0787 – birds
0788 – „babavidafortress“
0789 – bridge
0790 – trainstation
0792 – everywherevirtually
0793 – ferry
0794 – people
0796 – religion
0797 – döner
0802 – flood
0806 – broom
0807 – aero
0808 – moreni
0812 – spring
0816 – london
0819 – yellow
0822 – life
0826 – boat
0827 – reise
0831 – graveyard
0832 – geologic
0833 – after
0836 – grandcircle
0837 – creation
0838 – winter
0839 – treeoflife
0841 – cozia
0843 – shack
0844 – vino
0847 – map
0848 – sailingday
0850 – wild
0861 – lock
0864 – baltaverde
0873 – schnee
0880 – bird
0881 – iron
0884 – diary
0885 – twins
0886 – chain
0889 – dance
0893 – clouds
0899 – bordistrict
0908 – nieve
0910 – old
0917 – above
0918 – hills
0919 – scenic
0922 – speed
0924 – vespa
0926 – day
0928 – irongates
0930 – judo
0931 – fountain
0932 – eurogara
0934 – instantupload
0937 – laufkraftwerk
0938 – sunset
0941 – hülsenfrüchtler
0943 – dam
0945 – sky
0948 – kloster
0949 – colors

0954 – gradina
0955 – picture
0959 – schmetterlinge
0962 – ogradanaveche
0967 – eisernestor
0971 – autóbuszos
0973 – folyó
0975 – duo
0976 – sculpture
0980 – excercise
0984 – teren
0987 – gates
0991 – medieval
0993 – scape
0996 – vodopad
0998 – neolitihicsite
1000 – national
1001 – október
1002 – delvidéki
1003 – vir
1005 – biodynamic
1006 – friends
1009 – snap
1013 – village
1016 – place
1018 – ruin
1019 – fier
1020 – colour
1022 – cazanelemari
1024 – black
1032 – gorge
1033 – ösz
1036 – chei
1037 – perfectdayjosep
1038 – lifestyle
1041 – golubac
1044 – mygearandme
1045 – chutedeau
1047 – stars
1048
– mygearandmepremium
1049 – travel
1053 – irongate
1054 – priroda
1055 – becominghorizon
1056 – crveno
1058 – police
1059 – tractor
1060 – work
1062 – jezero
1068 – hirte
1069 – soul
1071 – art
1072 – orange
1073 – home
1074 – bleeched
1076 – castle
1078 – windserfing
1080 – sand
1083 – bunker
1086 – twilightduskcalmness
1087 – schafrasse
1089 – kohle
1090 – sahara
1091 – fall
1096 – frozen
1097 – cat
1098 – sunny
1099 – brod
1100 – old
1101 – cactus
1105 – day
1106 – insect
1107 – maxivida
1109 – niva
1110 – október
1111 – dew
1116 – thefirstworldwar
1118 – eggs
1119 – baby
1120 – dragonfly
1124 – distel
1130 – foliage
1131 – portrait
1132 – beer
1133 – lines
1134 – labradorretriever
1136 – naked
1138 – girl
1139 – teddybear
1140 – boy
1142 – atlas
1143 – gathering
1145 – woods
1146 – music
1149 – street
1150 – social
1151 – texture
1152 – ethylene
1154 – sputnik
1155 – concert
1157 – amateur
1158 – friends
1161 – tower
1163 – city
1165 – sport
1167 – arcadiauniversity
1168 – festival
1171 – puzzleputovanja
1175 – break
1176 – airshow
1177 – licenseplate
1178 – force
1179 – cigani
1180 – planespotting
1181 – stored
1182 – streetart
1184 – yellow
1187 – style
1188 – show
1189 – but
1190 – computer
1192 – realistic
1194 – paisaje
1196 – barbie
1197 – cloudless
1198 – agediscrimination
1199 – artillery
1202 – vehicle
1203 – gray
1204 – blog
1205 – beauty
1206 – plant
1210 – light
1211 – refresh
1212 – exclusive
1213 – skelet
1215 – serenity
1218 – hangars
1220 – putopis
1223 – thelittleprinc
1226 – pacanje
1227 – redhotchillypepers
1229 – flash
1231 – asfalt
1235 – endless
1239 – double
1243 – wine
1245 – bombed
1247 – exit
1248 – calvary
1249 – snowy
1250 – summer
1252 – handball
1253 – airplane
1256 – july2007
1257 – festival
1259 – citrus
1261 – fry
1263 – ypsilon
1264 – cars
1266 – koze
1268 – creativity
1269 – futog
1273 – mycology
1274 – sad
1277 – serbianculture
1279 – devotee
1282 – sportinghearts
1284 – vajce
1286 – purple
1293 – kŕdeľ
1300 – oneplus
1301 – cell
1310 – sexy
1311 – opservatorija
1315 – help
1322 – massgrave
1323 – massacre
1326 – bench
1329 – war
1331 – centre
1337 – osnovna
1340 – angel
1343 – biznis
1352 – lavender
1354 – lavender
1359 – railways
1363 – church
1364 – goldstaraward
1365 – prayer
1371 – standuppaddling
1373 – mrak
1387 – associatearchitect
1400 – blue
1401 – svadba
1404 – radost
1405 – swamp
1408 – eyes
1410 – whitehorse
1414 – kanal
1415 – eko
1416 – bridge
1417 – clouds
1422 – poplava
1423 – personal
1428 – plaža
1431 – helységnévtábla
1433 – habsburgcastle
1435 – mini
1438 – flickerdiamond
1439 – márvány
1440 – nagypartos
1441 – shepherd
1444 – rangefinder
1445 – freestyle
1446 – mask
1447 – standard
1449 – female
1450 – clock
1453 – rain
1454 – village
1456 – hun
1457 – walk
1458 – nyár
1459 – shooting
1462 – tánctábor
1463 – superbmasterpiece
1465 – face
1468 – árvíz
1470 – birdofpray
1472 – pörböly
1475 – szeremle
1476 – winning
1477 – november
1478 – utca
1479 – outboard
1480 – judo
1483 – spider
1485 – ártér
1486 – appel
1487 – hog
1489 – vasút
1490 – new
1491 – stone
1492 – piano
1493 – sükösd
1496 – green
1497 – mist
1498 – ikarus
1499 – mywinners
1503 – volán
1504 – ballroom
1506 – sun
1510 – bácskiskun
1511 – beeeater
1515 – lakodalom
1518 – roadconstruction
1520 – cathedral
1521 – paprikahause
1524 – cherry
1528 – nudista
1530 – ballagás
1533 – morning
1535 – king
1539 – ló
1540 – garden
1542 – kalvinist
1544 – vignette
1549 – royalcrown
1553 – nude
1556 – diesel
1557 – godsofthe21thcentury
1559 – boat
1560 – vár
1561 – autópálya
1569 – jewish
1571 – bridge
1573 – couple
1575 – marginalization
1578-balancebeam
1580 – hydroplane
1581 – disco
1588 – animals
1589 – expired
1591 – darts
1592 – rape
1594 – cloud
1596 – cowboy
1598 – realpower
1600 – fruit
1602 – gothic
1603 – car
1605 – szint
1607 – column

1608 – dirt
1609 – terrier
1610 – guy
1611 – race
1613 – formulaseries
1614 – disney
1616 – zoo
1618 – extreme
1620 – feketefehér
1621 – séta
1623 – graveyard
1624 – drift
1627 – érd
1628 – apartment
1629 – cavalier
1630 – tropicarium
1631 – woodfiring
1632 – open
1635 – rebel
1638 – emberek
1640 – zivatar
1643 – fashiondoll
1644 – odpictures
1645 – bridge
1649 – heroessquere
1652 – music
1653 – park
1654 – urban
1655 – game
1656 – old
1657 – happy
1658 – kanape
1660 – report
1662 – horse
1663 – library
1664 – vernissage
1668 – mormon
1672 – pilis
1673 – cricet
1674 – mood
1677 – grove
1680 – girls
1681 – dances
1682 – lepidoptera
1683 – gps
1684 – autumn
1685 – mátrix
1688 – voorpost
1689 – engine
1690 – gulash
1691 – statue
1694 – medievalgame
1697 – természet
1699 – conference
1701 – runner
1702 – augusztus
1704 – hajó
1705 – szob
1708 – pillis
1709 – survival
1711 – túlélo
1715 – myself
1717 – love
1719 – old
1723 – family
1726 – kéktúra
1731 – choir
1732 – smile
1735 – strudel
1736 – prime
1737 – humor
1745 – orienteering
1748 – daypacking
1749 – penzes
1751 – toy
1752 – horror
1753 – bazén
1755 – hydroturbo
1756 – desolate
1758 – exploration
1759 – lost
1766 – trains
1768 – jewish
1769 – white
1772 – reenactment
1773 – gigant
1774 – rain
1776 – summer
1781 – erőd
1789 – canal
1792 – ice
1794 – shadow
1796 – láma
1798 – day6
1803 – green
1807 – detentioncentre
1809 – home
1810 – spring
1813 – girl
1814 – winter
1815 – autumn
1816 – román
1820
– internationalprotection
1821 – lock
1823 – floodplain
1825 – friends
1828 – sunset
1831 – expired
1839 – sunrise
1840 – tiger
1841 – wall
1842 – wide
1843 – insect
1844 – trumpeter
1847 – búza
1848 – birds
1849 – beats
1850 – church
1852 – night
1855 – rybnik
1857 – blad
1858 – labuť
1860 – slalom
1863 – súťaž
1865 – bestofcats
1870 – concert
1871 – animals
1872 – paintings
1874 – sprírodou
1877 – folklore
1880 – schlosshof
1882 – portrait
1886 – fussball
1889 – offproduction
1891 – ruins
1894 – wildungsmauer
1896 – garten
1898 – sky
1899 – snowdrop
1902 – central
1903 – speed
1904 – insekt
1905 – energy
1908 – auftritt
1909 – ost
1910 – shooting
1911 – spoting
1913 – aircraft
1914 – krähe
1917 – autobus
1918 – seniorentreff
1919 – abandoned
1920 – grab
1924 – live
1927 – belvedere
1930 – city
1932 – vikings
1933 – ausklang
1939 – royal
1941 – ferry
1946 – mostlycloudy
1947 – fun
1949 – wandern
1951 – action
1952 – paddeln
1957 – roddeln
1958 – kunstambau
1959 – party
1961 – braut
1964 – exhibition
1967 – aboard
1971 – sunset
1973 – rapeseed
1974 – sun
1975 – nuclear
1977 – pureview
1980 – derby
1982 – rainbow
1984 – test
1987 – normal
1988 – wild
1989 – wine
1990 – belehrung
1996 – krustetten
2001 – sprint
2002 – action
2003 – brötchenmehr
2004 – federspiel
2005 – herbst
2007 – wald
2010 – wine
2011 – spring
2012 – flora
2016 – hinterhaus
2018 – spitz
2019 – strukturorganismus
2020 – ruine
2023 – model
2024 – langegg
2027 – at
2029 – dunkelsteiner
2032 – december
2034 – stage
2035 – abbey
2036 – stift
2037 – testtag
2039 – schnee
2041 – condor
2043 – nursery
2044 – familie
2045 – gratulation
2046 – eröffnung
2049 – oma
2052 – westbahn
2056 – trucks
2059 – spire
2060 – urlaub
2061 – timetrial
2062 – humour
2063 – spray
2066 – geburtstag
2067 – toes
2068 – tiere
2072 – clear
2073 – blüte
2075 – spiegelung
2078 – 1973
2082 – orte
2085 – ärzte
2086 – studio
2087 – morgen
2088 – agility
2089 – inofficial
2090 – fields
2091 – leather
2092 – yellow
2093 – scouts
2096 – hütting
2098 – reststop
2102 – nextlevel
2013 – bluesky
2104 – spas
2107 – rennen
2109 – jungegrüne
2110 – camp
2111 – memorial
2112 – lager
2113 – holocaust
2115 – slow
2116 – freibad
2118 – life
2119 – pink
2120 – wasserschi
2123 – hummel
2124 – solarcity
2126 – damen
2127 – dejavu
2130 – dirtjump
2131 – posthof
2133 – bridge
2139 – kino
2142 – geckengemälde
2143 – hochzeit
2144 – open
2146 – suchhunde
2148 – marodes
2149 – action4
2151 – vogel
2155 – umgraben
2156 – redcross
2158 – pflügl
2162 – gruppe
2163 – jaguar
2164 – things
2170 – abendlicht
2173 – granit
2174 – schatten
2175 – limes
2181 – relax
2182 – idyllisch
2183 – gwitter
2184 – stoneface
2187 – juni
2190 – bride
2192 – himmel
2194 – catze
2197 – kerkhof
2198 – übung
2199 – grill
2206 – forest
2209 – wald
2211 – view
2213 – hobby
2214 – frühling

2216 – hügel
2221 – anisoptera
2223 – biergarten
2225 – stadt
2227 – flagged
2229 – gladiators
2232 – ice
2233 – sonne
2234 – tractor
2235 – enten
2237 – spd
2238 – franco
2242 – abend
2246 – radler
2251 – cargo
2255 – american
2257 – kriegsgräberstätte
2258 – viking
2261 – flash
2263 – stones
2265 – jahre
2267 – umbrella
2269 – willing
2273 – august
2277 – kies
2278 – flood
2282 – käfer
2289 – egg
2291 – arbeit
2293 – silo
2299 – kirche
2301 – linien
2302 – biotop
2303 – road
2304 – getreide
2305 – stunde
2306 – imago
2312 – monoton
2314 – später
2315 – mushroom
2316 – luftaufname
2317 – frauen
2318 – paper
2319 – partei
2330 – lemures
2332 – service
2334 – herbst
2337 – gemüse
2339 – fall
2341 – jumping
2343 – dolls
2344 – powdertank
2346 – autumn
2347-day
2348 – bug
2349 – cross
2350 – tennisplatz
2351 – marktplatz
2353 – cloudy
2354 – bridge
2355 – frost
2358 – buddha
2360 – wiesent
2361 – gott
2362 – snale
2363 – waldhaus
2366 – april
2370 – flieger
2371 – tankstelle
2375 – welpe
2376 – baseball
2378 – kirche
2380 – city
2381 – party
2384 – langosch
2387 – catsuits
2389 – mcdonalds
2394 – gestüt
2398 – pearl
2402 – escalera
2408 – moor
2409 – buses
2410 – hochstand
2413 – helikopter
2414 – ministranten
2421 – farmer
2422 – pause
2424 – beehive
2425 – rainy
2426 – eining
2429 – verkehr
2430 – brewery
2432 – sommer
2435 – reconstruction
2440 – by
2442 – townhall
2444 – kapelle
2446 – stratoscup
2447 – freund
2448 – tornado
2451 – csu
2455 – autobahn
2456 – audioforum
2460 – summerchallenge
2464 – fasching
2467 – kinderkrippe
2469 – wildtier
2471 – quelle
2475 – london
2478 – rokoko
2479 – lebensart
2480 – trike
2483 – sinning
2484 – esel
2487 – white
2489 – anniversary
2491 – unterwegs
2494 – schilf
2495 – holz
2499 – absturz
2500 – fog
2502 – mayfair
2503 – kalt
2505 – gliding
2507 – jacket
2509 – shadows
2513 – sonne
2514 – walk
2515 – protected
2516 – scene
2521 – braut
2523 – bearbeitet
2525 – energy
2528 – insel
2531 – saint
2533 – elegant
2537 – fun
2543 – liberale
2546 – moped
2547 – karneval
2548 – driftcar
2549 – me
2551 – atomkraft
2552 – grün
2553 – tgv
2554 – pen
2556 – bahnhof
2557 – birding
2560 – public
2561 – süd
2563 – freakshow
2568 – überführung
2569 – glatze
2572 – brücke
2575 – herren
2576 – battle
2578 – openings
2579 – butterfly
2582 – soldaten
2583 – party
2587 – ratiopharm
2589 – concrete
2590 – donstag
2591 – highschool
2595 – braun
2596 – silence
2598 – schmetterling
2599 – youmademyway
2603 – küken
2607 – härchen
2608 – kugel
2610 – licht
2611 – studio
2616 – baggersee
2617 – maps
2622 – bäckereidoll
2625 – kanzel
2627 – fountain
2629 – bordercollie
2632 – abbatiale
2636 – biodyssey
2639 – kreuz
2641 – zell
2644 – saint
2646 – rakete
2647 – fenster
2648 – neuron
2652 – gyrokopter
2654 – 5bugs
2655 – love
2656 – storch
2660 – rekruten
2661 – mound
2664 – malen
2666 – windrad
2668 – beruf
2671 – weihnachten
2673 – scheer
2676 – mengen
2681 – werbung
2684 – september
2687 – workshop
2690 – felsen
2693 – funghi
2694 – freiland
2698 – three
2700 – clouds
2703 – wanderwoche
2704 – cliff
2707 – figuren
2712 – drops
2714 – cave
2721 – föhn
2726 – festival
2727 – fog
2728 – jubiläum
2730 – brücke
2735 – sunset
2736 – kraftstein
2740 – chaos
2750 – year1
2754 – krater
2755 – zwartewoud
2762 – wunderlich
2763 – rennen
2764 – power
2765 – sunset
2768 – longtime
2769 – scenic
2773 – storch
2775 – symmetrie
2780 – hund

Každý dnes bez nadsázky fotografuje. Masově dostupná digitální forma záznamu zasypala virtuální svět nánosem obrazového materiálu. Elektronicky zaznamenané fotografie jsou při ukládání do digitálních skladů tříděny pomocí visaček, znají polohu, datum a čas svého vzniku. Takto fotografie poskytuje nový typ informace zcela nezávislý na její obrazové výpovědi. Mátyás Gede a Bálint Kádár[51], spolupracující kartografové z Budapešti, využili fotografie z úložiště internetové služby Flickr.com k sestavení technického obrazu řeky za účelem zkoumání pohybu turistů v mezinárodním prostoru, za jaký je Dunaj považován. Vizualizují statistické výpočty z informací o poloze přibližně 2 milionů fotografií pořízených v katastrech sídel ležících na březích Dunaje. Díky informaci o čase vzniku a autorství prozkoumali pohyb lidí, na které je nahlíženo jako na turisty, efektivněji než analýzou ubytovacích služeb. Místo, kde usínám, totiž nevypovídá nic o tom, kde jsem se pohybovala přes den. Zato fotografie funguje jako stopa. Autoři vytvořili webovou mapovou aplikaci, která ukazuje, jak je uživateli Flickru fotograficky pokryt každý jednotlivý říční kilometr s rozlišením pravého a levého břehu, a tím umožňuje analýzu pohybu lidí.[52] Výsledkem analýzy je mimo jiné fakt, že četnost návštěvníků podunajských lokalit má výrazný hraniční bod. Je jím Bělehrad.

Bělehrad sehrál významnou roli hraničního místa v jednom z prvních uměleckých projektů ztvárnění podunajského prostoru. Ve Vídni sídlící malíř a litograf Jakob Alt přijal zakázku na vyhotovení série obrazů, které měly splňovat požadavek zobrazení reality namísto ideální krajiny. Můžeme je vnímat jako přímé předchůdce fotografie. Před dvěma sty lety náležela značná část území řeky k osmanské říši a cestování do těchto končin bylo pro cizince vystupujícího jako malíř krajin nebezpečné, neboť na něj snadno padlo podezření špionáže. Jacob Alt raději z původní dohody odstoupil. Zobrazil Dunaj jen po Bělehrad. Od Bělehradu po ústí do Černého moře pak pokračoval v díle hlavně Ludwig Erminy.

V roce 1824 publikoval vídeňský vydavatel Adolph Kunike dílo *Donau-Ansichten. Vom Ursprunge bis zum Ausflusse ins Meer.* Litografie obsažené ve třech svazcích patří díky svému rozsahu k nejvýznamnějším uměleckým projektům tehdejší monarchie.[53] **(obr. 467, obr. 468)**

(obr. 466) Síťový graf lokalit na Dunaji zobrazuje pomocí síly čáry proporcionálně počet uživatelů pohybujících se mezi jednotlivými destinacemi. Z obrázku je patrné, že turistický pohyb podél Dunaje se koncentruje v západní části povodí, za Bělehradem, posledním hlavním městem ležícím po proudu, návštěvnost prudce klesá. Pohyb po celé délce toku je minimální.

Podunajský prostor stvořený Gedem a Kadárem si mohu prohlédnout pomocí fotografií, které nevidím. Obraz chybí. Virtuální cesta po říčních kilometrech však na každém zastavení nabídne seznam nejčetnějších tagů, klíčových slov, jimiž autoři ve službě Flickr.com označili své fotografie v daném úseku (úseky jsou rozlišeny po jednom říčním kilometru). Zapisování tagů nepodléhá žádným

NIEDER.OESTERREICH.

Das Lusthaus im Prater.

obr. 467

obr. 468

pravidlům. Objevují se jména autorů, názvy míst, typů fotografické techniky, označení nálad, povětrnostních podmínek, zážitků, barev, věcí, tvorů, tvarů a jevů, a to v nejrozmanitějších jazycích, s překlepy a gramatickými nesrovnalostmi, v podobě všech možných ohebných i neohebných slovních druhů. Svět tagů je babylón. Prošla jsem si virtuální cestu od ústí řeky v deltě Dunaje po soutok zdrojnic v Donaueschingenu vyprávěnou jazykem fotografií přeložených do moderního textového kódu a vyprávění zaznamenala. Přistoupila jsem k němu autorsky, z palety deseti nejčastěji zapsaných tagů vybrala podle vlastního uvážení jediný: hlavním parametrem výběru byla míra obyčejnosti, poetičnosti a obskurnosti slova. Záměrně jsem vynechala všechny místopisné názvy, protože cílem mého úsilí je vytvořit slepou mapu. Proto také některé kilometry zůstaly beze slov.

Takový příběh je z podstaty svého vzniku nesrozumitelný, chaotický a povrchní. Abych v textech mohla hledat smysl, musela jsem si svůj výběr prohlédnout, zobrazit ho v prostoru. Vytvořila jsem tedy mapu. Mapa, obdobně jako fotografie, je technickým obrazem. Vykresluje viditelný svět pomocí matematických rovnic. Zobrazením jevů tvořících povrch zkoumaného (například planety Země, Měsíce, lidského mozku atd.) vhodnými výrazovými prostředky vzniká obraz odkrývající našemu vnímání nové souvislosti, které si jinak dokážeme těžko uvědomit. Fotografie vykresluje (zkoumaný) viditelný svět pomocí světla, což přináší možnost vytvoření nekonečného množství obrazů, se soudobým usnadněním přístupu k jejich vytváření také zmatenou živelnost přirozeného jazyka. Mapa a fotografie. Obě média se potýkají se stejným „prokletím“ pramenícím z jejich podstaty. Jsou velmi přesnými nástroji zobrazení světa. A přesnost vyvolává dojem objektivity.

Při pročítání tagů se ukazuje, že lidé nejčastěji ztotožňují obraz s pojmenováním místa vzniku v různých úrovních: voda, řeka, Dunaj (v četných jazykových variantách), názvy obcí či měst až po konstatování, že jsme v Evropě (označení planeta Země se mezi klíčovými slovy neobjevuje, fotografující lidé konvenčně omezují sféru vlivu svých obrazů jen na známý, pozemský svět). Je to logický a v dějinách lidstva pevně zakotvený způsob nazývání. Dunaj nese podobu svého jména už tisíce let, protože názvy velikých řek jsou mezi jmény zeměpisnými těmi nejstaršími a nejtrvalejšími. Vodní toky byly v dávných časech bez zpevněných cest nejdůležitějšími komunikačními liniemi i orientačním prostředkem. Ti, kdo se pohybovali, ať už za lovem nebo táhli do boje, přicházeli mezi ty, kteří setrvávali. U veliké řeky bylo mnoho takových, kteří se po ní pohybovali, také mnoho lidí na březích sídlilo. Vždy, když se potkali, předávali si zkušenosti, mluvili o řece[54] a říkali voda. Zbyněk Holub ve své habilitační práci u vývoje podoby hydronyma Dunaj uvádí, že ani pod tíhou jazykových důkazů kolonizace Podunají z východní Evropy nelze původ jména přesně stanovit. Jazykovědci znají slovní základ *danu – označení pro vodu – u indoevropské jazykové skupiny, kam řadí i obyvatele od Dunaje.[55] Podoba jména se tvaruje v čase a ústech příslušníků národů, pojme do sebe s vodou ještě nivy, palouky a říční krajiny, třpytivou svižnost (Istros), nakonec může přinést i bahno a záplavy. Jenže s vývojem lidské civilizace dostávala řeka nové funkce. Za doby římského impéria získala status severní hranice rozsáhlé říše a pro takovou se nehodí prostý původ jména. Velkolepost a posvátná úcta je spojena se jmény bohů, Velkou vodu Římané přiřkli Danuviovi. V době antické však lidé nazývali Danuviem řeku jen v oblasti horního toku, na dolním toku jí patřilo jméno Ister, řeka totiž teče rychle a hbitě.[56] Dunaj se stal Danuviem v celé své délce teprve až když lidé, kartografové, dokázali řeku správně zobrazit.

ATLAS

Tag/klíčové slovo má za úkol definovat fotografii. Pro rychlou komunikaci skryje obraz za text. Fotografie, kterou známe pouze pomocí slova, je slepá. V případě mapového zobrazení je proces zaslepení opačný. Zrcadlo mapy, které se skládá s grafických prvků a jejich popisů oslepne, pokud texty z mapy odstraníme. *Dunaj Otisk* je mapový atlas v měřítku 1 : 500 000, který zobrazuje prostor kolem toku Dunaj. Na slepé reliéfní mapě objevíme tok Dunaje pomocí klíčových slov fotografií pořízených v okolí řeky.

DUNAJ – OTISK

Cesta z Černého lesa do Černého moře
1 : 500 000

Projekce:
UTM/WGS 84, Zone 33 North
EPSG: 32633

Zdroj dat:
SRTM – výšková data s rozlišením 30 m
NASA servers (https://dwtkns.com/srtm30m/)
DANUBE EXPLORER (http://mercator.elte.hu/~saman/de/)

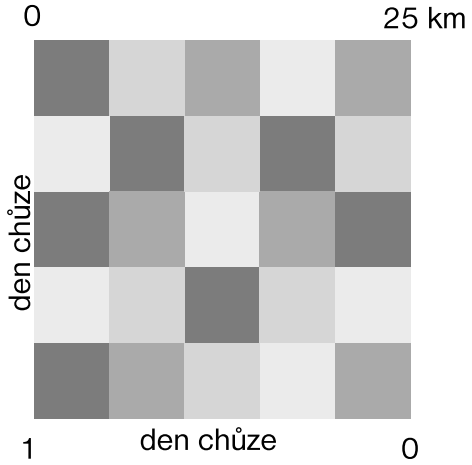

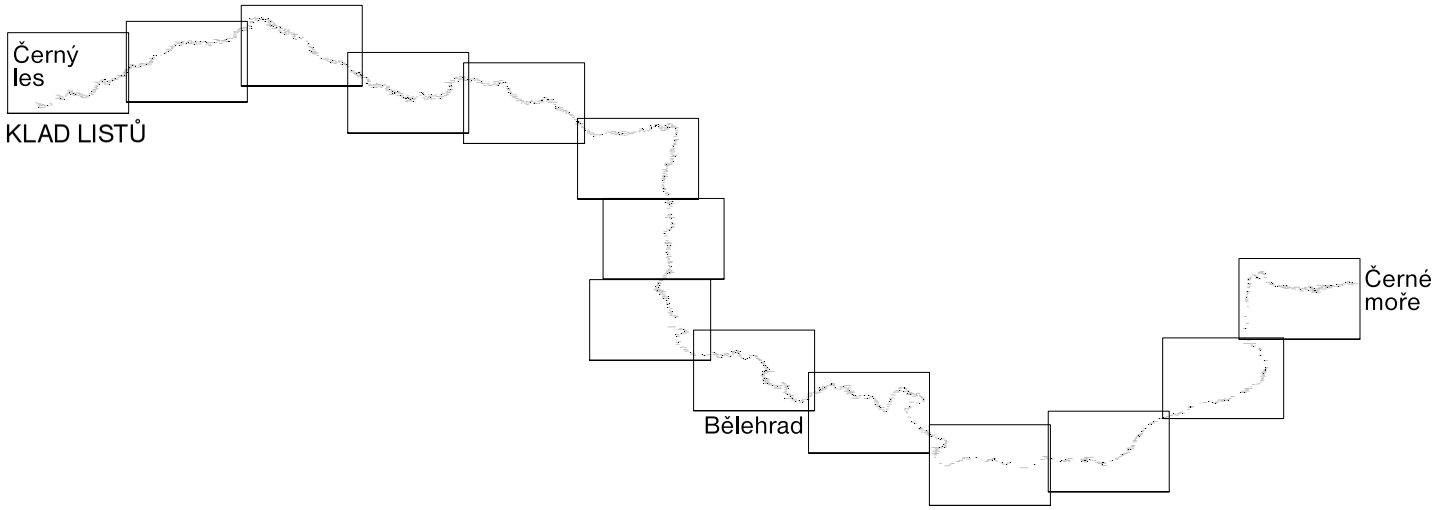

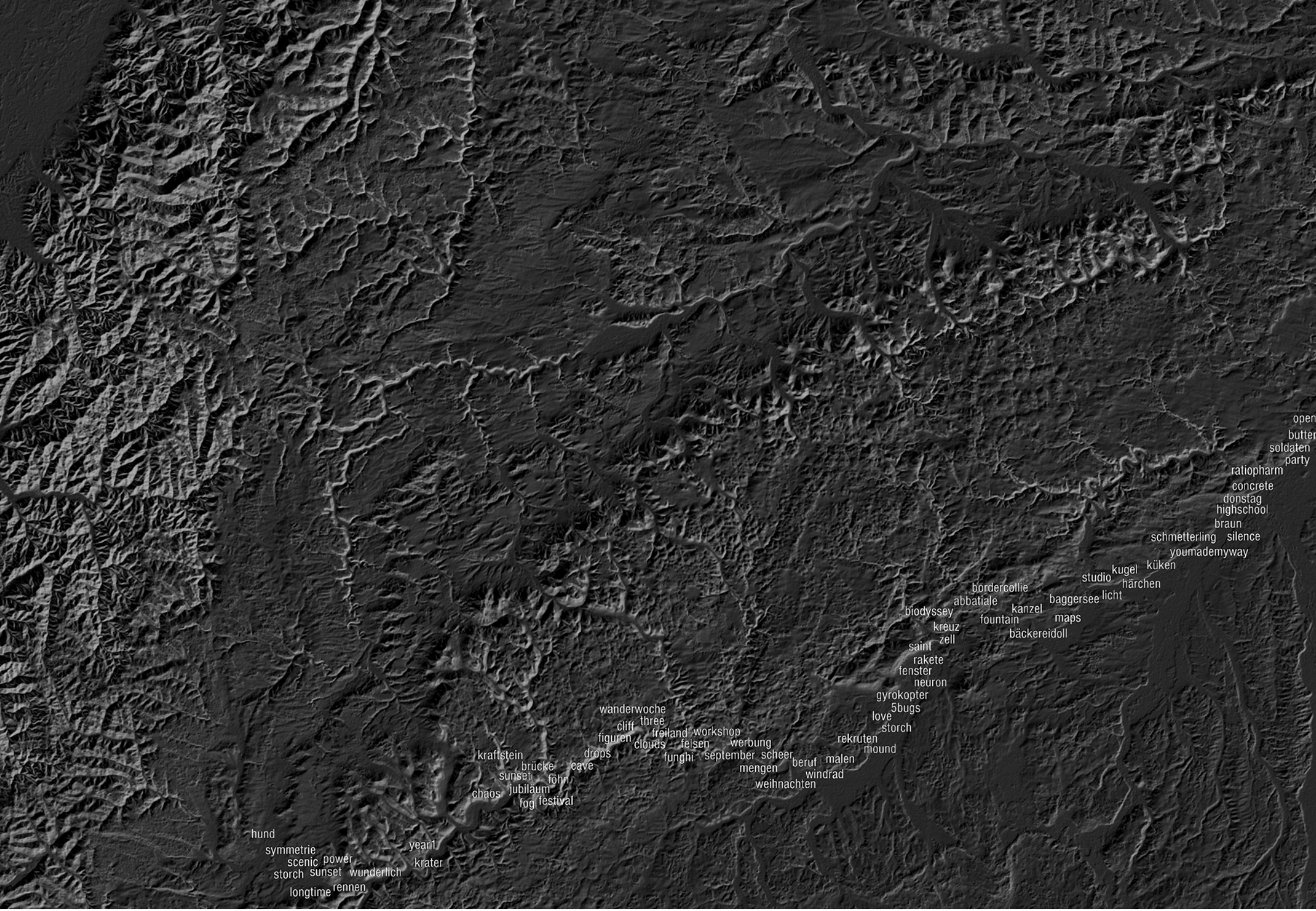
open
butter
soldaten
party
ratiopharm
concrete
donstag
highschool
braun
schmetterling
silence
youmademyway
küken
kugel
studio
härchen
bordercollie
licht
baggersee
abbatiale
kanzel
maps
biodyssey
fountain
kreuz
bäckereidoll
zell
saint
rakete
fenster
neuron
gyrokopter
5bugs
love
storch
rekruten
mound
malen
beruf
windrad
weihnachten
mengen
scheer
september
werbung
funghi
felsen
clouds
drops
figuren
freiland
workshop
three
cliff
wanderwoche
kraftstein
brücke
cave
föhn
sunset
jubiläum
chaos
fog
festival
hund
symmetrie
scenic
power
storch
sunset
wunderlich
rennen
longtime
krater
yearl

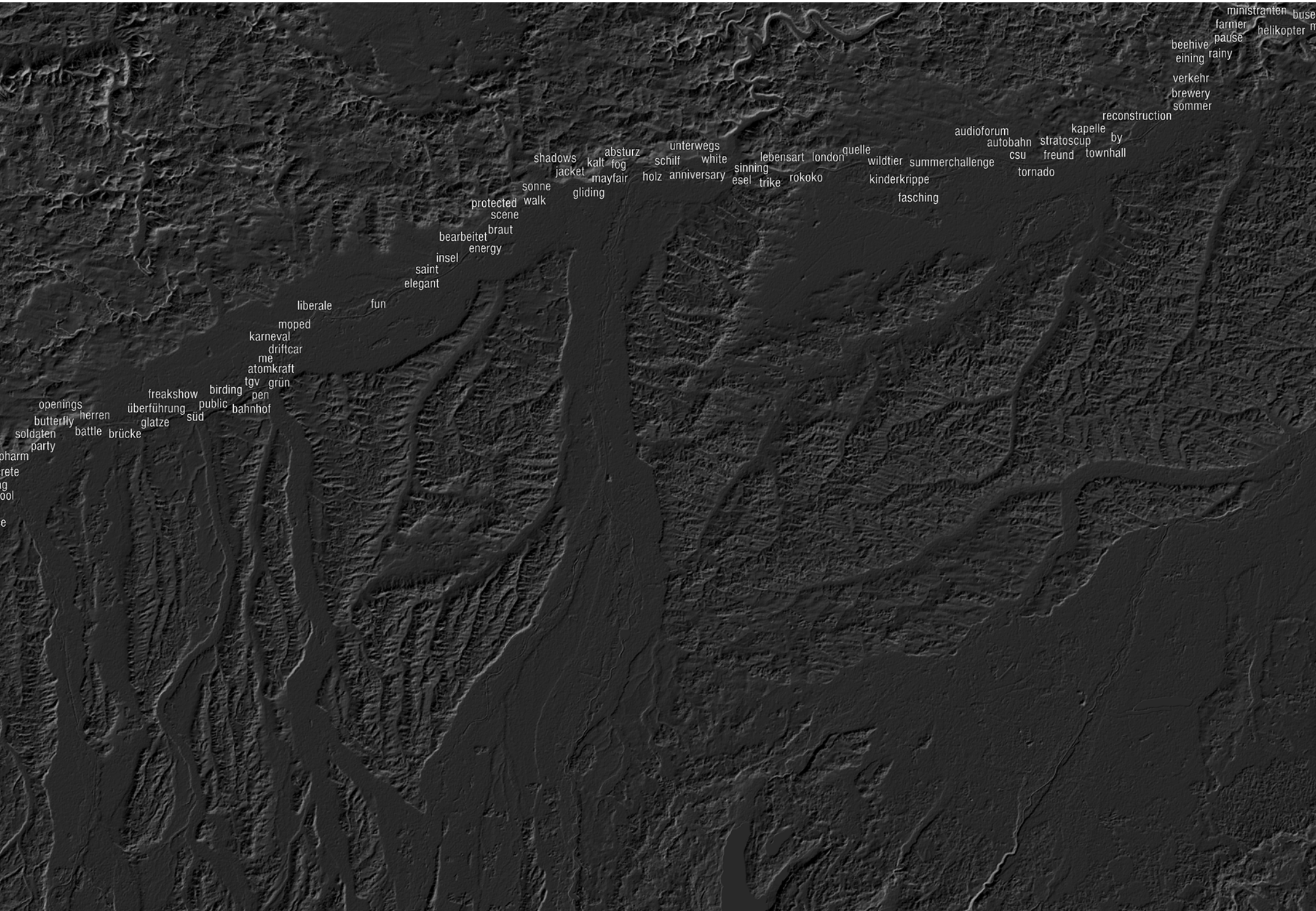
ministranten
farmer
helikopter
pause
beehive
eining
rainy
verkehr
brewery
sommer
reconstruction
audioforum
kapelle
autobahn
stratoscup
by
csu
freund
townhall
tornado
unterwegs
absturz
shadows
kalt
fog
schilf
white
lebensart
london
quelle
wildtier
summerchallenge
jacket
mayfair
holz
anniversary
sinning
esel
trike
rokoko
kinderkrippe
sonne
gliding
fasching
protected
walk
scene
braut
bearbeitet
energy
insel
saint
elegant
liberale
fun
moped
karneval
driftcar
me
atomkraft
tgv
grün
freakshow
birding
pen
openings
überführung
public
bahnhof
butterfly
herren
süd
glatze
soldaten
battle
brücke
party

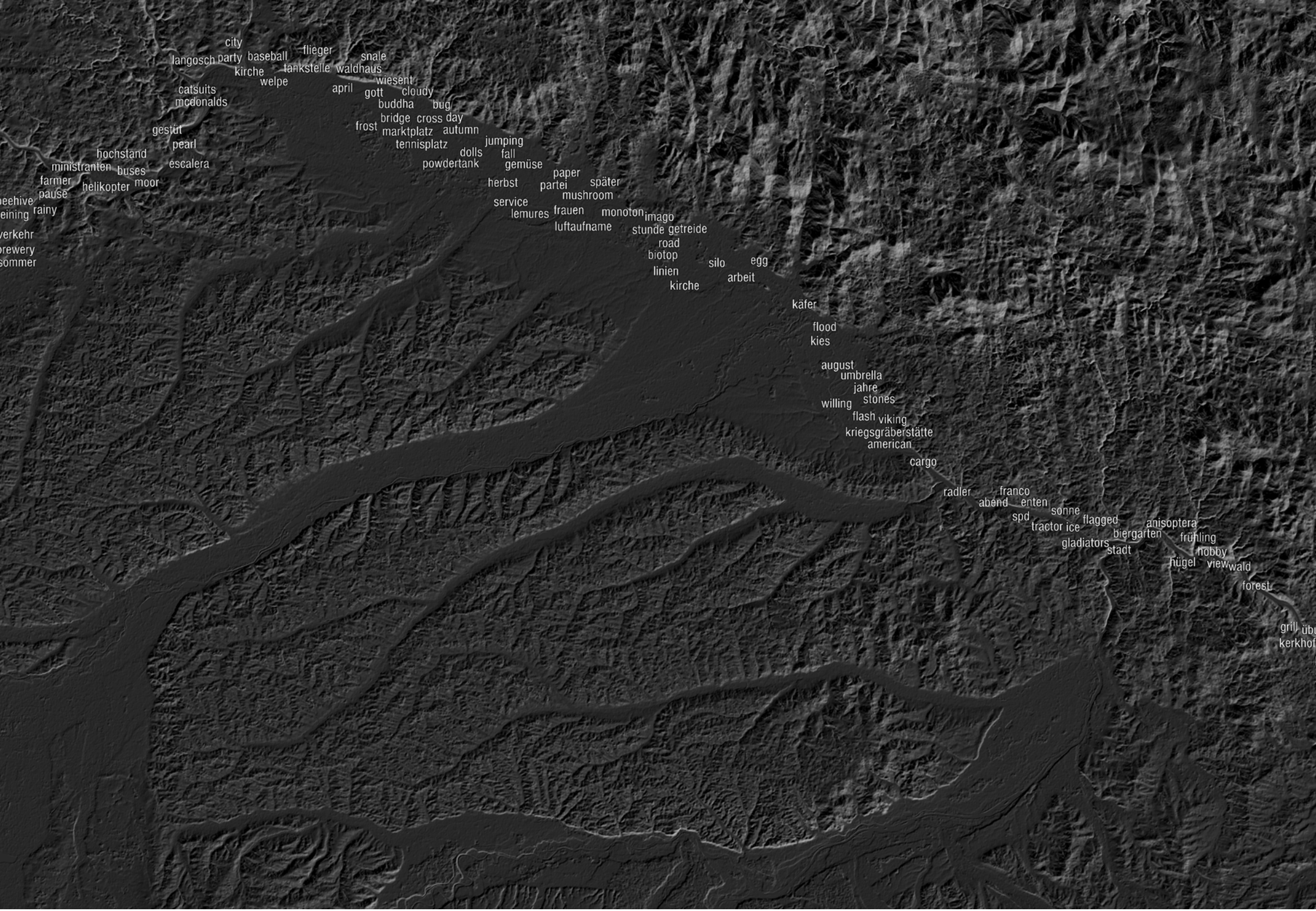
city
langosch party baseball
flieger
snale
kirche
tankstelle
waldhaus
welpe
wiesent
catsuits
mcdonalds
april
gott
cloudy
buddha
bug
bridge
cross
day
frost
marktplatz
autumn
gestüt
pearl
tennisplatz
jumping
hochstand
dolls
fall
escalera
powdertank
gemüse
ministranten
buses
paper
farmer
helikopter
moor
herbst
partei
später
pause
mushroom
service
rainy
lemures
frauen
monoton
imago
luftaufname
stunde
getreide
road
biotop
silo
egg
linien
arbeit
kirche
käfer
flood
kies
august
umbrella
jahre
willing
stones
flash
viking
kriegsgräberstätte
american
cargo
radler
franco
abend
enten
sonne
spd
flagged
anisoptera
tractor
ice
biergarten
frühling
gladiators
stadt
hobby
hügel
view
wald
forest
grill
kerkhof

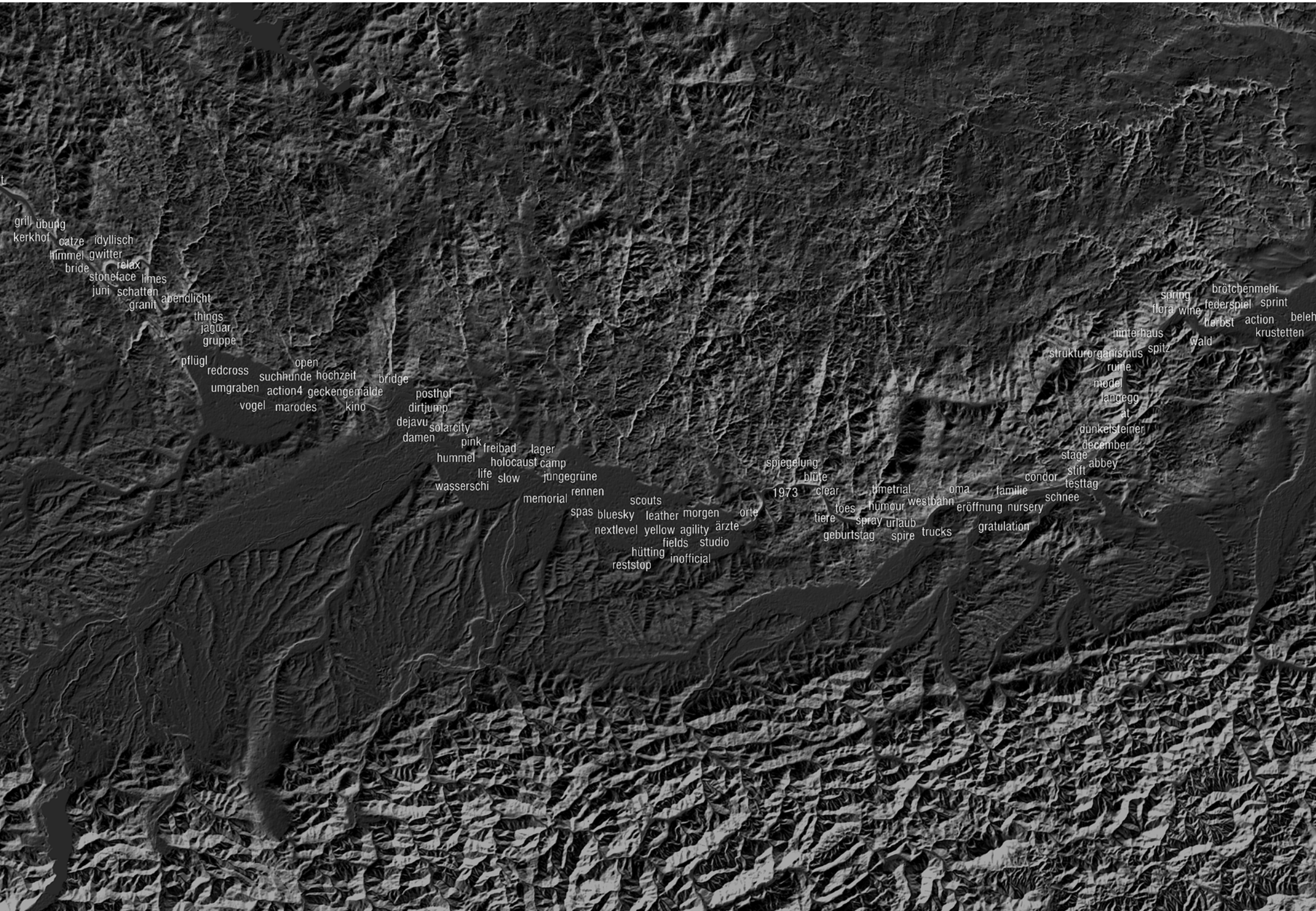
grill
übung
kerkhof
catze
idyllisch
himmel
gwitter
bride
relax
stoneface
limes
juni
schatten
granit
abendlicht
things
jaguar
gruppe
pflügl
redcross
open
suchhunde
hochzeit
bridge
umgraben
action4
geckengemälde
posthof
vogel
marodes
kino
dirtjump
dejavu
solarcity
damen
pink
freibad
lager
hummel
holocaust
camp
life
slow
jüngegrüne
wasserschi
rennen
memorial
scouts
spas
bluesky
leather
morgen
orte
nextlevel
yellow
agility
ärzte
fields
studio
hütting
inofficial
reststop
spiegelung
blüte
1973
clear
timetrial
oma
familie
condor
stage
stift
abbey
testtag
schnee
toes
humour
westbahn
eröffnung
nursery
tiere
spray
urlaub
gratulation
geburtstag
spire
trucks
spring
brötchenmehr
flora
wine
federspiel
sprint
herbst
action
krustetten
hinterhaus
wald
spitz
strukturorganismus
ruine
model
landego
at
dunkelsteiner
december

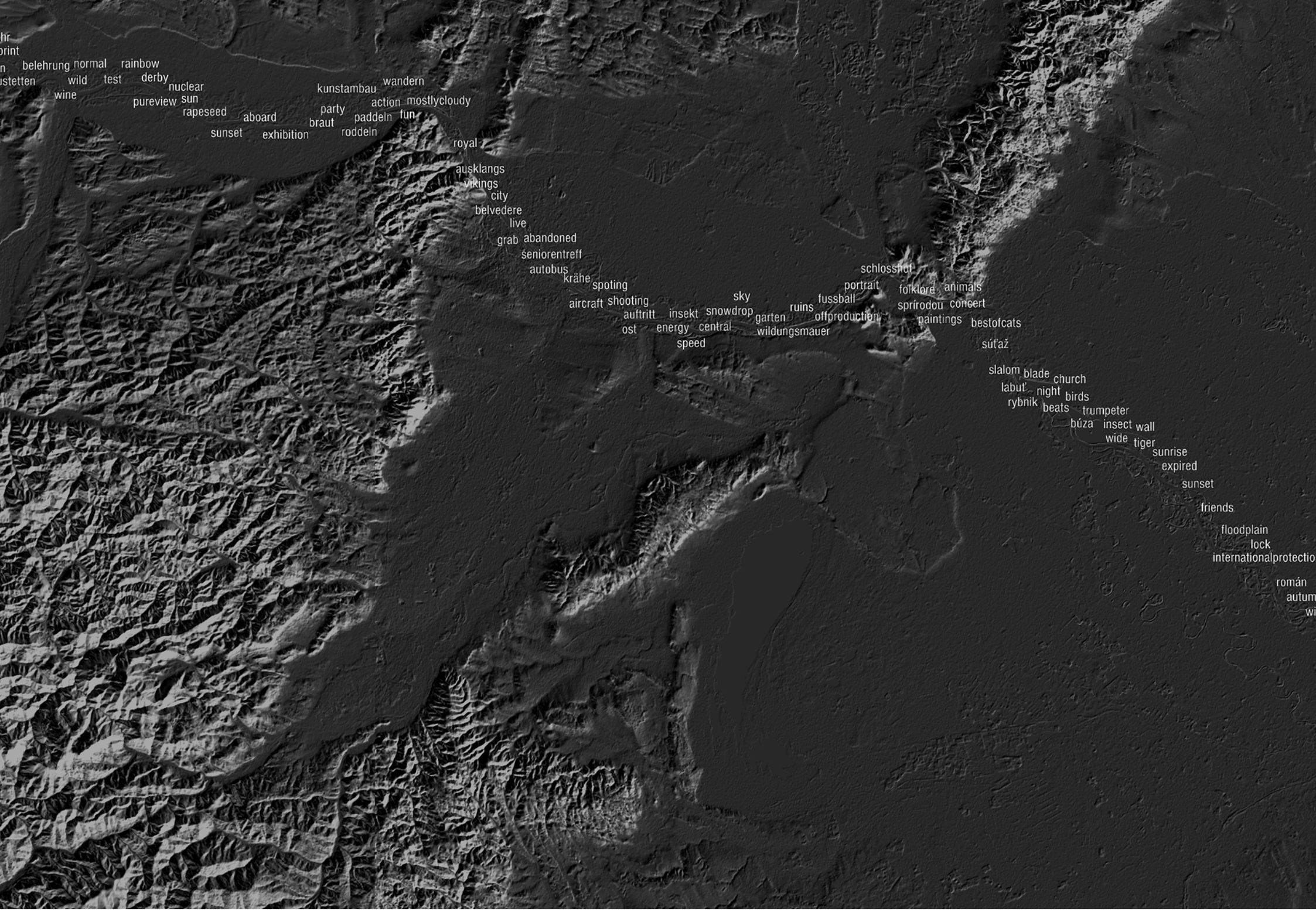
belehrung
normal
rainbow
wild
test
derby
nuclear
wine
pureview
sun
rapeseed
aboard
sunset
exhibition
kunstambau
wandern
party
action
mostlycloudy
braut
paddeln
fun
roddeln
royal
ausklangs
vikings
city
belvedere
live
grab
abandoned
seniorentreff
autobus
krähe
spoting
aircraft
shooting
auftritt
insekt
snowdrop
ost
energy
central
speed
sky
ruins
fussball
garten
wildungsmauer
offproduction
schlosshof
portrait
folklore
animals
sprírodou
concert
paintings
bestofcats
súťaž
slalom
blade
church
labuť
night
birds
rybnik
beats
trumpeter
búza
insect
wall
wide
tiger
sunrise
expired
sunset
friends
floodplain
lock
internationalprotectio
román
autum

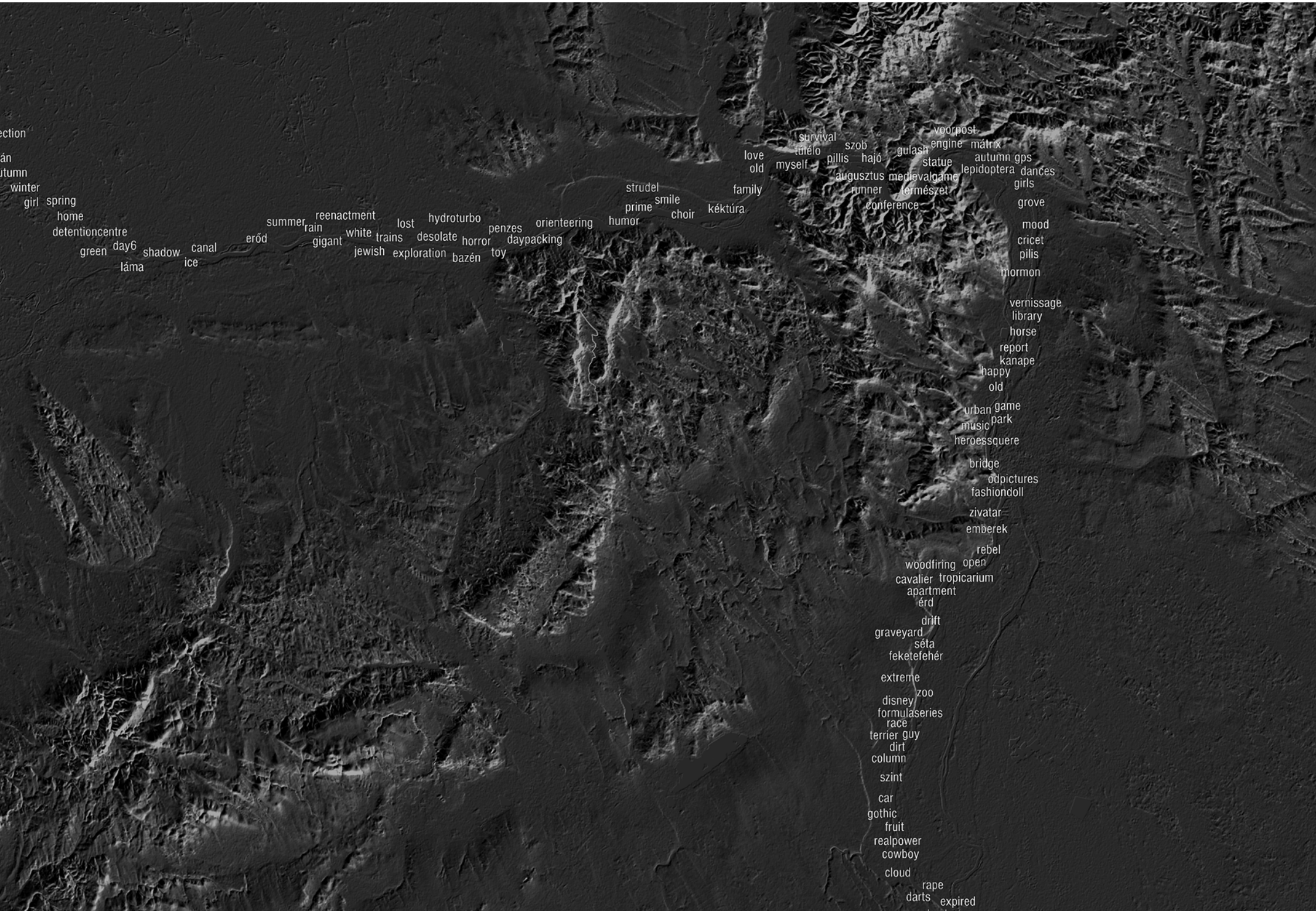
ection
án
utumn
winter
girl
spring
home
detentioncentre
green
day6
shadow
canal
láma
ice
erőd
summer
rain
gigant
reenactment
white
jewish
lost
trains
exploration
hydroturbo
desolate
bazén
penzes
horror
toy
orienteering
daypacking
humor
strudel
prime
smile
choir
kéktúra
family
love
old
myself
survival
túlélo
szob
pillis
hajó
gulash
voorpost
engine
mátrix
statue
autumn
gps
augusztus
medievalgame
lepidoptera
dances
runner
természet
girls
conference
grove
mood
cricet
pilis
mormon
vernissage
library
horse
report
kanape
happy
old
urban
game
music
park
heroessquere
bridge
odpictures
fashiondoll
zivatar
emberek
rebel
woodfiring
open
cavalier
tropicarium
apartment
érd
drift
graveyard
séta
feketefehér
extreme
zoo
disney
formulaseries
race
terrier
guy
dirt
column
szint
car
gothic
fruit
realpower
cowboy
cloud
rape
darts
expired

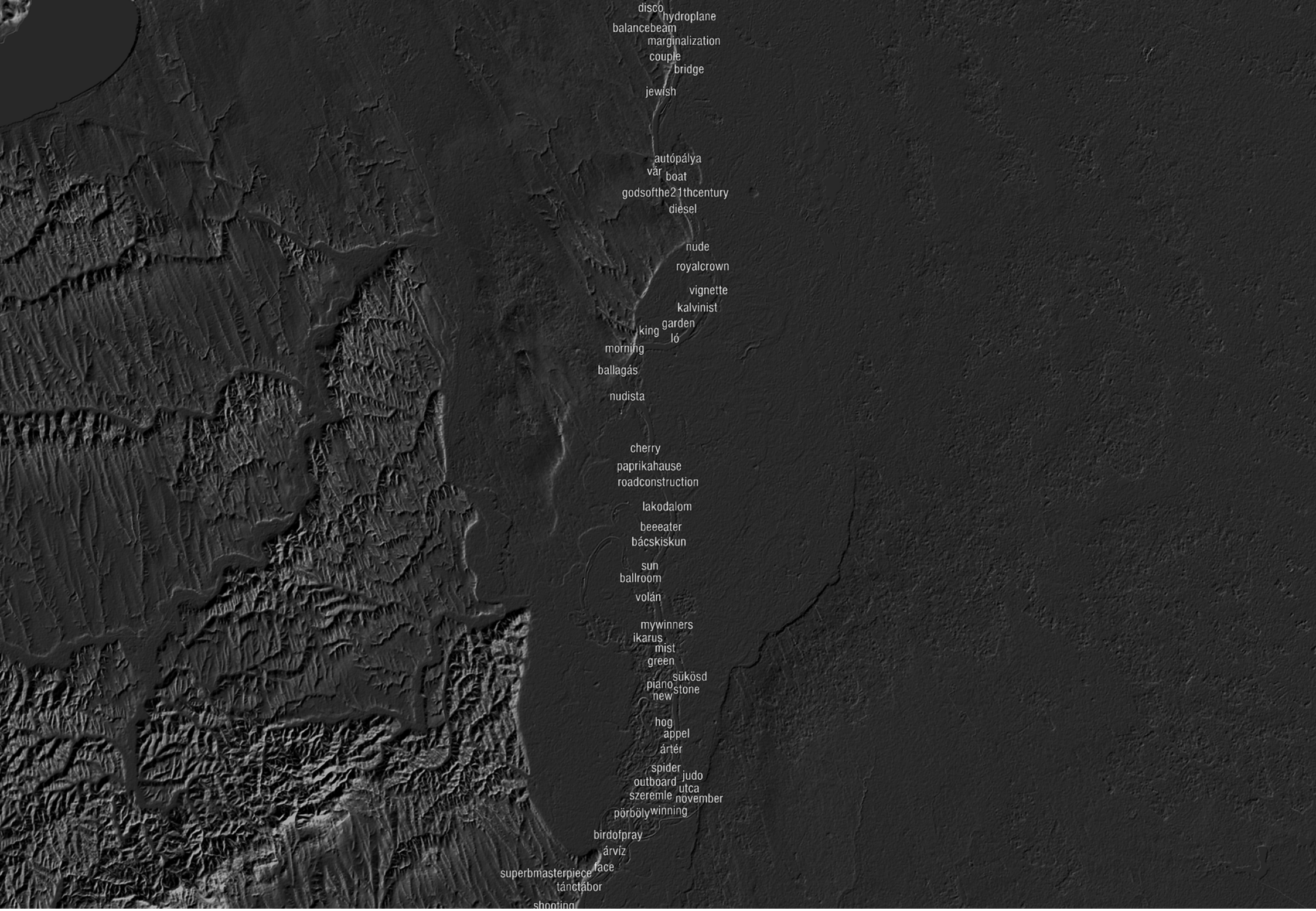
disco
hydroplane
balancebeam
marginalization
couple
bridge
jewish
autópálya
vár
boat
godsofthe21thcentury
diesel
nude
royalcrown
vignette
kalvinist
garden
king
ló
morning
ballagás
nudista
cherry
paprikahause
roadconstruction
lakodalom
beeeater
bácskiskun
sun
ballroom
volán
mywinners
ikarus
mist
green
piano
sükösd
stone
new
hog
appel
ártér
spider
outboard
judo
utca
szeremle
november
pörböly
winning
birdofpray
árvíz
face
superbmasterpiece
tánctábor
shooting

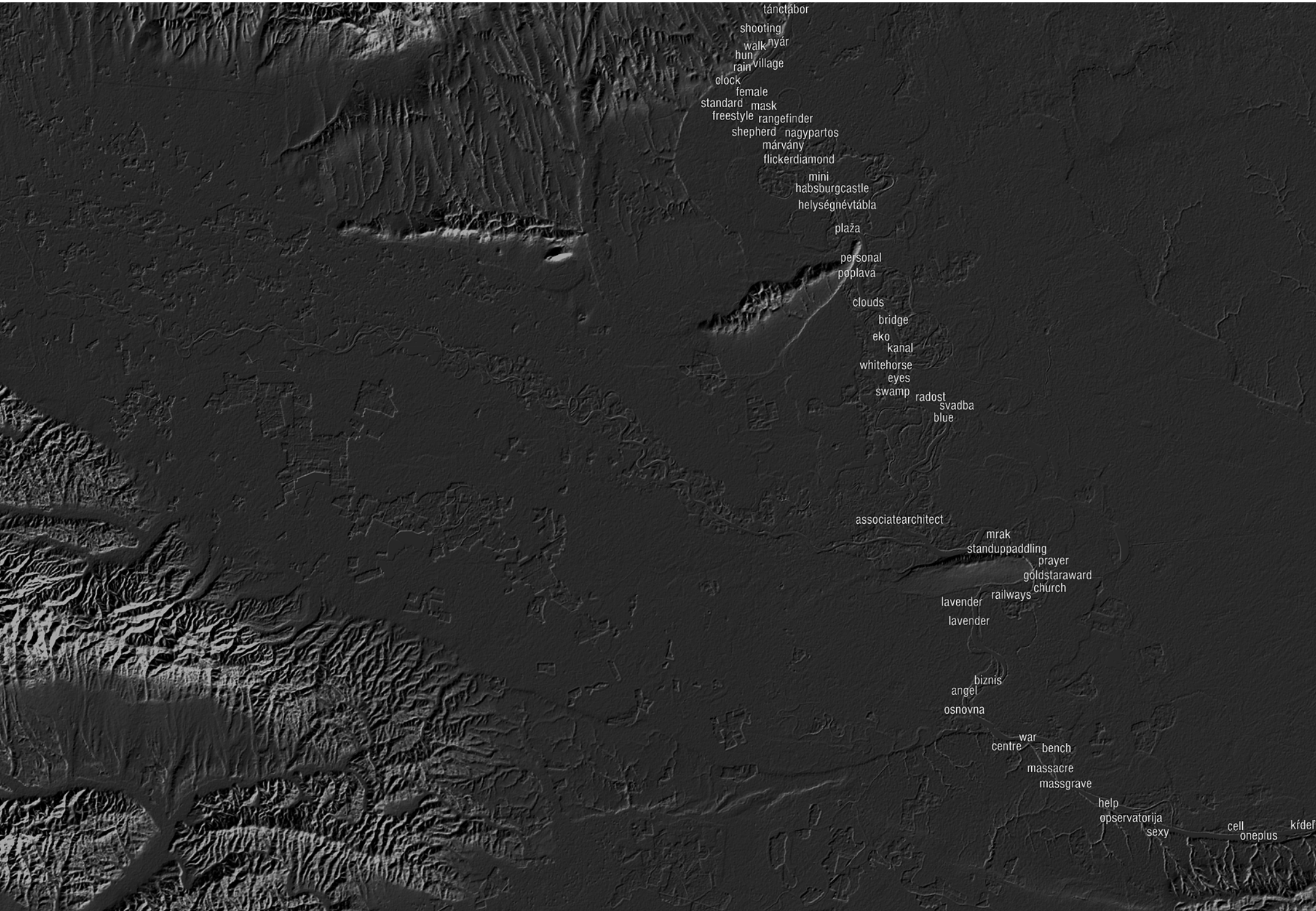
tánctábor
shooting
walk
nyár
hun
rain
village
clock
female
standard
mask
freestyle
rangefinder
shepherd
nagypartos
márvány
flickerdiamond
mini
habsburgcastle
helységnévtábla
plaža
personal
poplava
clouds
bridge
eko
kanal
whitehorse
eyes
swamp
radost
svadba
blue
associatearchitect
mrak
standuppaddling
prayer
goldstaraward
church
railways
lavender
lavender
biznis
angel
osnovna
war
centre
bench
massacre
massgrave
help
opservatorija
sexy
cell
oneplus
kŕdeľ

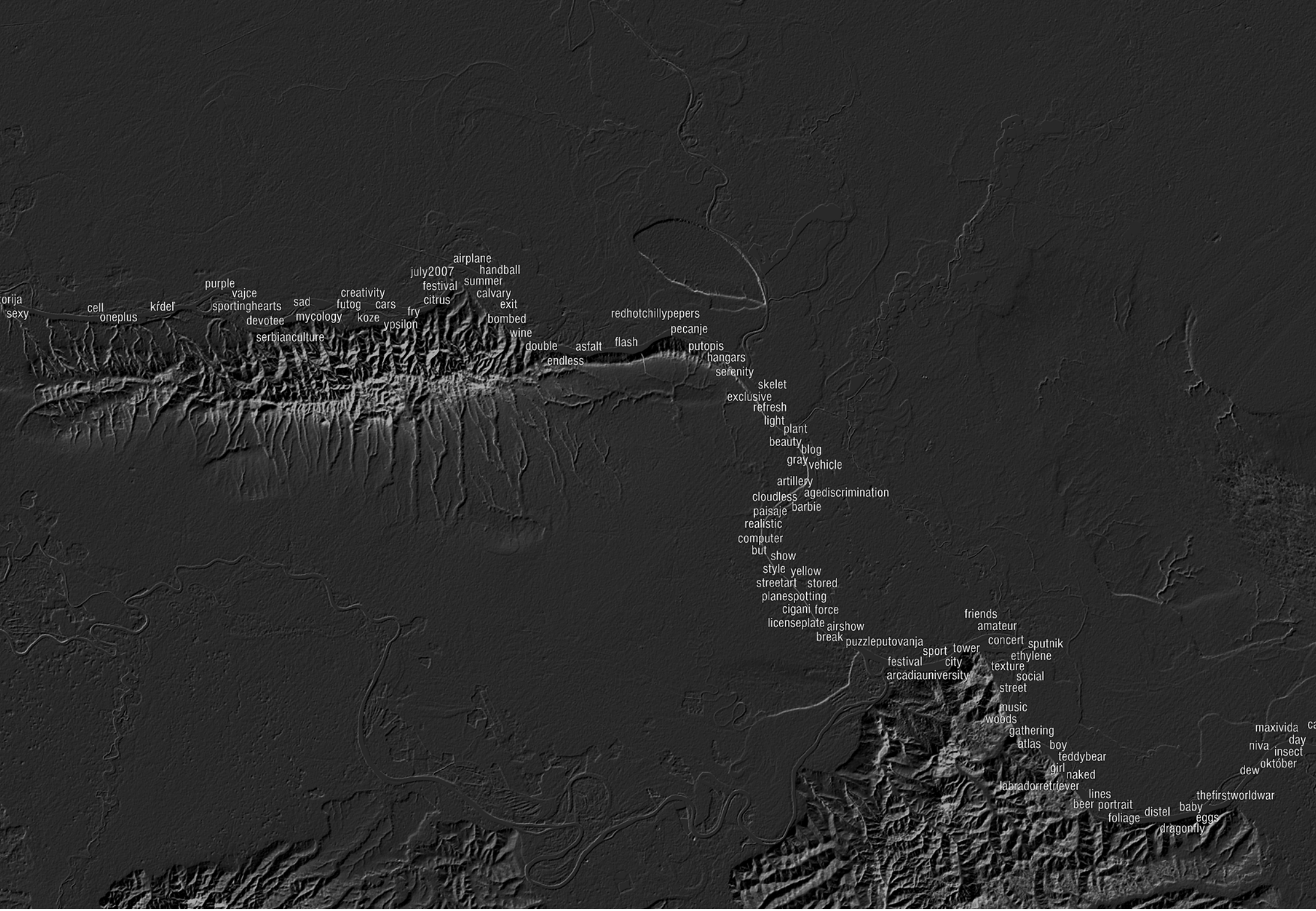
airplane
july2007
handball
purple
festival
summer
vajce
creativity
calvary
sexy
cell
kŕdeľ
sportinghearts
sad
futog
cars
citrus
exit
oneplus
devotee
mycology
koze
fry
ypsilon
bombed
redhotchillypepers
pecanje
wine
serbianculture
double
asfalt
flash
putopis
endless
hangars
serenity
skelet
exclusive
refresh
light
plant
beauty
blog
gray
vehicle
artillery
cloudless
agediscrimination
paisaje
barbie
realistic
computer
but
show
style
yellow
streetart
stored
planespotting
cigani
force
licenseplate
airshow
break
puzzleputovanja
friends
amateur
concert
sputnik
sport
tower
ethylene
festival
city
texture
arcadiauniversity
social
street
music
woods
gathering
atlas
boy
teddybear
girl
naked
labradorretriever
lines
beer
portrait
foliage
distel
baby
eggs
dragonfly
thefirstworldwar
maxivida
day
niva
insect
október
dew

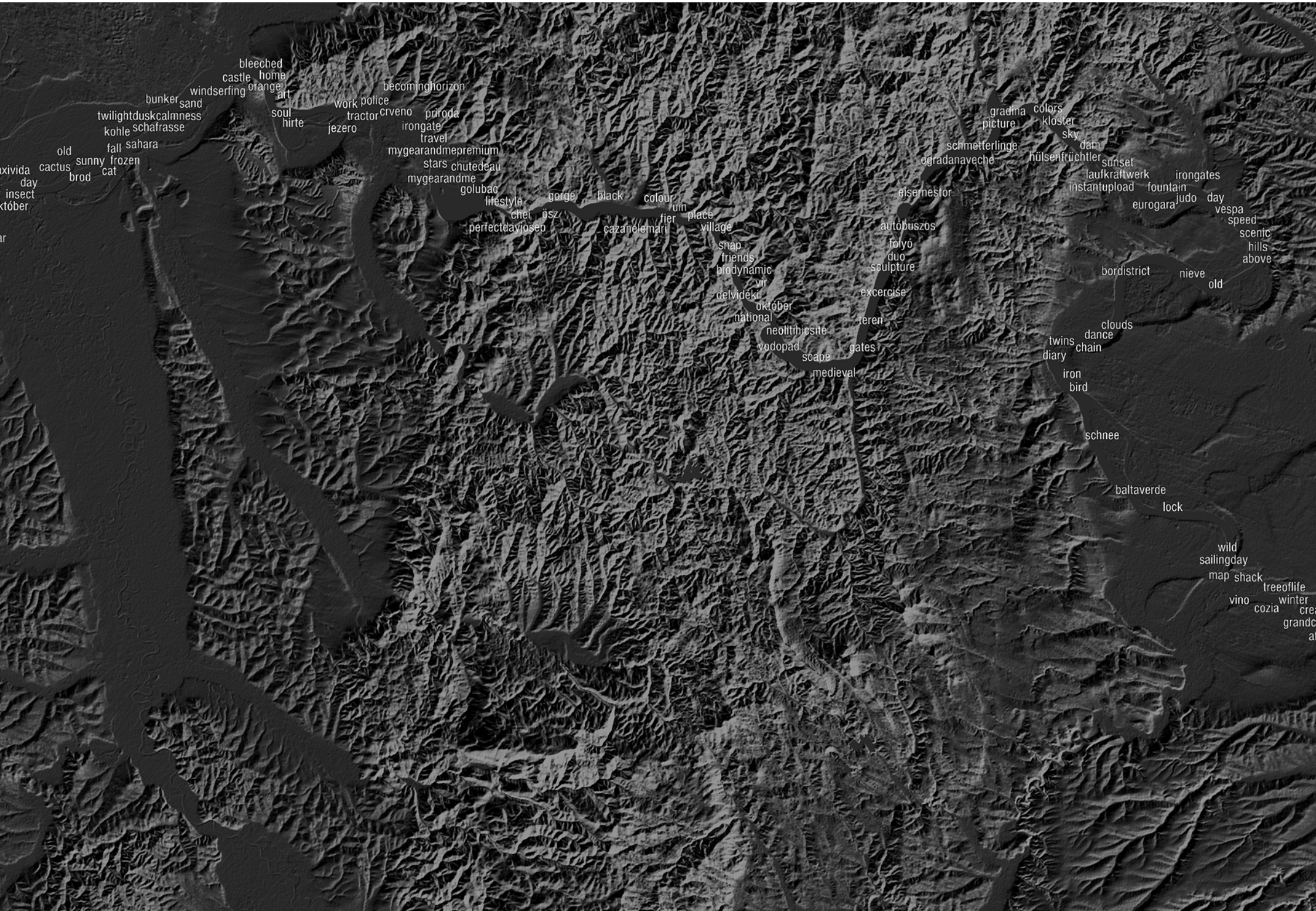
bleeched
castle
home
windserfing
orange
art
bunker
sand
becominghorizon
work
police
soul
tractor
crveno
priroda
hirte
jezero
irongate
travel
twilightduskcalmness
kohle
schafrasse
mygearandmepremium
old
fall
sahara
sunny
frozen
stars
chutedeau
cactus
cat
brod
mygearandme
day
golubac
insect
lifestyle
gorge
black
colour
ruin
chel
ősz
fier
place
perfectdayjosep
cazanelemari
village
snap
friends
biodynamic
vir
delvidéki
október
national
neolithicsite
vodopad
scape
gates
medieval
gradina
picture
colors
kloster
sky
dam
schmetterlinge
ogradanaveché
hülsenfrüchtler
sunset
laufkraftwerk
irongates
instantupload
fountain
judo
day
eurogara
vespa
speed
scenic
hills
above
eisernestor
autóbuszos
folyó
duo
sculpture
bordistrict
nieve
old
excercise
teren
clouds
dance
twins
chain
diary
iron
bird
schnee
baltaverde
lock
wild
sailingday
map
shack
treeoflife
vino
winter
cozia

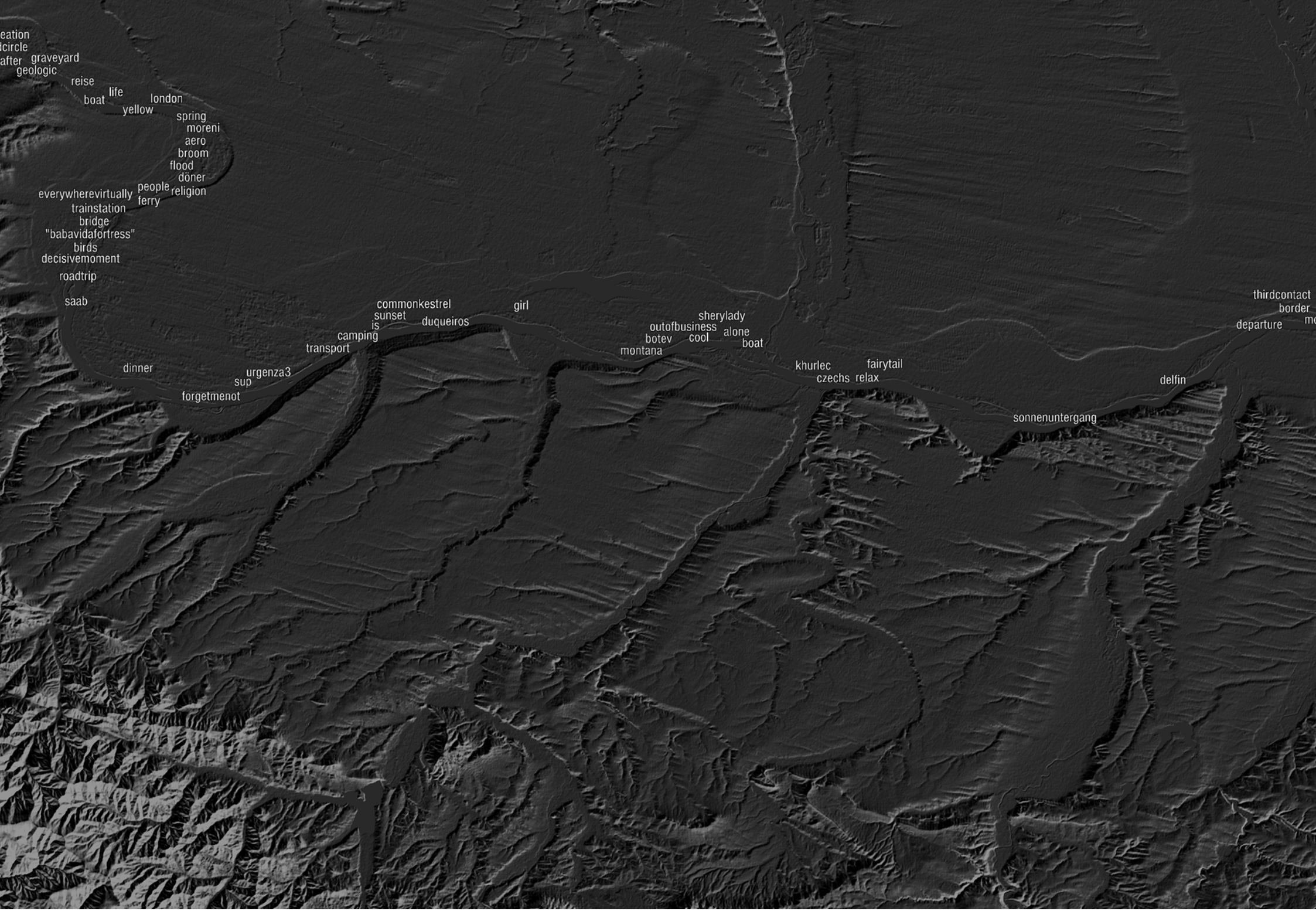
eation
dcircle
after
graveyard
geologic
reise
life
boat
london
yellow
spring
moreni
aero
broom
flood
döner
everywherevirtually
people
religion
ferry
trainstation
bridge
"babavidafortress"
birds
decisivemoment
roadtrip
saab
commonkestrel
girl
sunset
is
duqueiros
camping
transport
dinner
urgenza3
sup
forgetmenot
sherylady
outofbusiness
botev
cool
alone
boat
montana
khurlec
fairytail
czechs
relax
delfin
sonnenuntergang
thirdcontact
border
departure

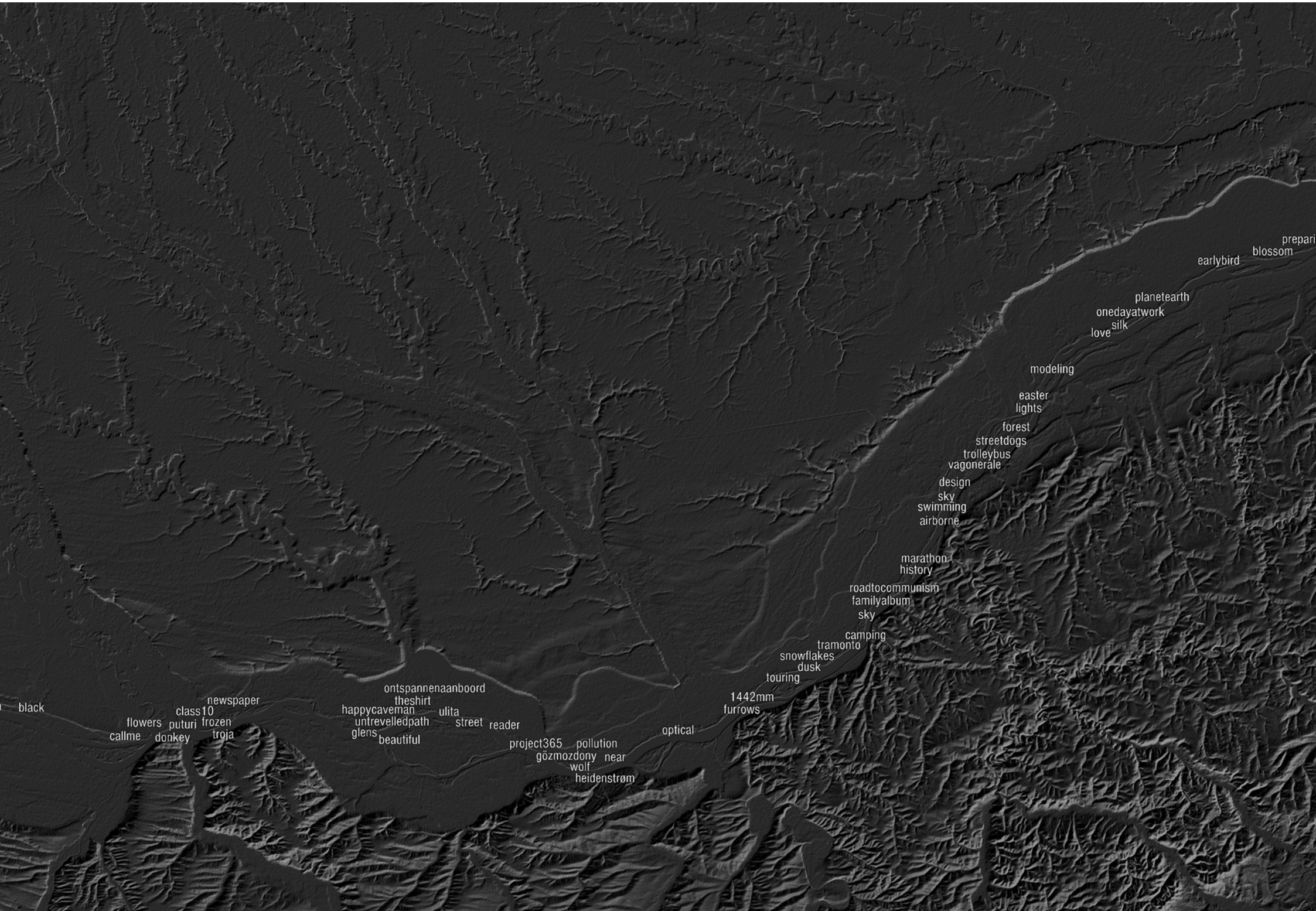
prepari
blossom
earlybird
planetearth
onedayatwork
silk
love
modeling
easter
lights
forest
streetdogs
trolleybus
vagonerale
design
sky
swimming
airborne
marathon
history
roadtocommunism
familyalbum
sky
camping
tramonto
snowflakes
dusk
touring
1442mm
furrows
optical
ontspannenaanboord
theshirt
ulita
happycaveman
untrevelledpath
street
reader
glens
beautiful
project365
pollution
gözmozdony
near
wolf
heidenstrøm
newspaper
class10
frozen
flowers
puturi
troja
callme
donkey
black

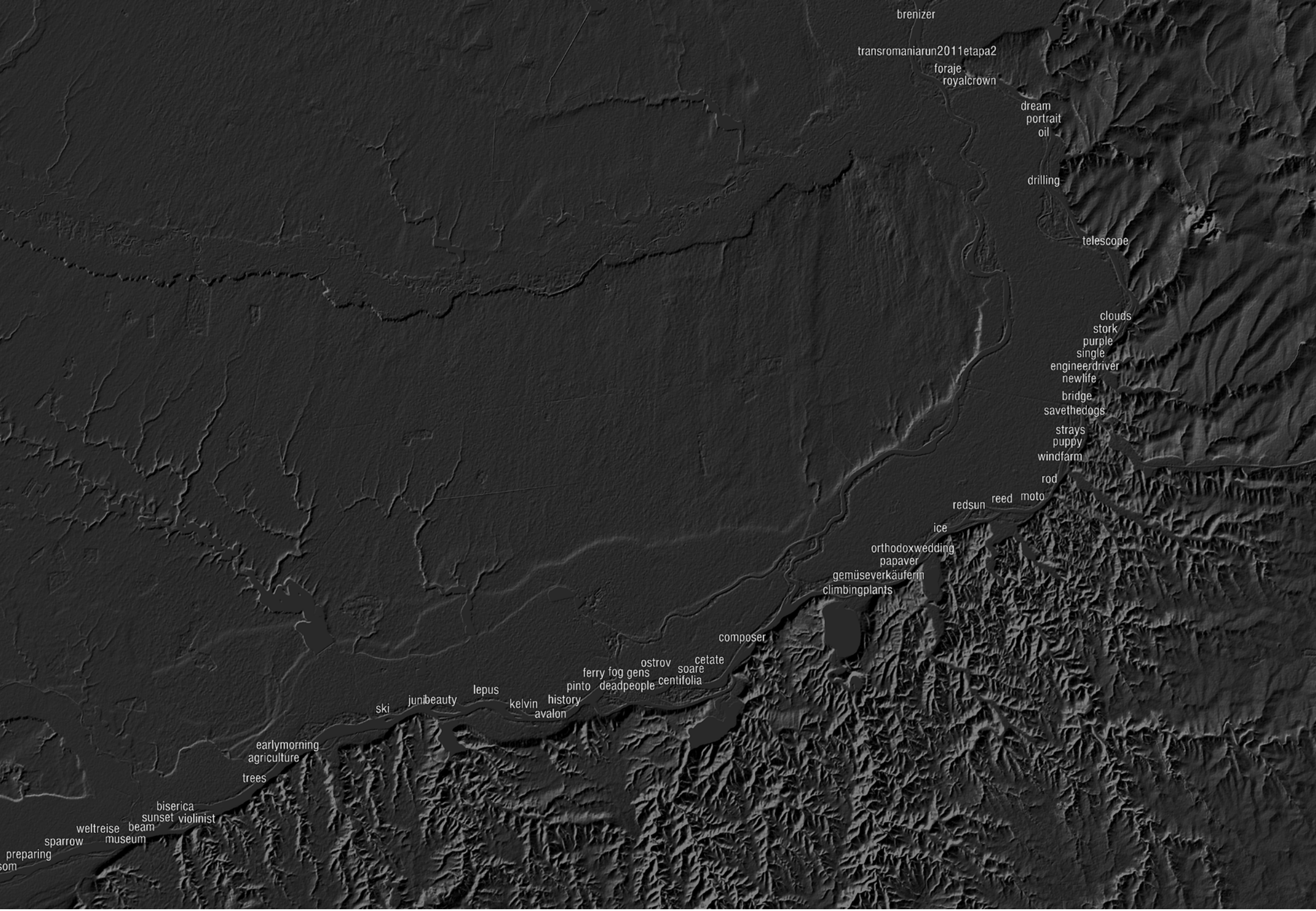
brenizer
transromaniarun2011etapa2
foraje
royalcrown
dream
portrait
oil
drilling
telescope
clouds
stork
purple
single
engineerdriver
newlife
bridge
savethedogs
strays
puppy
windfarm
rod
redsun
reed
moto
ice
orthodoxwedding
papaver
gemüseverkäuferin
climbingplants
composer
ostrov
cetate
soare
ferry
fog
gens
centifolia
pinto
deadpeople
lepus
kelvin
history
avalon
ski
junibeauty
earlymorning
agriculture
trees
biserica
sunset
violinist
weltreise
beam
sparrow
museum
preparing
som

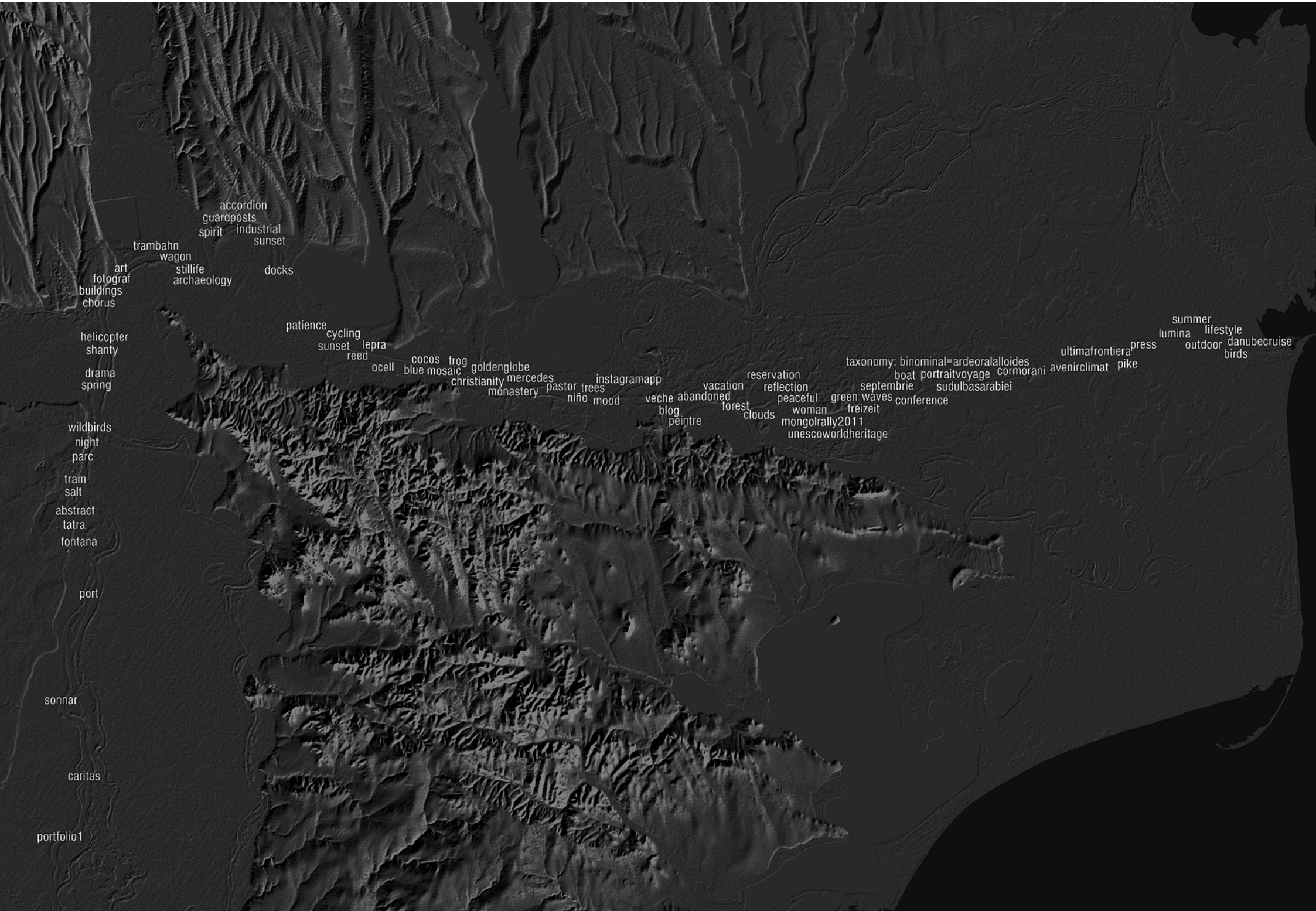
accordion
guardposts
spirit
industrial
sunset
trambahn
wagon
art
stillife
docks
fotograf
archaeology
buildings
chorus
patience
cycling
sunset
lepra
reed
helicopter
shanty
drama
spring
ocell
cocos
frog
blue mosaic
goldenglobe
christianity
mercedes
monastery
pastor
trees
instagramapp
niño
mood
veche
abandoned
vacation
reservation
reflection
peaceful
forest
blog
peintre
clouds
woman
freizeit
green waves
conference
septembrie
sudulbasarabiei
boat
portraitvoyage
taxonomy: binominal=ardeoralalloides
cormorani
avenirclimat
pike
ultimafrontiera
press
summer
lumina
lifestyle
outdoor
danubecruise
birds
mongolrally2011
unescoworldheritage
wildbirds
night
parc
tram
salt
abstract
tatra
fontana
port
sonnar
caritas
portfolio1

ZÁVĚR

Konec každého putování přináší směs nejrozmanitějších pocitů, od triumfální euforie z dosažení cíle po melancholické ohlédnutí za časem, který už se nevrátí. Tento závěr je však jiný, neboť se ohlédne za dunajskými cestami autorů, kteří již k Černému moři doputovali, já ale zůstávám na cestě. Moje fotografické album od Dunaje obsahuje stále mnoho prázdných rámů pro další snímky. Melancholie se tedy nekoná.

Záměrem eseje bylo seznámení s metodami přístupu k uměleckému ztvárnění rozsáhlého a velmi vrstevnatého tématu, jakým je prostor Dunaje, řeky se spoustou geopolitických superlativů. Putovala jsem nad knihami a ozářena bílým světlem monitoru počítače spolu s autory rozličných zaměření: jedním literátem, několika profesionálními fotografy, i s davem fotografujících anonymních tváří. Každá cesta byla úplně jiná, stejně jako je rozmanitý svět, kterým řeka protéká.

Claudio stál na začátku všeho. Vytvořil impulz měnící potenciální energii v kinetickou. Rozpohyboval mou představivost prostřednictvím literárního díla, které svůj smysluplný naučný obsah podává textem originální formy. Jak jsem při pozdějším zkoumání zjistila, forma se začala rodit až v průběhu procesu psaní. To mě utvrdilo v přesvědčení z počátku vlastní cesty, že není třeba váhat, ale následovat pocitově svá rozhodnutí, i když nejsou dokonale promyšlena.

U Inge jsem sledovala podrobněji fakta jejího života. Způsob fotografování souvisel přímo s její osobností a její žitou zkušeností. Pochopila jsem, že výsledek jakékoliv ryzí posedlosti nemusí být vždy nutně zdařilý. Tak na mě její kniha o Dunaji působí. Avšak v čase stráveném pročítáním informací o této ženě ve mně rostlo uvědomění síly její osobnosti. Pochopila jsem, že lidská stránka fotografa je neoddělitelnou součástí jeho díla.

Zákon zachování energie platí, naštěstí nemůže být lidmi přepsán. A tak se jedna veliká fotografická posedlost trvající třicet let stala opět impulzem měnícím potenciální energii na kinetickou. Zrodil se dynamický fotografický projekt *Danube Revisited*. V dalším století plném pokroku, nových možností okamžitého sdílení prožitků, prezentování a audiovizuálních technologií, navázal na klasický dokumentární přístup ve fotografii. Osm fotografek, které byly hlavními protagonistkami, postavilo PR projektu na odkazu Inge, na zviditelnění žen fotografek, na představení fotografií při osobním kontaktu s lidmi cestou k Černému moři. Metodou projektu byl dobře vypracovaný plán a výsledkem nepřetržitý proud snímků dokumentujících jeho průběh. Zákonitě mě napadá srovnání projektu s cestami pánů Hanzelky a Zikmunda. I oni po večerech sedávali v polní kanceláři svého nákladního vozu, psali deníky, korespondenci, evidovali fotografie. Vše nakonec zúročili v knihách. Osm žen své dobrodružství zakončilo velkou výstavou. Myslím, že jednoho dne dojde i na jeho knižní zpracování, jak se pro projekty stvořené na Dunaji sluší a patří.

Fotografie Andrease Müllera-Pohleho vznikly také po dlouhodobé přípravě, která však spočívala v teoretickém přemýšlení nad podstatou fotografického obrazu. I když je metodou jeho projektu jednoduchý nápad, cesta k němu vedla přes komplexní filozofické úvahy. Výsledkem je koncept zrealizovaný v relativně krátkém čase, aniž by to ubíralo na síle vjemu výsledných fotografií. Ta síla spočívá v jednoduchosti celého sdělení podpořené jednoduchostí zobrazení. Pochopila jsem, že Andreas tuto sílu nazývá vizualismem.

Nakonec jsem se vydala na virtuální cestu po řece a míjela fotografie neznámých lidí. Neviděla jsem ani jednu, nechala jsem na sebe působit pouze jazykové kódy, do kterých byl jejich obraz převeden. A ačkoliv je jejich proud nesmyslný, nebo snad právě proto, výběr „kódů" zobrazený nad reliéfní mapou působí tak lidsky!

Mezinárodní jazyk fotografie je dnes užívaný většinou populace naší planety. Slouží ke komunikaci, nicméně lidstvo se touto řečí stále učí smysluplně mluvit. Když jsem začala přemýšlet o fotografii jako o jazyku, položila jsem si otázku, jak z ní vytvořit jazyk ideální a posunout tak hranice našeho světa. Ideální jazyk je takový, který všichni ovládnou prostřednictvím základní výuky ve škole. Fotografie učí umění pozorovat svět. Je to umění dostupné každému. Fotoaparát není třeba. Žádná fotografie nedokáže plně nahradit zážitek, který vzniká fotografovi při fotografování. Napadá mě jedno řešení: ctít jako základní pravidlo komunikace upřímnost. Jen tak bude snímek vládnout komunikační silou.

Kam pomáhá fotografie rozšiřovat hranice světa? „V krizi textů byly vynalezeny technické obrazy: Aby učinily texty opět představitelnými, aby jim dodaly magický náboj – aby překonaly krizi dějin."[57] A aby postupem času vyvolaly krizi novou, kterou dnes žijeme. Fotografie se nyní, když je zásadním způsobem nadužívána, velikou měrou podílí na sílícím pocitu odcizení, který se line civilizací. Musíme se vrátit zpět do světa osobních příběhů a osobních setkání. Musíme se vidět. A co se stane s fotkou? Bude existovat, bude jí kolem nás spousta, stále více, špinavé ukazující lesk, zaprodané ukazující bídu, vymyšlené ukazující smyšlenky. Ale v té hromadě bude i fotografie čistá. Bude pocházet od lidí, kteří vidí, kteří do ní dokáží zaznamenat to, co osobně žijí. Takové fotografie ve svém kontextu vytváří obraz kolektivní paměti. Vizualizují ji.

„Všude můžeme pozorovat, jak aparáty všeho druhu začínají v tupé automatizaci programovat náš život […] jak naše myšlenky, city, přání a jednání robotizují […] Kde je tu ještě prostor pro lidskou svobodu? […] A pak objevíme lidi, kteří snad znají na tuto otázku odpověď. Fotografy – míněno v onom výše uvedeném smyslu. Jsou to, v malém, už dnes lidé budoucnosti, která bude určována aparátovou sférou. Jejich gesta jsou programována fotoaparátem, hrají si se symboly, jsou činní v „terciárním sektoru", zajímají se o informace, vyrábějí bezhodnotné věci. A přesto považují svou činnost za všechno, jen ne za absurdní, a jsou přesvědčeni, že jednají svobodně. […] Zkrátka: Svoboda je strategie, jak podřídit náhodu a nutnost lidskému záměru. Svoboda je hra proti aparátu."[58]

Největším ze všech umění našeho vědomého světa je umění svobodně žít. Vlastně je to umění jediné. Všechny ostatní umělecké projevy jsou pouze repliky, jeho zobrazení, jeho transformace do různých žánrů. Nejdu podél Dunaje proto, abych fotografovala. Fotografuji proto, abych mohla jít podél Dunaje. Svoboda totiž neleží ve výsledném produktu fotografování, tedy v obraze, kterým autor sdílí svá vidění s ostatními lidmi, ale v samotném procesu fotografování, kterému nutně předchází koncentrace na vidění a promýšlení toho, co vidím.

A jak dál? Já osobně odjíždím k Dunaji. Uvidím, co uvidím.

#DUNAJ

Zuzana Karlíková

Cestuju se psem I
2. 7. 2021

Cestuju se psem II
2. 7. 2021

Hledám pramen
23. 7. 2019

Spím stranou
19. 9. 2019

Řeším blízká setkání
4. 7. 2020

Přecházím mosty
21. 12. 2019

Jím místní pečivo
6. 7. 2020

Plavu
9. 9. 2021

Dívám se po chlapech
2. 8. 2020

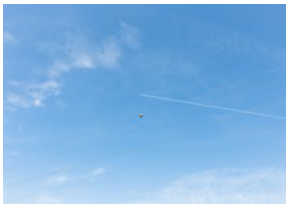

Mířím daleko I
11. 9. 2021

Mířím daleko II
8. 9. 2021

Vnímám obrazy
6. 8. 2021

Loupu slupky
10. 9. 2021

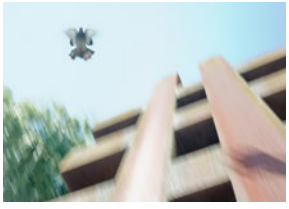

Sním za chůze
8. 9. 2021

UŽITÁ LITERATURA

Aristoteles, Poetika, Praha: Orbis, 1964.

Arthur, Olivia, Basolí, Lurdes R., History Travels Badly by Inge Morath, London: Fishbar, 2015.

Barthes, Roland, Světlá komora, Poznámka k fotografii, Praha: Fra, 2005.

Berger, John, O pohledu, Praha: Fra, 2009.

Drtikol, František, Oči široce otevřené, Praha: Svět, 2002.

Feuchtwanger, Lion, Lišky na vinici, Praha: Odeon, 1980.

Flusser, Vilém, Za filosofii fotografie, Praha: Fra, 2013.

Gordon, Linda, Inge Morath, an illustrated biography, Munich, London, New York: Prestel, Series: Magnumlegacy, 2018.

Magris, Claudio, Dunaj, Praha: Odeon, 1992.

Morath, Inge, Donau: Fotoessay, mit einem text von Karl-Markus Gauss, Salzburg, Wien: Müller, 1995.

Müller-Pohle, Andreas, The Danube River Project, Berlin: Peperoni Books, 2007.

Musil, Robert, Muž bez vlastností, Praha: Argo, 2008.

Steichen, Edward, The Family of Man, New York: The Museum of Modern Art, 2003 [1955].

Wittgenstein, Ludwig, Tractatuslogico-philosophicus, Praha: Oikoymenh, 2017.

POZNÁMKY

1 https://citas.in/frases/963873-augusto-monterroso-cuando-el-rio-es-lento-y-se-cuenta-con-una-buena-b/ [7. 2. 2022].

2 Magris, Claudio, Dunaj, Praha: Odeon, 1992, str. 10.

3 Drtikol, František, Oči široce otevřené, Praha: Svět, 2002, str. 11.

4 Musil, Robert, Muž bez vlastností, Praha: Argo, 2008, str. 286

5 Berger, John, O pohledu, Praha: Fra, 2009, str. 74.

6 Horňáček, Jakub, Pravda je podivnější než fikce, dostupné z: https://www.advojka.cz/archiv/2016/25/pravda-je-podivnejsi-nez-fikce [7.12.2021].

7 Aristoteles, citát v úvodu knihy: Feuchtwanger, Lion, Lišky na vinici, Praha: Odeon, 1980, str. 8. Pro srovnání překlad originálního znění Julií Novákovou: „báseň totiž líčí spíše věci obecně platné, kdežto dějepisectví jednotlivosti“. Aristoteles, Poetika, Praha: Orbis, 1964, str. 45.

8 Berger, John, O pohledu, Praha: Fra, 2009, str. 74.

9 Magris, Claudio, Dunaj, Praha: Odeon, 1992, str. 188.

10 Morath, Inge, Donau: Fotoessay, mit einem text von Karl-Markus Gauss, Salzburg, Wien: Müller, 1995, str. 142.

11 Dolák, Antonín, Jazyk ve Wittgensteinově Tractatu, dostupné z: https://is.muni.cz/el/1421/jaro2010/PH0288/um/dolak_organon_jazyk_uprava.pdf [10.4.2022].

12 Wittgenstein, Ludwig, Tractatuslogico-philosophicus, Praha: Oikoymenh, 2017, str. 65.

13 Gordon, Linda, Inge Morath, an illustrated biography, Munich, London, New York: Prestel, Series: Magnumlegacy, 2018, str. 35.

14 Berger, John, O pohledu, Praha: Fra, 2009, str. 84.

15 Berger, John, O pohledu, Praha: Fra, 2009, str. 88.

16 Morath, Inge, Donau: Fotoessay, mit einem text von Karl-Markus Gauss, Salzburg, Wien: Müller, 1995, str. 142.

17 Gordon, Linda, Inge Morath, an illustrated biography, Munich, London, New York: Prestel, Series: Magnumlegacy, 2018, str. 16.

18 Morath, Inge, Donau: Fotoessay, mit einem text von Karl-Markus Gauss, Salzburg, Wien: Müller, 1995, str. 142.

19 Gordon, Linda, Inge Morath, an illustrated biography, Munich, London, New York: Prestel, Series: Magnumlegacy, 2018, str. 53.

20 https://aperture.org/editorial/inge-morath-adventure-danube/ [10.4.2022]

21 https://aperture.org/editorial/inge-morath-adventure-danube/ [10.4.2022].
22 https://aperture.org/editorial/inge-morath-adventure-danube/ [10.4.2022].
23 Morath, Inge, Donau: Fotoessay, mit einem text von Karl-Markus Gauss, Salzburg, Wien: Müller, 1995, str. 143.
24 Gordon, Linda, Inge Morath, an illustrated biography, Munich, London, New York: Prestel, Series: Magnumlegacy, 2018, str. 151.
25 Barthes, Roland, Světlá komora, Poznámka k fotografii, Praha: Fra, 2005, str. 31.
26 Barthes, Roland, Světlá komora, Poznámka k fotografii, Praha: Fra, 2005, str. 32.
27 Morath, Inge, Donau: Fotoessay, mit einem text von Karl-Markus Gauss, Salzburg, Wien: Müller, 1995, str. 143.
28 Wittgenstein, Ludwig, Tractatuslogico-philosophicus, Praha: Oikoymenh, 2017, str. 83.
29 https://vimeo.com/108884321?fbclid=IwAR0pMviK-ZPFXG6C8iaupJDk8nYWu3t59hLbFK8C_6JvCUmLySiVEgoPzFk [2.4.2022].
30 https://www.ingemorath.org/award/ [2.4.2022].
31 https://www.kickstarter.com/blog/traveling-down-the-danube?fbclid=IwAR1rjTXQZGiKRu5xHAe1j2BPx3pKYVw-6ft7DboqQ6OUC_pcNmuFvrlPpvCo [2.4.2022].
32 https://www.kickstarter.com/blog/traveling-down-the-danube?fbclid=IwAR1rjTXQZGiKRu5xHAe1j2BPx3pKYVw-6ft7DboqQ6OUC_pcNmuFvrlPpvCo [2.4.2022].
33 https://taxismag.com/danube-revisited-16677600bf71 [2.4.2022].
34 https://espacio.fundaciontelefonica.com/wp-content/uploads/2014/12/Dossier-de-prensa-Expo-Tras-los-pasos-de-Inge-Morath.pdf [2.4.2022].
35 https://espacio.fundaciontelefonica.com/wp-content/uploads/2014/12/Dossier-de-prensa-Expo-Tras-los-pasos-de-Inge-Morath.pdf [2.4.2022].
36 https://espacio.fundaciontelefonica.com/wp-content/uploads/2014/12/Dossier-de-prensa-Expo-Tras-los-pasos-de-Inge-Morath.pdf [2.4.2022].
37 https://vimeo.com/108884321?fbclid=IwAR0pMviK-ZPFXG6C8iaupJDk8nYWu3t59hLbFK8C_6JvCUmLySiVEgoPzFk [2.4.2022].
38 Müller-Pohle, Andreas, The Danube River Project, Berlin: Peperoni Books, 2007, str. 168.
39 https://arnika.org/toxicke-latky/databaze-latek/celkovy-fosfor [6.2.2022].
40 https://cs.wikipedia.org/wiki/Rtu%C5%A5 [6.2.2022].
41 https://arnika.org/toxicke-latky/nase-temata/toxicke-latky/olovo-a-dalsi-tezke-kovy [6.2.2022].
42 https://fsv.cuni.cz/uchazeci/bakalarske-studium/komunikacni-studia [6.2.2022]
43 https://ct24.ceskatelevize.cz/kultura/1024851-je-jeste-fotografie-fotograficke-promenne-mullera-pohleho [6.2.2022].
44 Müller-Pohle, Andreas, The Danube River Project, Berlin: Peperoni Books, 2007, str. 170.
45 Müller-Pohle, Andreas, The Danube River Project, Berlin: Peperoni Books, 2007, str. 170.
46 http://muellerpohle.net/texts/the-photographic-dimension/ [10.4.2022].
47 Flusser, Vilém, Za filosofii fotografie, Praha: Fra, 2013, str. 9.
48 Flusser, Vilém, Za filosofii fotografie, Praha: Fra, 2013, str. 13.
49 Flusser, Vilém, Za filosofii fotografie, Praha: Fra, 2013, str. 13.
50 Flusser, Vilém, Za filosofii fotografie, Praha: Fra, 2013, str. 16.
51 Gede, Mátyás, Kadár, Bálint, Analysing tourism movements along the Danube river based on geotagged Flickr photography, dostupné z: https://www.proc-int-cartogr-assoc.net/2/37/2019/ica-proc-2-37-2019.pdf [10.4.2022].
52 http://mercator.elte.hu/~saman/de [10.4.2022].
53 Výstava Obrazy Dunaja od prameňa až po ústie rieky do mora, 1826, dostupné z: http://www.panorama.sk/2103/sprievodca/obrazy-dunaja-od-pramena-az-po-ustie [10.4.2022].
54 Šmilauer, Vladimír, O jménech našich řek, dostupné z: http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?lang=en&art=3983 [10.4.2022].
55 Holub, Zbyněk, Jazykové doklady prehistorické podunajské migrace slovanského etnika na český jih, dostupné z: https://www.phil.muni.cz/jazyk/knihy/holub.pdf [10.4.2022].

56 Holub, Zbyněk, Jazykové doklady prehistorické podunajské migrace slovanského etnika na český jih, dostupné z: https://www.phil.muni.cz/jazyk/knihy/holub.pdf [10.4.2022].

57 Flusser, Vilém, Za filosofii fotografie, Praha: Fra, 2013, str. 16.

58 Flusser, Vilém, Za filosofii fotografie, Praha: Fra, 2013, str. 87.

OBRAZOVÉ PŘÍLOHY

str. 26 / obr. 1 Claudio Magris. Autor neznámý. Dostupné z: https://www.topzine.cz/claudio-magris-v-praze-predstavi-novou-knihu-poslepu [11.4.2022]

str. 34 / obr. 2 Inge Morath v rybářské lodi, Rumunsko, 1994. Foto: Kurt Kaindl. Dostupné z: https://www.nachrichten.at/kultur/Kunst-ueber-Wasser-und-auf-den-Spuren-von-Inge-Morath;art16,2903699,B::pic344,1993658. [11.4.2022]

str. 38 / obr. 3 Österreich. Lobau. 1994. Foto Inge Morath. Morath, Inge, Donau: Fotoessay, mit einem text von Karl-Markus Gauss, Salzburg, Wien: Müller, 1995, str. 65.

str. 39 / obr. 4 Österreich. Mauthausen. 1958. Foto Inge Morath. Morath, Inge, Donau: Fotoessay, mit einem text von Karl-Markus Gauss, Salzburg, Wien: Müller, 1995, str. 47.

str. 42 / obr. 5 Österreich. Maria Lanzendorf. 1961. Foto Inge Morath. Morath, Inge, Donau: Fotoessay, mit einem text von Karl-Markus Gauss, Salzburg, Wien: Müller, 1995, str. 57.

str. 43 / obr. 6 Österreich. Wien. 1959. Foto Inge Morath. Morath, Inge, Donau: Fotoessay, mit einem text von Karl-Markus Gauss, Salzburg, Wien: Müller, 1995, str. 71.

str. 46 / obr. 7 Deutschland. Kelheim. 1959. Foto Inge Morath. Morath, Inge, Donau: Fotoessay, mit einem text von Karl-Markus Gauss, Salzburg, Wien: Müller, 1995, str. 36.

str. 47 / obr. 8 Deutschland. Donaustauf. 1959. Foto Inge Morath. Morath, Inge, Donau: Fotoessay, mit einem text von Karl-Markus Gauss, Salzburg, Wien: Müller, 1995, str. 37.

str. 50 / obr. 9 Jugoslawien. Paraćin. 1958. Foto Inge Morath. Morath, Inge, Donau: Fotoessay, mit einem text von Karl-Markus Gauss, Salzburg, Wien: Müller, 1995, str. 90.

str. 51 / obr. 10 Deutschland. Sigmaringen. 1959. Foto Inge Morath. Morath, Inge, Donau: Fotoessay, mit einem text von Karl-Markus Gauss, Salzburg, Wien: Müller, 1995, str. 47.

str. 52 / obr. 11 Ungarn. Györ. 1993. Foto Inge Morath. Morath, Inge, Donau: Fotoessay, mit einem text von Karl-Markus Gauss, Salzburg, Wien: Müller, 1995, str. 77.

str. 53 / obr. 12 Ungarn. Ungarische grenze. 1994. Foto Inge Morath. Morath, Inge, Donau: Fotoessay, mit einem text von Karl-Markus Gauss, Salzburg, Wien: Müller, 1995, str. 76.

str. 66 / obr. 13 Ami Vitale. https://www.facebook.com/danuberevisited/photos/353696144783513

str. 66 / obr. 14 Claudia Guadarrama. https://www.facebook.com/danuberevisited/photos/353696054783522

str. 66 / obr. 15 Jessica Dimmock. https://www.facebook.com/danuberevisited/photos/353695998116861

str. 66 / obr. 16 Olivia Arthur. https://www.facebook.com/danuberevisited/photos/353696108116850

str. 67 / obr. 17 Kathryn Cook. https://www.facebook.com/danuberevisited/photos/353740268112434

str. 67 / obr. 18 Emily Schiffer. https://www.facebook.com/danuberevisited/photos/353696124783515

str. 67 / obr. 19 Claire Martin. https://www.facebook.com/danuberevisited/photos/353696091450185

str. 67 / obr. 20 Lurdes R. Basolí. https://www.facebook.com/danuberevisited/photos/353696068116854

str. 68 / obr. 21 Maria Bayer. https://www.facebook.com/danuberevisited/photos/353696004783527

str. 68 / obr. 22 Chiara Fox Fossati. https://www.facebook.com/danuberevisited/photos/353695994783528

str. 68 / obr. 23 Javi a Lucas. https://www.facebook.com/danuberevisited/photos/353696214783506

str. 68 / obr. 24 Anna Gormley. https://www.facebook.com/danuberevisited/photos/353696178116843

str. 68 / obr. 25 Jess Thee Bess. https://www.facebook.com/danuberevisited/photos/353696191450175

str. 68 / obr. 26 Dimiter Kenarov. https://www.facebook.com/danuberevisited/photos/353696231450171

str. 69 / obr. 27 – 31 Ami Vitale. In Motion, 2014. Tisková zpráva Fundación Telefónica. Dostupné z: https://espacio.fundaciontelefonica.com/evento/danube-revisited-siguiendo-los-pasos-de-inge-morath/

str. 69 / obr. 32 – 36 Claire Martin, River Boys, 2014. Tisková zpráva Fundación Telefónica. Dostupné z: https://espacio.fundaciontelefonica.com/evento/danube-revisited-siguiendo-los-pasos-de-inge-morath/

str. 70 / obr. 37 – 41 Kathryn Cook, Black Forest, 2014. Tisková zpráva Fundación Telefónica. Dostupné z: https://espacio.fundaciontelefonica.com/evento/danube-revisited-siguiendo-los-pasos-de-inge-morath/

str. 70 / obr. 42 – 44 Jessica Dimmock, Black Sea, 2014. Tisková zpráva Fundación Telefónica. Dostupné z: https://espacio.fundaciontelefonica.com/evento/danube-revisited-siguiendo-los-pasos-de-inge-morath/

str. 71 / obr. 45 – 49 Emily Shiffer_Carrying History, 2014. Tisková zpráva Fundación Telefónica. Dostupné z: https://espacio.fundaciontelefonica.com/evento/danube-revisited-siguiendo-los-pasos-de-inge-morath/

str. 71 / obr. 50 – 53 Claudia Guadarrama, Entre lo sólido i lo efímero, 2014. Tisková zpráva Fundación Telefónica. Dostupné z: https://espacio.fundaciontelefonica.com/evento/danube-revisited-siguiendo-los-pasos-de-inge-morath/

str. 72 / obr. 54 – 58 Olivia Arthur, In and out of love, 2014. Tisková zpráva Fundación Telefónica. Dostupné z: https://espacio.fundaciontelefonica.com/evento/danube-revisited-siguiendo-los-pasos-de-inge-morath/

str. 72 / obr. 59 – 62 Lurdes R Basoli, My Danube, 2014. Tisková zpráva Fundación Telefónica. Dostupné z: https://espacio.fundaciontelefonica.com/evento/danube-revisited-siguiendo-los-pasos-de-inge-morath/

str. 76 – 95 / obr. 63 – 462 Souhrn obrazových příspěvků z facebookového profilu Danube Revisited. https://www.facebook.com/danuberevisited/photos

str. 96 / obr. 463 Andreas Müller-Pohle. Autor neznámý. Dostupné z: https://images.app.goo.gl/TUBD8cMrtRBVkAco8

str. 103 / obr. 464 Budapest, Hungary. Müller-Pohle, Andreas, The Danube River Project, Berlin: Peperoni Books, 2007, str. 105.

str. 104 / obr. 465 Iron Gate, Romania. Müller-Pohle, Andreas, The Danube River Project, Berlin: Peperoni Books, 2007, str. 131.

str. 105 / obr. 466 Vidin, Bulgaria. Müller-Pohle, Andreas, The Danube River Project, Berlin: Peperoni Books, 2007, str. 141.

str. 111 / obr. 466 Síťový graf lokalit na Dunaji. Gede, Mátyás, Kadár, Bálint, Analysing tourism movements along the Danube river based on geotagged Flickr photography, dostupné z: https://www.proc-int-cartogr-assoc.net/2/37/2019/ica-proc-2-37-2019.pdf

str. 112 / obr. 467 Alb, Jacob, Das Lusthaus im Prater, 1824. https://www.meisterdrucke.com/kunstwerke/1200w/Jakob_Alt_-_Nieder-oesterreich_Das_Lusthaus_im_Prater_-_%28MeisterDrucke-796691%29.jpg

str. 113 / obr. 468 Erminy, Ludwig, Asfluss der Timuck, 1824. https://www.zvab.com/servlet/BookDetailsPL?bi=30694707898&searchurl=kn%3DDonau%2BErminy%26sortby%3D20&cm_sp=snippet-_-srp1-_-image16#&gid=1&pid=1

JMENNÝ REJSTŘÍK

Aichinger, Ilse 40

Alt, Jakob 110

Aristoteles 28

Arthur, Olivia 61, 62, 66, 72, 75

Barthes, Roland 45

Basolí, Lurdes R. 61 - 63, 67, 72, 74, 75

Bayer, Maria 68

Benn, Gottfried 19

Berger, John 27, 35

Bess, Jess Thee 68

Birch, Lionel 36

Blüml, Brigitte 41, 61

Capa, Robert 36

Cartier-Bresson, Henri 36

Cook, Kathryn 63, 67, 70

Danuvius 115

Dimmock, Jessica 65, 66, 70, 75

Diotima 26

Dorsch, Barbara 74

Drtikol, František 19

Erminy, Ludwig 110

Flusser, Vilém 98, 99

Fossati, Chiara Fox 68

Gauß, Karl-Markus 45

Gede, Mátyás 110, 111

Gordon, Linda 45

Gormley, Anna 68

Guadarrama, Claudia 64 - 66, 71

Guttmann, Simon 36

Haas, Ernst 35

Hanzelka, Jiří 139

Hegel, Georg Wilhelm Friedrich 19

Holub, Zbyněk 115

Javi a Lucas 68, 75

Jovanović, Mile 64

Jovanovic, Sanja 73

Kádár, Bálint 110, 111

Kaindl, Kurt 41, 61

Katsarova, Boryana 73, 74

Kenarov, Dimiter 63 - 65, 68

Kunike, Adolph 111

Ludmil, rybář 64

Magris, Claudio 17, 26 - 29, 41, 44, 54, 62, 97, 138

Martin, Claire 61, 62, 64, 67, 69, 74, 75

Maximovae, Eugena 73

Miller, Arthur 49

Morath, Inge 18, 27, 34 - 37, 40, 41, 44, 45, 48 , 49, 54, 55, 60 - 63, 66, 67, 73 - 75, 97, 138, 139

Müller-Pohle, Andreas 18, 27, 96 - 102, 139

Nikolaeva, Vesselina 73, 75

Pályi, Zsófia 64, 73, 74

Putna, Martin C. 17

Raycho 64, 65

Schiffer, Emily 61, 62, 64, 67, 71, 75

Schumann, Bianka 73

Steichen, Edvard 29

Vitale, Ami 64, 66, 69, 75

Wittgenstein, Ludwig 34, 35, 55

Zikmund, Miroslav 139

#DUNAJ

Zuzana Karlíková

Teoretická bakalářská práce

Institut tvůrčí fotografie,

Filozoficko-přírodovědecká fakulta,

Slezská univerzita v Opavě

Vedoucí práce: doc. Mgr. Josef Moucha

Oponent: MgA. Ing. Peter Korček

Počet stran: 152

Počet znaků vlastního textu (včetně mezer): 84 306

Tisk: www.knihovnicka.cz, Brno

Zuzana Karlíková

Zlín, 2022